

Konstantinos Kavafis
BÜTÜN ŞİİRLERİ

Türkçesi: Herkül Millas, Özdemir İnce

KONSTANTINOS KAVAFIS,
1863 yılında İskenderiye’de doğdu. Çağdaş Yunan şiirinin en özgün ve en ‘gizli’ şairi, silik bir menur havatı yaşadı. Fışcinsel deneyimlerinde yaşadığı ender anları da dizeleştiren Kavafis’i asıl çağcıl yapan özellik. Büyük İskender’in fetihlerinden, doğduğu kenti işgal eden Victoria Çağı Medler’ine kadar geçen süre içinde Hellen dünyasının yaşadığı değışkenlikleri sürekli olarak düşünmüş olmasdır. Geçmişini şimdide yaşatmaya, geçmişin ve şimdinin ezilmişlerini özdeşleştirmeye önem verdi. Yaşamına İstanbul da dahil birçok kent girdi. 1933’te yine İskenderiye’de öldü.

Kavafis, yazdığı ve yayınladığı şiirlerden 154’ünü kabul etmiştir. Bu şiirler kitabın ilk bölümünde; ölümünden sonra “Yayınlanmamış Şiirler” adıyla çıkan 75 şiir ise ikinci bölümünde yer alıyor.

VARLIK ŞİİR

Özdemir Ince ile Herkül Millas'ın ortak çevirileri:

Şiir

Şiirler, Yannis Ritsos, (Varlık Yayınları)

Erotika, Yannis Ritsos, (Varlık Yayınları)

Rumluk, Yağlı Kadınlar ve Deniz, Yannis Ritsos, (Varlık Yayınları)

Bütün Şiirleri, Yorgo Seferis, (Varlık Yayınları)

Bütün Şiirleri, Konstantinos Kavafis, (Varlık Yayınları)

Kavafis'in Türkçe Yayınlanan Kitapları:

Barbarları Beklerken, Çevirenler: Ertal Alova - Barış Pirhasan,
(Yuzko Yayınları, 1981, 47 şiir)

Kavafis'ten Kırk Şiir, Çeviren: Cevat Çapan, (Adam Yayınları, 1982)

Barbarları Beklerken, Çevirenler: Ertal Alova - Barış Pirhasan,
(Armoni Yayınları, 1988, 52 şiir)

KONSTANTİNOS KAVAFİS

B Ü T Ü N Ş İ İ R L E R İ

Türkçesi: Herkül Millas - Özdemir İnce

Çağdaş Yunan şairlerinin en özgünü, en gizlisi, hiç kuşkusuz Konstantinos Kavafis'tir (1863-1933). İskenderiye'de doğdu, sılık bir memur ve yalnız şair hayatı yaşadı. "Kalmak Üzere"¹ diye eşcinsel deneyimlerini yaşadığı ender anları dizeleştirilmek istedi, ama onu asıl çağcıl yapan özellik, Büyük İskender'in fetihlerinden doğduğu kenti işgal eden Victoria çağı Medler'ine kadar geçen süre içinde Hellen dünyasının yaşadığı değişiklikleri sürekli olarak düşünmüş olmasıdır. Bunun tarih anlayışıdır. Yıkılmış bir eşraf ve tüccar ailedendi, bu nedenle olacak, geçmiş şimdide yaşatmaya, geçmişin ve şimdinin ezilmişlerini özdeşleştirerek birbirine karıştırmaya önem verdi. Bir bilgenin hoş gören alaycılığıyla, siyasal, dinsel — da ahlâksal zorbalıkların ezdiği insanın sürekli niteliklerini ortaya çıkarmaya çalıştı. Hellen İmparatorluğu'nun çöküşü ile Mısır'daki Yunan kolonisinin XX. yüzyılda yıkılışını aynı trajik duyguda birleştiren sesi — sır saklayan, ağzı sıkı bir ses — köklü ve derin bir eleştiri içerir, ama bu eleştiri güncel dünyaya karşı ilgisizdir.

Bir münzevi Pedros Kavafis ile Harikleya Fotiyadi'nin dokuzuncu çocuğuydu. İkisi de Fenerli Rum¹ olan anababası Mısır'a 1850 yılında yerleşmişlerdi. Konstantinos 29 Nisan 1863 günü İskenderiye'de doğdu. Kendi sınıfı içinde bir büyük "senyör" hayatı yaşayan babası, pamuk "patlaması"ndan paylarını almaya gelen İngiliz işadamları karşısında kendini boş yere savunmak zorunda kaldı. Arkasında pek az şey bırakarak 1870 yılında öldü, yedi oğlunu yetiştirmek görevi de dul karısı Harikleya ya kaldı.

Aile 1872 yılında İngiltere'ye göçtü. Konstantinos, Shakespeare ve Gibbon'ın metinlerini çözümleyerek öğrenimini burada sürdürdü. Babadan kalan şirket 1876 bunalımı sırasında batınca aile 1880 yılında İskenderiye'ye dönmek zorunda kaldı. Harikleya ailenin eski toplumsal düzeyini tutturmak için epeyce uğraştı. Ama artık olanaksızdı; İngiliz bankacıların "değerli hizmetkârları"ndan oluşan yeni bir Yunan sınıfı oluşmuştu. Ağabeyleri memur olurken Konstantinos okula başladı. "Uğursuz İskender (Aleksandros) sözcüğü"nde gelip duran bir tarih sözlüğü yazmaya koyuldu. Yabancıların aşırı tutumları Arabî Paşa'nın önderliğini yaptığı Mısırlı ulusal devrimine yol açtı. Bunun üzerine İngilizler 1882 yılında İskenderiye işgal ettiler. Harikleya çocuklarıyla birlikte İskenderiye den uzaklaşıp İstanbul'a sığındı. Konstantinos bu durumdan yararlanarak Yunan klasiklerini

10 Bizans tarihçilerini incelemeye başladı. Sıradan şairleri öyküden şiirler yazdı, ilk eşcinsel deneyimlerini yaşadı. Erginlik çağına gelince ağabeylerinden biriyle birlikte, babasının ayrıldığı Yunan vatandaşlığına girdi. 1885 yılında tekrar İskenderiye'ye döndü; annesi de kendisiyle birlikte geldi. Savaş kenti tepeden turnağa değiştirmiş, işgal ise canına okumuştun; gelenekler, ahlâk değerleri unutturmuştu, ticaret hayatının durgunluğu bir çöküş döneminin başladığını haber veriyordu.

Konstantinos yanan evleri için tazminat alan aileden yardım göreceğini ve kendini yazın yaşamına verebileceğini düşünüyordu. Boş hayaller. Ücretsiz bir staj döneminden sonra 1892 yılında Bayındırlık Bakanlığı'na girmek zorunda kaldı: İngilizler'in yönetip denetlediği bir Mısır kuruluşunda çalışan bir Yunan vatandaşıydı, bu yüzden önemli bir yer edinemedi. Bir düşüştü bu ama ancak otuz yıl örnek hizmetten sonra istifa edecektir bu görevden. 1891-1900 yılları arasında gazetecilik yaptı, Lord Elgin'in götürdüğü Parthenon fresklerinin geri verilmesini, Kıbrıs için "enosis"i savundu; kendisi gibi Mısır'da memurluk yapan Samsath Lukianos'u, Bizans şairlerini, Lamia'lı Filostrates'i, John Keats ve Shakespeare'i inceledi. Aynı dönemde, borsa sınırsız olmayı başardı ve biraz para biriktirdi. 1897 yılının mayıs ve haziran aylarında Londra ve Paris'e tatil yapmaya gitti. Yunan-Türk savaşının acıklı sonucu, öteki Mısırlı Yunanlar gibi Kavafis'i de İngiliz egemenliğini kabul etmeye yöneltti, "düşünüldü kabul edilmiş bir uyum"du bu. Mehdizmin (Mahdizim)' Mısır-İngiliz işbirliğiyle ezilmesi (1898) şaire çok dokundu ve "Barbarları Beklerken" adlı şiirini esinlendirdi. 1901, 1903, 1905 yıllarında yaz tatilini Yunanistan'da geçirdi. Kendisini, Greorios Ksenopulos'a "İskenderiyeli Tacir" olarak tanıttı. Atinalı yazar, bir makalesinde, Konstantinos Kavafis'in yayımladığı bir düzine kadar şiirin özgünlük ve garip çekiciliğinden söz eder. Ama bununla birlikte İskenderiyeli şair, Atinalı meslekdaşlarıca alaya alındı, gülünç karşılandı. İskenderiyeli genç burjuvaların keşfettiği şair 1907'den sonra *Nea Zoi* ve *Grammata* gibi dergilerin çalışmalarına katıldı. Bu durumun onun kişiliği üzerinde olumlu etkileri oldu, gerginliği azaldı ve şiiri yeni alanlara yöneldi. İngiliz yazarı Edmond M. Forster, "dünyaya karşı epeyce kapalı ilişkisi"ne de değinerek şairi İngiltere'de tanıttı. Daha sonra Yunan aydınları onun dilinin ve dünya görüşünün tadına varmaya başladılar. 1932 yılında Yunanistan'a yaptığı yolculuk sırasında ünlendiğine tank oldu: Gntlak kanseri ameliyatı geçirdiği hastane odasının önünde uzun ziyaretçi kuyrukları oluştu. Kavafis ailesinin son erkek temsilcisi, İskenderiye'ye döndükten kısa bir süre sonra 29 Nisan 1940'de öldü.

Dil Kavafis çok az yazdı, yazdığından daha azını yayınladı. Kendi yaradıcılığından ağır ağır damıtarak, yazdıklarının bir bölümünü atar, atmadıklarını da durmadan düzeltirdi. Elimizde yüz elli dört şiiri var. Çok erken şiir yazmaya başlayan Kavafis çeşitli akımlardan –romantik, pathasya, sembolist– söyleyiş teknikleri aldı, ama kendi düşüncesini dile getirmeye uygun dili ancak kırk yaşına geldiği zaman buldu. Yaradılışı – oluşumu – reği, fazla sözden, Kostis Palamas'ın özelliği olan coşkun hızından mahrum oldu, olayları, eylemleri ve insanların davranışlarını soğuk bir tarzda betimlemeyi yeğledi. İnsan ruhunun anlamı belirsiz mesajlarını açıklamaktan uzak durur, buna karşın, bilincin kolayca anlaşılır yapılarını yorumlamaya çalışırdı. İmgelenin dengeli kullanımını buldurduğu şeylerden yararlanmak için, "gülünç abartımları" kapı dışarı eder ve belagati kendinden uzak tutardı. Yazdığı yüz kırk şiir arasından ancak on dördünü kitap olarak yayımlamak için 1904 yılında yaptığı seçim, katı ve keskin bir deşteri duygusuna sahip olduğunu gösteriyor. Şiirlerini 1911 yılından itibaren tek tek sayfalar (*feuille volante*) halinde yayımlamaya başladı, bu sayfaları belli aralıklarla cildletiyordu. Şiirlerini bir tek kitapta toplayıp yayımlamaya bir türlü karar veremedi. Bu işi mirasçısı 1935 yılında yaptı ve şiirleri lüks baskıyla yayımlandı. Bu baskıda, zaman dizinsel sorunlar, izlek sorunları titizlikle gözden geçirildi.

Başlangıçta Kavafis'in, Coleridge'in simgeler kuramını ve Baudelaire'in estetiğini benimsediği açıkça görülür. 1891 yılında Baudelaire'in "Correspondances" şiirini çevirdi ama yayımlamadı. *Mumlar* (1893), *Kent* (1894), *Dururlar* (1896), *Pencereler* (1897), *Yaşlı Bir Adam* (1897), *Termopiller* (1901) başlıklı şiirlerinde ele aldığı izlekler onun saplantılarını ele verirler: Yaşlanma, boşa harcanmış yaşam, ayrık ve toplundan uzak yaşayış ve her ne pahasına olursa olsun bu durumdan kurtulma arzusu, insanların ve tanrıların yolsuz davranışları, yitik bir davaya umutsuz bağlanış. Tarihsel çerçeve belirsiz, dahası dekoratif olsa da Medler'le yapılan savaşlar, Truva, Neron dönemi Roması ya da Barbarlar zamanı Bizansı söz konusudur; Homeros, Theokritos, Plutarkhos, Lukianos ve Dante kimi zaman adlarıyla anılıyorsa da çağcılardan –Baudelaire, Verlaine, Thomson, Hardy– yapılan alıntılar oldukça belirgindir.

Halk dilinin ateşli yandaşı olan Kavafis "Söz sanatçısının görevi püzel ile yaşayanı birleştirmektir" derdi. Dilinde İskenderiye ve İstanbul Rumlarının dillerinin derin izleri vardır.

Şair yapmactık sözü değil, esinlendirici, açık seçik arar. Eski ya-

zarlardan aldığı sözcükler, bir yapı, bir atmosferi, bir anlayışı kısa ve özlü bir şekilde dile getirmesine yardımcı olurlar. Fillerin egemen olduğu aşırı sade (yalın), *İstisna* sözcüklere yer vermeyen, imge ve sıfat bakımından cıvrı – ama en yıpranmışlarını bile gençleştiren – bir dil. “Birkaç soğuk dilin çekiciliği, tutkuları ustalıklarla yönettiğini bize duyumsatmasından kaynaklanır,” diye belirtir Dimaras. Soğuk oluuktan çok yansız (nötr), gizliden gizliye ince, öykünülmesi olanaksız bir dil.

İambik ölçüye (Yunan ve Latin şiirinde kısa bir heceden sonra gelen bir uzun heceden ibaret ölçü birimi – Ö.İ. –) göre yazılan dize oldukça esnekler ama düzgün söyleyişe (prosodie) sıkı sıkıya bağlıdır. Şair kendini uyak yapmaya zorlamaz ama uyak kullanır, uyakları zengin ve çoğu zaman eşeslidir. Tekrarlar, ses düzenleri, iç uyaklar ve ses yinelenmeleri bu eksiltili (elliptique), anırtımalı üslubun en belirgin özellikleridir; jestlere, belirsiz mîme başvurur, yüksekte atma’dan mırıltıya, anırtımadan itirafa geçer hemen. Şair, elli yaşından sonra, sessizliklerin gücünden yararlanacaktır: Ortam ve koşullar ve çerçeveye verilmiştir, ama nesne ortada görünmez, tıpkı bir heykel kaidesi gibi; boşluğun trajedisi; “*Teodotos*”; “*Kesarion*”; “*Haydi, Lakedemonyalıların Kralı!*”; “*Aleksandr İanneos ile Aleksandra*” adlı şiirleri bu yöntemin en iyi örnekleridir.

Bir Hellen dünyası yorumcusu Kavafis kendisi için “Ben yaşlılığın şairiyim,” diyordu. Yorgo Seferis 1946 yılında şöyle yazar: “Belli bir evreden sonra, ki ben bu evreyi 1910 dolaylarından başlatıyorum, Kavafis’in yapıtı bir şiirler dizisi olarak değil, yazılışı ölümle sona erecek tek bir şiir olarak okunmalı ve değerlendirilmelidir”. Kavafis’in 1891 yılından başlayarak günü gününe tuttuğu ve yakınlarda ortaya çıkan zamandizinsel liste, kendini “*İtaka*” ve “*Tanrı Antonius’a Sırt Çetiriyor*”a yönlendiren şairin yönelimi için 1910’ın önemli bir tarih olduğunu kanıtlamaktadır. Bu yeni Odiseus, bu yeni Antonius, yaşamını gerçek anlamının şiirsel yaratı olduğunu göstermektedir. Aradığı toplumsal başarı belki gelecektir, ama bu arayış sırasında tattığı zevkler, yaptığı aşırılıklar, edindiği bilgi, zenginliklerin çok üzerindedir; bütün bunlar şiirsel alanını sınırlandıran ve verimli kılan şeylerdir. Tarihsel çarpışmanın bütün kaynaklarını keşfeder. Kendisine benzeyen kişileri ya da bugünün olaylarına benzeyen olayları dile getirirken, heyecanı yoğunlaştırmaya, onu düzenlemeye çalışır. Odiseus’un bilgeliği, Antonius’un saygınlığı, şairin bilgeliği ve saygınlığı, aynı heyecanı, aynı düşünüyü, aynı duyguyu uyandırmak için birleşirler. Şairin düşünce ve bugünün Hellen dünyasından hazırladığı imge kendini bu yolu gerçek-

leştirir: Vatansızlık; güçsüz bir ulusal düşünce; bağlayıcı geleneklerin yokluğu; insanların görenek ve etik özgürlükleri. Böylece, derleyicilerin, bilginlerinin, tarihçilerin, sofistlerin, Hıristiyan vaizlerinin ve vakıfınis imparatorların çağlar boyu biriktirdiği zenginlikler, İskenderiye, Yunan-Roma ve Bizans mirasları, bütün bilgiler, şairin duyarlılığından süzülerek, birbirinden ayrılmaz geçmiş ve şimdinin nabız atışları olurlar. Magnesia ve Pydna, Korinthos'un yağmalanması gibi, Hellenliğin eski eserleri, Edirne'nin yağmalanmasının, Bizans'ın düşüşünün, İznur belkemiğinin bütün canlılığını koruduğu acılı halk geleneğiyle özdeşleşmektedir.

Çağının eleştiricisi Tarihle beslenen, gençliğinde Mısır, İngiltere — Türkiye arasında savrulan, fiyatların uluslararası bunama göre değıştığı borsada simsarlık yapan Kavafis, Pax Romana (Roma barışı, Roma egemenliğı) ile Pax Britannica (İngiliz barışı, İngiliz egemenliğı) arasında birçok benzerlik keşfeder, Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra ortaya çıkan çarpıcı benzerliklerdir bunlar: Egemenliklerin gerçekteleştirmek için uydu kralların boşuna çabaları, Dimitrios I. Soter'in sonuçsuz girişimleri, Orofernis'in gecikmiş davranışı, Makkabiler'in köpekliğı, Aleksandros Ianneos ile Aleksandra'nın idam edilen dindaşlarının cesetleri karşısında durumu, saray zorbalıkları ve ihlalleri, yazgının seçtiğı genç kurbanlar. Ahn yazgısının bu belli evreni, dünüm düzenidir, ama aynı zamanda bugünün de düzenidir. Seferis, Kavafis'in dünyasının, ülkelerin, kentlerin, çağların, insanların ilkin parıldadığı sonra sönükleştiğı bir dünya olduğunu belirtmiştir. Tıpkı, XX. yüzyılın sınırında, Muhteşem İsmail'in altın çağı ile Cromer'in yerleşik başıbozukluğu arasında kalan İskenderiye gibi. Agora, bilardo salonlarında, meyhanelerde tekrar yaşar; denizin ve serüvenin peşinden koşan, meraklı, nazik ve konuksever, durmadan söylev çeken, şarap ve batının başına gelen felaketlerin ausıyla demlenen Yunanlar. İnce zevklerin peşinden giden şar, eski Yunan-Roma insanların, serüvencilerin, sahtekârların, çıkarcıların, hesaplar içinde debelenen dolandırıcıların, korku ve hayal kırıklıkları yüzünden birbirlerine kundukları tuzakların kalıbına dökerek bu hüsnâ dünyaya biçim vermeve çalışı. Bunların yanında, birkaç yüce yürekli anne, isimsiz kalınamamlar — Kavafis dünyasına özgü direnmeciler yer alırlar: Zayıf ya da kusurlu, ama sadık, ister Roma (Şanlı Antiohos'a; Bir İtalya Kıyasında), ister Bizans (Serapion Rahibi; Ölürse Eğer), ister Arap (Emilianos Monai) zulmü olsun zulüm için vazgeçilmez vatlıklar. Ve öteki direnmeciler, bütün günahları uzak venivetmeler.

Gizli şair Sürekli ayrılıkçı konumu yüzünden –aşıkta, politikada, sanat anlayışında– Kavafis, saldırı hamlelerini önceden sezerek, kendisini savunmak için silahlar üretmek zorunda kaldı her zaman. Yapıtında sürekli olarak anlam gizleme gereksinimini bu nedenle duymuş olmalı. Bununla birlikte, yapıtının sadık bir imgesini vermeye önem verir. Bu yüzden, şiirlerin kapalı kalan bölümlerini bir tarifle, bir başlıkla, gerektiğinde yeni bir şiirle aydınlatarak bu imgeyi korumaya dikkat eder. Başlangıçta kendine saptadığı zaman ve mekânın sınırları içinde kalır kesinlikle: Hellenistik çağ, XIV. yüzyıla kadar Bizans çağı, İskenderiye’de güncel (actuelle) yaşamı.

Kavafis kimi bitmiş şiirlerini yayımlamak istemedi, ölümünden otuz yıl sonra bulunan bu şiirler arasında, “Alındı” (İstanbul’un Osmanlılar tarafından alınması), “27 Haziran 1906, Öğleden Soma İki” (Oğlu İngilizler tarafından asılan bir Mısırlı ananın dokunaklı ağıtı) gibi halk tarzında yazılmış olanlar yer alıyor. Ama şairin yapıtının bütünlüğünü yaralamamak dikkatine bu konuda bağlı kalmak gerekir. “Çok yazık, diyordu ölümünden önce, yazının bitiremediğim yirmi beş şiir var hâlâ.” Ölümünden sonra yayımlanan “Gizli” adlı şiirinde, kişiliğinin gizlerini eylemlerinin dikkat çekmeyen yönlerinde ve şiirlerinin en kapalılarında aramamızı salık verir. Gereksiz tasa, diye ekler, çünkü bir süre sonra, “daha iyi bir toplumda”, hiç kuşkusuz kendisine benzeyen ama özgürce davranacak bir başkası ayağa kalkacaktır. Yok olmakta olan bir toplumun içinde, bu söz sanatı soylusunun yeni bir çağın düşünsel ve ahlâksal özlemlerine öncülük yapmak inancını açıklayan sözlerdir bunlar.

Stratis Tsirkas'

- (1) Bir şiirin adı.
- (2) M.O. İran’a yerleşen sanatçısının Yazar İskenderiye’yi istila eden İngilizleri Medler’e kızdirmektedir.
- (3) Rum-Yunan toplumsal hiyerarşisinde en üst sınıfa yer alan İstanbullu sınıf.
- (4) Yazarın görüşü ile İbrahim el-Kavafis’in görüşü (1906).
- (5) Samsatlı Lukianos’un “Seme Yazılar”ın Ataç Türkçeye çevirisi.
- (6) Muhammed Ahmad Abd Allah (1814-1885), bir devriç yaşamından sonra başkaldırıp bugünkü Suriya’ı içine alan bir din devleti kurdu.
- (7) Günümüzün en büyük Yunan romancılarından biri, Kavafis’i uzandı. Adı Fransızcaya “*Call à la dette*” olarak çevrildi (Ed. Sencil) en önemli romanı Filistin ve İskenderiye’de geçer. Kavafis üzerine bir inceleme kitabı vardır.

MANOLİS HALVACAKİS'İN KAVAFİS'İN ESKİ İŞ ARKADAŞI İBRAHİM EL KAYAR'LA YAPTIĞI KONUŞMA

"Onunla birlikte sekiz yıl çalıştım, 1922 yılında emekliye ayrıldığı zaman da onun yerini ben aldım.

Emekli olduktan sonra onu görüp görmediğimi mi soruyorsunuz? Birinde bir şey sormak için Lepsius sokağındaki evine gittim. Beni çok nazık karşıladı ama içeriye davet etmedi. Konukları olduğunu anladım. Sular İdaresi'ndeki görevimden 1925 yılında ayrılıp bir başka iş için Kahire'ye gittim.

Kavafis, Avrupa Bürosu'nun yazışmalarını denetlemekle görevliydi (bir de Arap Bürosu vardı). Yanılmıyorsam, anımsadığıma göre, bu işi Zananiri Paşa sayesinde bulmuştu, öyle söylerlerdi. Bizini muhasebe müdürüydü Zananiri Paşa, çok etkili bir insandı bu Michel Zananiri, ünlü Zananiri ailesindendi, Gaston Zananiri de şairin çok yakın dostuydu.

Nerede miydi bu Sular İdaresi? Ramleh istasyonunun yanında, bugünkü *Grand Trianon*, eski *Athinaios* pastanesinin üzerinde.

Kavafis'nin bürodaki ilk görevi "kâtiplik"miş, mektupları elle çoğaltırmış: Ben işe girmeden yirmi iki yıl önce, o zamanlar yazı makinesi falan yoktu. Kavafis çok iyi İngilizce bilirdi, kendini tanıntunca bölüm şefi olmuş. Gelen yazılara verilen cevapların redaksiyonunu denetlerdi. Bir gün İngiliz üstlerinden biri yazdığı raporda bir yanlış buldu. "*A tall man, Mr. Carafy, not a long man.*" dedi.

Büro dediysem öyle büyük falan sanmayın. Kavafis'in emrinde iki kişi vardı: İki daktilo. Suriyeli Konstantin Naggar ve ben. Ama Kavafis bizim yazılarımızın dışında başka bölümlerin yazılarını da denetleyip düzeltirdi. Düzeltme işinde çok titizdi, noktalama konusunda işi ukalahlığa vardırarak kadar dikkatli davranırdı. Kendi odası vardı. İncelemesi için bir yazı götürdüğümüzde, eline kalem alıp düzeltmez, görevliye bir pusula yazardı: "Beni görmeniz ricasıyla. Bana telefon etmeniz ricasıyla" gibi. Görevli gelir, Kavafis ona bir virgülün eksik olduğunu söylerdi. Adam gidip virgülü yerine koyar, sonra tekrar Kavafis'ye gösterirdi. Bizi öfkeden çıldırtırdı. Eski arkadaşım Konstantin Naggar tahamüml edemezdi ona... Ama ben çok iyi anlaşırdım. "Mösyö Kayar. Mösyö Kayar" diyerek canımı epeyce sıkırsa da iyi anlaşırdım... Bir gün tepem attı: "Mösyö Kavafis bana iğne ile kuyu kazdırıyorsunuz," dedim. Kullandığım deyim çok hoşuna gitti. Genellikle yazışmalarda gecikme olurdu. Kavafis dalga geçerdi, ama mesai bitimine doğru arkasından atlı geliyormuş gibi çıkardı.

"Bu tür gecikmelere göz yumulur muydu sizce? Kavafis İngilizleri sabote ni etmek istiyordu?"

Kayar Usta gülümsedi.

– “Çok kurnaz bir insandı, şeytana külâhını ters giydirdi. Masasının üzerine dosyaları yığar, bazılarını açar, sanki işi başından aşkınımış gibi. Bürodan çıkmadan önce bunları toparlar yerlerine yerleştirirdi. Telefonda her zaman, “Çok meşgulüm,” derdi. Bazen odasına kapanırdı. Arkadaşımı-
la ben anahtar deliğinden içeri bakardık. Kavafis bir tiyatrocü gibi elini kolunu sallar, kollarını havaya açar, sonra eğilip bir şeyler yazardı. İlham geldiği zamanlardı anlaşılır. Pek tabii, bize pek matrak gelirdi, basardık kalıkhayı. Hey gidi günler, demek Mösyö Kavafis meşhur olacaktı!

Bizlere, iş arkadaşlarına hiç mi hiç güveni yoktu. Bütün belgeleri, dosyaları dolaba kilitleydi, giderken anahtarı yanında götürürdü. Sabahları işe geç kaldığı için elimiz kolumuz bağlı onu beklerdik. Uşağı Mirgani'yle anahtarı yollamak zorunda kalırdı.

Sabah sekizden bir buçuğa kadar çalışırdık: Toplam beş buçuk saat. Ama Kavafis işe dokuz buçuktan önce gelemezdi. İşe tam vaktinde gelen İngiliz müdürlerin durumu anlamamaları için epeyce ter dökerdi. Evi pek uzak sayılmazdı, ama o işe arabayla gelirdi ve bu ona üç *grosia*'ya² patlardı. İşe geç kaldığı için kendisine çıkışılmasını önlemek amacıyla asansöre binmezdi. Büyük bir dikkatle merdivenden çıkardı, yakalanması halinde kendini savunacak bir bahanesi olurdu her zaman. Şapkasıyla başı dertteydi... Bazen tanık gibi kullanırdı. Merdivenden çıkarken bir odacı görürse, şapkasını odasına asmaı için önden gönderirdi. Kendisini koruma yöntemleri öğretmişti bize: “İngiliz benden önce gelip beni soracak olursa, Mösyö Kavafis'in burada olduğunu, ama acele bir iş için dışarı çıktığını söyleyin. On dakika sonra gene soracak olursa, bunu yarım saatten çıkarıp Mösyö Kavafis'nin yirmi dakika sonra döneceğini söyleyin.” Sular İdare-si'nde çalışan İngilizler sanki bir kişiymiş gibi “İngiliz” derdi hepsi için, oysa önemli görevler yapan altı-yedi İngiliz vardı... Uşağı Migrani hemen hemen her gün gelirdi büroya, bazen sözünü ettiğim anahtar için, bazen bir alışveriş için. Efendisinin onayını almadan bir piliç bile satın alamazdı, o zaman bizim büroyu bir gıdıklamadır götürürdü. Kavafis pilicin kanatlarını açar, tüylerini dikkatle incelerdi. Epeyce cimriydi. Bazen birine yardım için aramızda para toplardık. Ondan tek metelik alamadık: “Hep yardım istiyorlar! Çok istiyorlar!” derdi.

Sigarayı ikiye bölerek içerdi. Hayır boğazından rahatsız değildi o zamanlar, size kim söyledi? Onu tanıdığım sıralar hasta falan değildi. Hep yarım sigara içerdi, belki sağlığını korumak için, belki de cimrilikten.

Alkolik miydi diye mi soruyorsunuz? Hayır, içiyor izlenimini uyandırma-

di bizde... İlişkilerimiz mi? Bürodaki sıradan ilişkiler. İş söz konusu olunca, çok dırdırcı, çok ince eleyip sık dokuyucuydu... Geri kalan zamanlarda sessiz bir insandı... Çok ihtiyatlı davranırdı, özellikle bizlere, Mısırlı iş arkadaşlarımıza karşı. Hiç konuşmazdı bizlerle, belki de aşağı gördüğü için. Sadece bir defasında, bir din konusunda konuştuğunu hatırlıyorum: "Dinler zayıf düştü," dedi bize.

– Hangi dili konuşurdu?

– Elbette İngilizce. Arapça biliyor muydu? Klâsik Arapçayı kesinlikle bilmiyordu. Ne yazmayı, ne de okumayı. Konuşma dilini mi? Onu da pek beceremezdi. Dosyasında ve kimliğinde Arapça bildiği mi yazıyor? Ama yanlış, doğru değil. Bana inanın çok az Arapça bilirdi, piliç konusunda uşağıyla birkaç kelime konuşacak kadar. Bildiği kadarıyla bile Arapça kullanmazdı: Zaten, yabancı görünmekten hoşlanırdı.

Ne diyorsunuz? Bir randevu evinde bir Arapça şarkı duymuş bir şair mi yazmış? Ama Arapça bilmiyordu ki...

Kavafis Arap yazarlarına ilgi gösteriyor muydu? Hiç kuşkusuz onların kendisini tanımasını isterdi. *Athinaios*'un Şavki'ye rastladığını biliyorum. Sular İdaresi'nden bir teknisyen, teknik müdür yardımcısı Mahmud Sami tanıştırdı onları. Yarım saat kadar oturmuşlar, Fransızca konuşmuşlar. Ne Arap şairinden, ne de kendi yapıtlarından söz etmişler. Kavafis'in bana söylediğine göre, Şavki'nin çok sevdiği Molière'den konuşmuşlar.

Kavafis'in bir Arap süt annesi mi vardı? Arap sütü mü içti? Kim bilebilir. Böyle yazmışlar, öyle mi? Nereden, kimden öğrenmişler bunu, hangi amaçla uyduruyorlar? "Emdiği süte karşılık" Kavafis, Mısır'a ve halkına sadık kaldı mı demek isteniyor yani?

Bay Kayar gözlerini havaya dikti.

"Hey Tanrım! Saçma bu! Kavafis'yi İngiliz emperyalizminin düşmanı gibi göstermek istiyorlar yani?"

Bay Kayar kollarını kaldırdı.

"Vallahi! Pek akla uygun değil! İmkânsız! Kavafis gerçekten İngiliz emperyalizminden nefret etseydi, Sular İdaresi'ndeki İngilizlerden uzak durur, soğuk davranırdı, kendileriyle sohbet etmezdi. İngilizleri severdi, onlar da kendisini severdi, iş ilişkileri dışında bize karşı ne kadar suskunsa, onlarla tam tersine pek konuşkandı. Hiç kuşkusuz çok etkiliyordu onları, çünkü tarihten konuşturmak için sık sık odalarına davet ederlerdi. Eskilerden konuşmasını dinlemekten bıkmazlardı... Onun etkisindeydiler. Sadece genel müfettiş pek yüz vermezdi ona, uzak dururdu. Bir gün onun Kavafis'yi koridorda sertçe azarladığını duyduk: "Mösyö Kavafis sizden

hoşnut değilim.” Kavafis çok şaşırıldı. “Sizi hoşnut etmeye çalışacağım. Sizi hoşnut etmeye çalışacağım,” dedi ciddi ciddi.

(1) M. Halvatsakis, *Cavafy dans sa vie d'employé*. (Yunanca) Athènes 1967; alıntıyı yapan Robert Liddell, *Cavafy: A critical biography*, London. Londres, s. 127-130.

(2) Kuruç.

KAVAFİS'İN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİRKAÇ AÇIKLAMA

Kavafis'in ilk basılı şiiri 1886 yılında Leipzig (Almanya) kentinde çıkan "Esperos" adlı dergide yayımlandı. Şairin şiirleri, bu tarihten sonra İstanbul'un, İskenderiye'nin ve Atina'nın dergi ve gazetelerinde yayımlanacaktır.

Kavafis şiirlerini ikiye ayırır öyle saklardı arşivinde. Örneğin 1905-1918 yılları arasında yayımlanmış olduğu şiirlerini 1905-1915 ve 1916-1918 şiirleri olarak iki grupta toplandı. Kavafis, bu iki gruptaki şiirlerini "konu"ya göre ayırıp sıralamıştır. 1896-1904 yılları şiirleri de -yayımladığı ve yadsımadığı şiirleri- gene "konu"ya göre yerleştirilmiştir. 1919 yılından sonraki şiirleri için, Kavafis 1919 öncesi şiirlerinde olduğu gibi bir konu sınıflaması yapmadığından, kronolojik bir sıra izlenmiştir.

"Antiohya Dolaylarında" adlı şiir kimi zaman "Yayımlanmamış Şiirler" in arasına sokulur. Oysa Kavafis öldüğü sırada şiir yayımlanmak üzereydi. Biz de genellikle yapıldığı gibi Antiohya'yı şairin yayımladığı şiirlerin arasına kattık.

Bu sınıflandırma ve sıralama Kavafis'in şiirlerini baskıya hazırlayan ve Kavafis arşivi konusunda bir numaralı uzman sayılan Y.P. Savidis'in yöntemine bütünüyle uygundur. Herhalde şairin sınıflandırmasına en saygılı yaklaşım da budur.

Kavafis'in şiirinde zaman, mekân ve özel adlar çok önemlidir. Ancak, bunlarla ilgili ön bilgilerden yoksunluk durumunda bunlar şiirlerin anlaşılmasında önemli engeller oluştururlar. Bunu gözönünde tutarak TÜRKÇE BASIM İÇİN NOTLAR bölümünü hazırlamak zorunluluğunu duyduk. Bu yöntemle, şiir ile okur arasındaki olası engelleri büyük oranda kaldırdığımızı düşünmüyoruz.

Kavafis yazdığı ve yayımladığı şiirlerden 154'ünü kabul etmiştir. Bu şiirler elinizdeki kitabın ŞİİRLER (POİİMATA) bölümünde yer alıyorlar.

Şairin sağlığında yayımlamadığı, daha sonra Y.P. Savidis tarafından düzenlenen ve 1968 yılında Atina'da YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLER (ANEKDOTA POİİMATA) adıyla yayımlanan 75 şiir kitabın ikinci bölümünde yer alıyor. Batı ülkelerinde yayımlanan Kavafis çevirilerinde bu 75 şiirden seçmeler yapıp değişik adlarda yayımlandığı görülür. Kimi şiirleri "zayıf" oldukları kaygısıyla bu yöntemle başvuran çevirmenleri izlemeyi doğru bulmadığımız için bu şiirlerin de tümünü çevirip yargıyı okunun be-

penisiue bıraktık. Elinizdeki kitap, bu özelliğiyle, belki de dđnyanın ilk tam Kavafis çevirisidir (toplam 229 Şir).

Son olarak, biz son alıŐmalarmızı yaparken, birkaç ay önce, 26 Şir daha yayımlandı Kavafis'ten. Şairin 1886-1898 yılları arasında yazdığı ve daha sonra yadsıdığı Őirler bunlar. Bağka kaynaklarda ise, bu son kitapta yer almayan ama adları verilen n “yadsınmıŐ” Şir daha var. Bu Őirlerin Kavafis'ce yadsınmıŐ olduklarını gzntinde tutarak, kitabımıza almayı uygun görmedik. “YadsınmıŐ Őirler”in bir *bağka* kitap olması gerektiğini dđŐinliyoruz.

H. Millas, . Ince

9 Eylül 1990

ŞİİRLER

(Poimata)

“Başka diyarlara, başka denizlere giderim, dedin.
Bundan daha iyi bir kent vardır bir yerde nasıl olsa.
Sanki bir hükümle yazılmış her çabam;
ve yüreğim sanki bir ceset gibi gömülmüş oraya.
Daha ne kadar çürüyüp yıkılacak böyle aklım?
Nereye çevirsem gözlerimi, nereye baksam burada
gördüğüm kara yıkıntılardır hayatımın yalnızca
yıllar yılı yıkıtım ve heder ettiğim hayatımın.

Yeni ülkeler bulamayacaksın, bulamayacaksın yeni denizler
Hep peşinde, izleyecek durmadan seni kent. Dolaşacaksın
aynı sokaklarda. Ve aynı mahallede yaşlanacaksın
ve burada, bu aynı evde ağaracak aklaşacak saçlarını.
Hep aynı kente varacaksın. Bir başka kent bekleme sakın,
ne bir gemi var, ne de bir yol sana.
Nasıl heder ettiysen hayatını bu köşecikte,
yıkıtın onu, işte yok ettin onu tüm yeryüzünde.

(1910)

SATRAPLIK¹

Nasıl bir felâkettir ki böyle
güzel ve yüce işler için yaratılmışken sen
her zaman destek ve başarıyı
şu haksız yazgın esirgedi senden;
hep eugelledi seni bayağı alışkanlıklar
küçüklükler ve ilgisizlikler.
O nasıl berbat gündü boyun eğdiğin gün
(kendini bırakıp boyun eğdiğin gün)
ve yayan yollara düştüğün gün Susa'ya doğru
gitmek için hükümdar Artakserkses'e
o seni sevgiyle sarayına kabul edip
sana satraplıklar ve yüksek görevler sunan krala.
Ve sen de kabul ettin umutsüzea
bu hiç mi hiç istemediğin şeyleri. Başka
şeyler isterdi oysa ruhun, ağlardı onlar için;
halkın ve Sofistlerin övgülerini
o erişilmesi zor, o paha biçilmez alkışları,
Agora'yı, Tiyatro'yu ve Defne taşlarını.
Bunları nasıl verebilir Artakserkses sana,
bulunur şeyler mi bunlar bir satraplıkta;
ve yoksa bunlar, hayat mı denir yaşadığın hayata?

(1910)

BİLGELER İSE YAKLAŞANLARI

*Tanrıları geleceği, insanlar olanları,
bilgeler ise yaklaşanları sezerler.*

(FILOSTRATOS, "Tanımlar" Apollonius, VIII.

Yalnızca olan şeyleri bilir insanlar.
Geleceği tüm ışıkların sahipleri bilir
o yalnız ve mutlak olan Tanrılar.
Bilgeler de sezerler olacakları.

Tehlike işareti verirler bazen
derin bir düşünce anında kulak zarları.
Yaklaşan olayların gizli uğultusu ulaşır onlara.
Saygıyla dikkat kesilirler o zaman. Oysa
dışarda halklar hiçbir şey duymaz sokakta.

(1915)

Yüceliklerden kork, ey ruhum,
ve yenemiyorsan tutkularını eğer
kuşkuyla ve sakınarak izle onları.
Ve ne kadar ilerde yürüsen
o kadar uyanık ve dikkatli davran.

Kendi doruğuna erişip de Sezar olduğunda artık;
ünlü bir insan kalıbına girdiğin zaman,
işte asıl o zaman dikkatli ol,
egemen ve herkesin baktığı biri olarak
çıkıtığında maiyyetinle birlikte sokağa,
yaklaşırsa kalabalığın içinden biri yanına,
sana mektup getiren bir Artemidoros,
ve aceleyle: “Hemen oku şunu,
seni ilgilendiren önemli şeyler var” derse sana,
durmamazlık etme sakın, ertele hemen
bütün görüşmelerini ve bütün işlerini;
uzaklaştır mutlaka, hemen,
seni selamlayanları, önünde diz çökenleri
(daha sonra görürsün onları);
bırak Senato da beklesin hatta,
sen hemen okumaya bak, oku
Artemidoros'un getirdiği o önemli yazıyı.

(1911)

BİTİMİŞ ŞEYLER

Korkular ve kuşklar içinde,
kafanız karışmış, gözlerimiz şaşkın,
tüketmekteydik kendimizi, hesaplar yapmaktaydık
sakınmak için bizi tehdit eden bu mutlak tehlikeden.
Ama yanıyormuşuz bununla hirtlikte
yolumuzun üzerinde değilmiş bu tehlike;
yanlışmış bize ulaşan haberler
(ya iyi duymadık ya da iyi anlamadık).
Acımasızca çullandı üzerimize birdenbire
hiç akla gelmeyen bir başka felaket.
Hazırlıksız –artık yok vakit– sürüklüyor bizi.

(1911)

TANRI ANTONIUS'A SIRT ÇEVİRİYOR¹

Eğeri, gece yarısı, duyulursa ansızın
geçişini görmeyen bir alayın
eşsiz müziklerle ve seslerle—
boyun eğen yazgına, başarısız girişimlerine
ve hep hayalde kalan tasarılarına hayatımın
ağlama sakın boş yere.
Çoktandır bekleyen biri gibi, bir yiğit olarak,
veda et ona, bu giden İskenderiye'ye.
Aldanmayasın sakın, demeyesin hele:
"Bir düştü bu, kulaklarını yanlış duydu."
Böylesine boş umutlara tenezzül etme.
Çoktandır bekleyen biri gibi, bir yiğit olarak,
yaraşırçasına böyle bir kentte yaşamak kısmet olmuş birine
yaklaş sarsılmaz bir kararla pencereye
ve duygulanarak dinle, ama
yakarmaları ve sitemleriyle değil korkakların,
son bir haz olarak dinle onları,
o gizemli ordunun benzersiz çalgılarını
ve veda et ona, yitirmekte olduğun İskenderiye'ye.

(1911)

Seçkinler sınıfından biriysen gerçekten eğer
dikkat et sana egemenlik sağlayan şeylere.
Ne kadar ünlenirsen ünlen,
ne kadar göklere çıkarsa da kentler
İtalya ve Tesalya'daki başarılarını,
ne kadar onurlandırıcı olursa olsun
hayranlarının Roma'da çıkardığı kararnamele,
sürmeyecek öyle ne sevincin, ne de utkun,
ne de üstün –üstünlük de ne demek?–
bir insan gibi hissedeceksin kendini
zavallı Pompeius'un kellesini
kanlı bir sini üzerinde getirdiğinde
İskenderiye'de Teodotos.

Ve rahatlayıp gevşeme sakın,
böyle çarpıcı ve korkunç şeyler yok diye
bu sınırlı, düzenli ve sıradan yaşamında.
Belki de şu saatte girmektedir
bir komşunun derlitoplu evine
böyle ürpertici bir kelle taşıyarak–
görünmez ve saydam – Teodotos.

(1915)

TEKDÜZELİK

Bir tekdüze gün izler
bir başka tekdüze günü.
Aynı şeyler olacak ve yinelenecek olaylar –
Aynı anlar bir bulup bir bırakır bizi.

Geçer bir ay ve bir başkasını getirir.
Olaakları kolayca öngorebilir insan:
Dünkü o cansıkıcı olaylar
Ve yarın benzemez olur artık yarına.

(1908)

İtaki'ye doğru yelken açtığımda
dile ki uzun sürsün yolun,
serüven dolu, bilgi dolu olsun.
Korkma Lestrigonlar'dan, Kikloplar'dan
korkma kızgın Poseidon'dan,
yükseklerdeyse eğer düşüncen ve coşturuyorsa
ruhunu ve bedenini seçkin bir heyecan.
Rastlamayacaksın Lestrigonlar'a, Kikloplar'a
rastlamayacaksın yabanıl Poseidon'a
taşınıyorsan onları eğer kendi ruhunda
ruhun dikniyorsa eğer onları karşıma.

Dile ki uzun sürsün yolun.
Sayısız yaz sabahların olsun,
ilk kez gördüğün limanlara girerken
alabildiğine mutlu ve kıvanç içinde.
Dur Fenike pazarında
iyi niallar satın al,
sedefler, mercanlar, kehribarlar, abanozlar
ve türlü türlü hedonist güzel kokular,
al alabildiğince bu hedonist kokulardan,
birçok Mısır kentine git
öğren bilgelere ve daha çok öğren onlardan.

Hep aklında olsun İtaki.
Oraya varmaktır hedefin senin.
Hiç aceleye getirme yolculuğu ama.
Daha iyidir yıllarca sürmesi;
yaşlı biri olarak yaş adaya,
yolda kazandıklarınla zengin biri olarak
zenginlikler bekleme İtaki'den.

Bu güzel yolculuğu İtaki verdi sana.
Yola çıkamazdın o olmasaydı eğer.
Ama artık verecek başka bir şeyi yok sana.

Yoksul görünüyorsa da sana, aldatmadı seni İtaki.
Böylesine bilgeleşmişken, bunca kazanımınla,
anlamış olmalıydın artık, ne demektir İtakiler.

(1911)

ELDEN GELDİĞİNCE

Dilediğin gibi kınamıyorsan hayatını
hiç olmazsa şunu dene
elden geldiğince: Rezil etme onu
kalabalığın süttüşmelerinde
koşuşturmalarda, gevezeliklerde.

Rezil etme onu, sürükleyerek,
dolaştırarak, teşhir ederek öyle,
yabancı bir yüke dönüşüncüye kadar
o gündelik budalalıklarında
ilişkilerin ve alışverişlerin.

(1913)

Başı belada insanların çabasıdır bizim çabamız.
Truvalılar'ın çabaları gibidir bizim çabamız.
Sıradan bir başarıyla,
birazcık bir güvenle kavuşuruz tekrar
cesaretimize, güzel umutlara.

Ama bir şey çıkıp karşımıza her zaman durdurur bizi.
Çıkar hendekten Ahilleus ve dikilir karşımıza
naralar atarak korkutur bizi. –

Truvalılar'ın çabası gibidir çabalarımız.
Saniyoruz ki kararlılık ve yüreklilikle
değiştireceğiz darbesini yazgının,
ve dikilir savaşırız.

Ama gelip çatınca büyük bunalım
yok olup gider o yüreklilik ve kararlılık;
sarsılır ruhumuz, kötürüm olur;
ve kaçıp kurtulmak umuduyla
koşup dururuz surların çevresinde.

Ama kesindir yenilgimiz. Ağıt başladı
yukarıda, surlarda, daha şimdiden.
Ağlaşıyor günlerimizin anı ve duyguları.
Acı gözyaşları dökmekte bizi için Priamos ve Hekate.

(1905)

KRAL DİMITRIOS¹

*Dimitrios kral gibi değil ama bir oyuncu gibi, ama
trajedi giysileri içinde değil gri bir kaftan giyerek,
belli etmeden çekip gitti.*

(PLUTARKHOS, "Dimitrios'un Hayatı, LXIII")

Piros'un seçtiklerini belli ederek
terkedince kendisini Makedonyalılar
hiç de bir kral gibi davranmamış
—öyle dediler—
yüce ruhlu kral Dimitrios. Çıkarıp
atmış sırmalı giysilerini
ve eflâatun ayakkabılarını.
Sade giysiler giyinerek çabucak
çıkıp gitmiş.
Tıpkı, oyun bitince
giysilerini değiştirip çıkıp giden
oyuncunun yaptığı gibi.

(1906)

Ben, kral Layidis. Mutlak efendisi¹
hedonizmin, gücüm ve zenginliğimle.
İster Makedonyalı, ister barbar, kimse yoktur üstüme,
hatta yanıma bile yaklaşamaz hiç kimsenin.
Gülünç oluyor aslında hazin yaşamıyla Selefkides.²
Ama başka şeylerse aradıklarımız, onlar da var: İşte
büyük öğretmen, bütün Hellas'ın doruk noktası kentim,
her sözde ve her sanatta en bilge.

(1911)

Sanatkâr Damon (yoktu ondan yeteneklisi¹
bütün Peloponez'de) işliyor Dionisos alayının
bir Paros mermerine. En öndedir
görkenli ve yüce Tanrı o güçlü yürütişüyle.
Arkasında Akrotos. Akrotos'un yanında²
Methi, şarap sunmakta
sarmaşık taçlı testilerle, Satirler'e.¹
Hemen yanlarında uyuşuk Hedynoios³
gözleri yarı kapalı, uykulu.
Şarkıcılar da biraz ilerde yürümekte:
Molpos ile Hedymeles ve bu törenin⁴
kutsal meşalesini söndürmeden taşıyan
Komos; ve çok alçakgönüllü Tören.
İşte bunlara çalışmakta Damon. Ayrıca,
aklı durmadan Sirakuza kralının
odcyeceği ücreti hesaplamakta;
üç talent, büyük para.⁵
Bunları da katınca hazır parasına
zeugü: olacak, rahat yaşayacak, keyfince.
Ve siyasete bile atlabilecek — ne mutluluk!—
O da Meclise girecek, o da Agora'da konuşacak.¹¹

(1907)

MAGNİSİA SAVAŞI¹

Yitirdi eski gücünü, yitirdi cesaretini,
İyi bakılmalı artık, penellikle yorgun,

neredeysse hasta bedenine. Kaygısız geçecek
geri kalan hayatı. Bunları ileri sürmekte

hiç olmazsa Filipos. Zar atacak bu gece,
eğlenmek istiyor cam. Bol bol gül koyun

masaya, güller. Bize ne, yok olduysa eğer
Magnisia'da Antiohos. Diyorlar ki

felaket bir bozguna uğramış o görkemli ordu.
Abartıyorlar belki de; doğru olmamalı hepsi söylenenlerin.

Dileriz öyledir. Çünkü, düşmandık ama aynı ırktandık.
Gene ne şu bir tek "dileriz" yeter. Çok helki de.

Hiç kuşkusuz şölenni ertelemeyecek Filipos.
Ne denli büyük olsa da hayatının yorgunlukları

sağlam bir yanı var hâlâ, hiç eksilmedi hafızası.
Nasıl ağlaştıklarını anımsıyor Suriye'de, nasıl da acı

çekmişlerdi Makedonya ana rezil olduğu zaman.
Koleler, flütler, donanma! Başlasın tören!

(1915)

Hiç hoşuma gitmedi Dimitrios Selefkidis'in
Ptolomeaslar'dan birinin İtalya'ya
böyle sefil bir durumda vardığını duyduğu zaman,
yanında sadece üç-dört köle;
yayan ve perişan giysiler içinde.
Gülünç duruma düşecek ve alay konusu olacak
Roma'da soyları. Romalılar'ın bir tür
uşağı durumuna geldiklerini biliyor
Selefkidis ashında. Canları nasıl isterse
öyle alıp verdiklerini biliyor Romalılar'ın
tahtları. Ama belli bir yüceliği
yaşatmaları görünüşlerinde hiç olmazsa;
hâlâ kral olduklarını, kral unvanını
hâlâ taşıdıklarını (Heyhat!) unutmamalılar asla.

Canı sıkıldı Dimitrios Selefkidis'in
bu yüzden; mor giysiler sundu
Ptolemeas'a, defneden parlak bir taş,
değerli pırlantalar, bir sürü uşak
ve refakatçi, en değerli atlarını sundu,
İskenderiye'li bir Grek hükümdar gibi,
gerekli gibi görünebilsin diye Roma'da.

Ama işini biliyordu, oraya ricaya gelmiş
olan Selefkidis ve bu yüzden reddetti her şeyi;
gerekli değildi ona bütün bu şatafatlar.
Eski giysiler içinde, gösterişsizce girdi Roma'ya
ve konuk indi sıradan bir ustanın evine.
Sonra da daha başarılı dilenebilmek için
bir zavallı gibi, yoksul bir insan gibi
çıktı Senato'nun karşısına.

İnce yüzü gülümseyi gibi duran
yakışıklı adam
Ariaratlis oğlu Orofernis'tir
şu dört drahmilik sikke üzerinde.

Çocukken kovdular onu Kapadokya'dan
atalarının büyük sarayından,
İyonya'ya gönderdiler orada büyüsün diye
ve umtulsun diye yabancıların içinde.

Ah nasıl da güzeldi İyonya geceleri
korkmadan ve tam bir Yunan gibi
tandı sonuna kadar hedonizmi.
Hep Asya'lydı bütün yüreğiyle
ama davranışlarıyla, konuşmasıyla Hellen,
firuzelerle süslü, Hellen tarzı giyinmiş
vücudu yasemin kokuları içinde
ve güzel gençleri arasında
en güzeli, en ideali İyonya'um.

Sonraları, Suriye'liler Kapadokya'ya
giriş kendisini kral yapınca
her gün sevinmek için yeni bir biçimde
kapıp toplamak için altın ve gümüşü
ve parıldayan zenginlik yağlarına
bakıp içi açılın ve kasılabilsin diye
atıldı krallığın üzerine.
Ulkenin sorunlarına ve yönetime gelince—
haberi bile yoktu çevresinde olup bitenlerden.

Kısa zamanda tahttan indirdi onu Kapadokyalılar.
Çekip Suriye'ye gitti o da, Dimtrios'un sarayında
vurdu kendini eğlencelere, aylıklık etmeye.

Ama bir gün bozdu bu uzun tatili
bazı garip düşünceler.
Hatırladı ki annesi Antiohis cihetinden
ve şu Stratoniki kocakarisından dolayı
kendisi de Suriye tahtının varisi sayılırdı
o da bir Selefkis'ti neredeyse hemen hemen.
Uzak durdu sarhoşluk ve şehvetten bir süre
dolaplar çevirmek istedi beceriksiz ve şaşkın,
bir şeyler yapmak, bir şeyler tasarlamak istedi.
Tam bir hezimete uğradı ve silinip gitti.

Bir yere yazılmıştır somu, ama kaybolmuş;
ya da tarih durmanmıştır belki
haklı olarak üzerinde, kayda değer bulunmuştur
böylesine önemsiz bir olayı.

Güzel gençliğinden bir büyü,
şürsel güzelliğinden bir parlak
ve lyonyalı gencin kösmül anısını bırakan
Ariarathis oğlu Orofernis'tir
şu dört drahmilik sikke üzerinde.

(1915)

İSKENDERİYELİ KRALLAR¹

Toplanmış İskenderiyeliler
görmek için Kleopatra'nın çocuklarını,
Kesarion'u ve küçük kardeşlerini.
Aleksandros ile Ptolemeos'u ilk kez
çıkartıyorlardı Cimnazyum'a,
krallıkları ilan edilmek üzere
görkemli geçit toreni yapan birliklerin katışısında.

Ermenistan, Midya ve Partlar'ın
krah ilan edildi Aleksandros,
Kilikya, Suriye ve Fenike
krah dendi Ptolemeos'a.
Gül rengi ipekler giymiş,
göğsünde bir sümbül demeti,
kemerinde iki sıra safir ve mor yakut,
ayağında gül rengi pırlantalarla bezeli
beyaz kurdelelerle bağlı pabuçlar,
biraz daha önde duruyordu Kesarion.
Daha yüce sözler edildi onun için
Krallar Krahi dediler ona.

Hiç kuşkusuz anlamıştı İskenderiyeliler
yapmacık laflar olduğunu bunların.

Ama ılık ve şiiysel bir gündü,
açık maviydi gökyüzü
sanatın görkenli başatısıydı
İskenderiye Ciunazyumu,
saraylılar gözkamaştırıcı,
Kesarion zarif ve güzel
(Kleopatra'nın oğlu, Lagides kanından ne de olsa)
ve koşuyordu bu bayrama İskenderiyeliler
çoşup haykıyordu
Hellence, Mısır dilince, kimileri İbranice,
güzel görüntüyle büyülenmiş durumda –
hiç kuşkusuz bilerek bütün bunların gerçek değerini
nasıl palavra olduğunu bu krallık sıfatlarının.

(1912)

Usta işi olmasına dikkat et gravitürün,
Ciddi ve muliteşem olmalı ifade,
taç biraz dar olsun en iyisi
beğenmiyorum o geniş taçların Partlar'ın.
Her zamanki gibi Hellence yaz;
aşırı ve gösterişli olmasın sakın—
yanlış yorumlamasın o her şeyi kurcalayan
durmadan Roma'ya ihbarlar gönderen konsül—
ama gene de onurlu bir görünüş olmalı.
Çok seçkin bir şey olsun öteki yüzde
bir diskçi gibi mesela güzel bir genç.
Ve aman, rica ederim, dikkat et
(Sithaspi, tanrı adına, umutulmasın)
“Kral” ve “Kurtarıcı” sözcüklerinden sonra
“Hellen dostu” diye yazılsın zarif harflerle.
Aa, başlama gene şu şakalarına
“Nerede Hellenler? Burada Zagro'nun arkasında²
Fraata'nın ötesinde ne gezer Hellence!” diye.³
Madem ki yazıyor bizden daha barbarlar
yazacağız biz de.
Ve kısacası unutma ki Suriye'den
sofistler geliyor buralara arada sırada,
manzumeciler ve bu türden başka insanlar.
Yani Hellenleşmemiş değiliz sanırım aslında.

(1912)

Derin bir uykuya dalmış Neron¹
mercan kartallarla süslü abanoz yatakta
–duygusuz, rahat, mutlu,
dinç mi dinç güçlü bedeniyle
ve gençliğinin güzel canlılığı içinde.

Ama Ainovarvonlar'ın eskil Lar Sunağı'nın²
bulunduğu o kaymaktaşı salonda
nasıl da tedirgindir cin-tanrılar.¹
Titriyor küçük evcil tanrılar
gizlemeye çalışarak önemsiz bedenlerini,
iğrenç bir ses duymuşlar çünkü
merdivenden çıkan öldürücü gürültüyü
basamakları sarsan o demir adınıları.
Ve şimdi, zavallı cin-tanrılar, yarı baygın
pısmaktalar Lar Sunağı'nın dibinde
birbirlerini ezerek ite kaka.
Bir başkasının üzerinde bir küçük tanrı,
anlanuşlar çünkü gürültünün aşını,
duymuşlardı Eriniesler'in adınılarını.¹

(1909)

Nasıl da yüce bir ünü var Atıklı İrodis'in.

Eski sofistlerimizden Selefkias'lı Aleksandros²
kenti boş bulur, bir konuşma yapmak için
Auna'ya geldiğinde; yazlıktaydı çünkü
İrodis. Ve gençlerin hepsi
peşinden gitmişti onu dinlemek için.
İrodis'e bir mektup yazmış
bunun üzerine Aleksandros
Hellenleri göndermesini rica etmiş.
Hemen yanıtlamış onu nazik İrodis:
"Ben de geliyorum Hellenler'le birlikte."

İskenderiye'de, Antiohkya'da ya da Bevrut'ta³
şimdi kaç çocuk
(Hellenizmin hazırladığı yarının hatipleri)
bazen sofistler üzerine konuşmalarda
bazen de eşsiz aşklarla ilgili sohbetlerde
toplandıkları zaman seçkin bir masanın çevresinde
dalıp susarlar birden.

El sürmezler önlerindeki içki kupalarına
ve düşünürler İrodis'in yazgısını –
"Başka hangi sofist yaşamıştır böyle şeyler?" –
istemmiş oldukları ve yapmakta olduklarıyla,
Hellenler'in (Hellenler'in!) nasıl peşinden gittiklerini,
değerlendirmek için ya da tartışmak için değil,
ne de seçmek için, ama peşinden gittiklerini,
değerlendirmek için ya da tartışmak için değil,
ne de seçmek için, ama peşinden gitmek için yalnızca.

Belki duymuşsunuzdur, işimde acemi sayılmam.
Nice taşlar geçti elimden
ve çok iyi tanrlar
yurdun Tiana'da beni;
çok heykel ismarladı bana
burada senato üyeleri.

Hemen göstereceğim bukaçımı size.
Şu Rea'ya dikkat edin, saygın, sarsılmaz antik."
Pompeius'a bakın, sonra Marius, Amelius Paulus,
Scipio Africanus. Elimden geldiğince
hepsi asıllarına sadık kopyalar.
Şu Patraklos (üzerinde çalışacağım biraz daha).
Kesarion'dur şu sarımtırak mermerin"
yanında duran parçaları.

Şimdi Poseidon'a çalışıyorum
uzun zamandır. Atları inceliyorum
özellikle, nasıl yapsam diye.
Öylesine hafif olmaları ki
yere basmazmış, havada koşarmış gibi
görünmeli toynakları ve bedenleri.

Ama işte şun en çok sevdiğim eserim
onu tutkuvla, büyük bir dikkatle işledim
aklımın ideale doğru yükseldiği
bir ılık yaz gününde,
bu genç Hermes, hep hayal etmiş olduğum tanrı.

YAZAR LISIAS'IN MEZARI¹

Beyrut kütaphânının girişinde
hemem süga gömdük bilge Lisias'ı,
yazarı. Tamı anlamıyla varışmakta ona binası.
Yerlerin anımsadığı şeylerinim yanına koyduk onu:
Yorumların, metinlerin, belgelerin,
Hellence yle ilgili cilt cilt yazmaların yanına.
İşte, böylece kitaplara giderken
görüp saygıyla selamlayacağız bu mezarı.

(1914)

EVRION'UN MEZARI¹

Güzel Evrion gömülüdür
bu tamamı Siini mermerinden yapılmış²
bu menekşelerle, zambaklarla örtülü
bu büyük bir ustanın elinden çıkmış mezarda.
İskenderiye'li bir genç, yirmi beş yaşında.
Eski bir Makedon ailesinden baba tarafı
Aravaheler'in soyundan gelmekte anası.³
Aristoklitos'un öğrencisi oldu felsefede⁴
Paros'un öğrencisiydi sözbilimde. Kutsal metin⁵
okudu Tibai'de. Tarihini yazdı⁶
Arsinoitis yöresinin. Bu kalacak hiç olmazsa.⁷
En değerli olanı yitirdik ama:
Bir Apollon scrabına benzeyen yüzünü.

(1914)

Bir yabancı, Antiokhya'da tanınmayan biri,²
dınmadan yazılar yazan bir Edesa'lı,³
İşte son kantoyn da bitirdi sonunda. Hepsi

seksen üç şiir bununla birlikte. Ama vardı
ozan bunca yazı, bunca dize,
bunca gerginlik Hellen dilinde,
ve her şey ağı geliyor şimdi ona. —

Ama birden bir düşünce kurtarıyor onu
bu hıncından o olağanüstü "O" dur bu,
bir zamanlar Lukianos'un düşünde duyduğu.⁴

(1909)

Şöyle dedi Mirtias¹ (İmparator Konstantos ile
İmparator Konstantinos'un saltanat yıllarında
İskendetiye'de yaşayan bu yarı putperest
yarı İhristiyan, Suriye'li öğrenci):
"Güçlendikçe düşünce ve bilgide
ünkmeyeceğim bir korkak misali tutkularından.
Bırakacağım bedenimi hedonizme
düşlediğim zevklere
en aşırı erotik isteklere
koslül dürtülerine karnı
en küçük bir korku duymadan, çünkü
nefsime hâkim olacağım istediğim an
güçlenerek düşünce ve bilgide—
dönebileceğim o tehlikeli anda
gileci ruhuma
yeniden.

(1911)

Bu hüznünlü eylül günü
yakınında duyumsadı olmuştı
kral Manuel Komninos. Daha çok yıllar
vaşayacağını söylüyorlardı krala
durmadan sarayın (ücretli) münevverleri.
Ama konuştuğca onları
eski kutsal töreleri anımsadı kral
ve dinsel giysiler getirmelerini buyurdu
bir manastırdan,
böylece rahibe ya da keşiş benzediği için
ivice rahatladı giydikten sonra onları.

Mutludur bütün inananlar,
kral Manuel gibi tevazu içinde
inançlarını giyerek ölüme kavuşanlar.

(1915)

KİLİSEDE

Kiliseyi seviyorum, tasvirli livelerini,
gümüş eşyalarını, şamdanlarını,
ışıklarını, ikonalarını ve minberini.

Girince oraya, günlük kokularıyla
tütsülenmiş Greklerin kilisesine,
âyin seslerini ve koroları duyup
karşılaşınca din adamlarının ihtişamıyla
karşılaşınca ağırbaşlı düzeniyle davranışlarını—
süslü, pırl pırl giysileri içinde—
ırkımızın yüce onurlarına uçar aklın
Bizans mirasımızın ünlü görkemine.

(1912)

ÇOK ENDER

Yılların ve azgınlıkların belini büküdüğü
bu yaşlı adam, güçsüz ve bitkin,
ağız sıkıcı yürüyor sokakta.
Gene de, eve dönünce, gizlemek için
yaşlılığın, acıması halini
düşünüyor hâlâ gençlikten kalan payını.

Şimdi şiirlerini okuyor onun delikanlılar,
serapları geçiyor civil civil gözlerinden.
Heyecanlanıyor onun güzellik imgesiyle
sağlıklı ve hedonist akılları,
o güzel hiçimli, sağlam bedenleri.

(1913)

Ozenle sardı onları, dikkatle,
pahalı ve yeşil ipeklerle.

Zambakları inciden, yakuttandı gülleri,
menekşeleri mor yakuttan; bunlardı onun düşledikleri.

ve böyle güzel buldu onları; gördüğü gibi değil, doğada
incelediği gibi değil. Koyacak onların hepsini kasasına

gözüpek ve usta sanatının kanıtları olarak.
Başka şeyler gösterecek ve onları satacak

dükânâna gelen müşterilere —güzel, süslü şeyler—
bilezikler, zincirler, kolyeler ve yüzükler.

(1913)

Seviyorum günü ve özen gösteriyorum ona,
Ama çalışmanın yavaşladığı bugün bezdiriyor beni.
Gün etkiledi beni. Yüzü gittikçe kararmakta.
Hep yağmur yağıyor, durmak bilmiyor rüzgâr.
Konuşmak değil görmek istiyorum.
Şu resme bakıyorum şimdi:
Güzel bir oğlan, çeşmenin önünde,
yatmış, koştuktan bitkin düşmüş olmalı.
Nasıl da güzel bir çocuk, alıp uykulara
götürmüş onu bir ulu öğle. —
Böyle uzun uzun bakıp duruyorum
ve resim sanatı sayesinde gene güçleniyorum.

(1915)

SABAH DENİZİ

Şurada durup ben de bakayım biraz doğaya.
Sabah denizinin ve bulutsuz göğün
parlak mavisi ve sarı kıyılar; her şey güzel
ve ışıqlanmış bir yüce biçimde.

Durayım şurada. Gördüğümü sanıp bunları aldanayım
(gördüm onları hiç kuşkusuz bir an, geldiğim zaman);
ve kırtılayım hiç olmazsa burada sanrılarımın,
anılarımın, görüntülerinden hedonizmin.

(1915)

İYONYA'YA ÖZGÜ

Kıymasma kırdık hepsinin yontularını
kovmasına kovduk hepsini tapmaktakardan
ama böyle davrandığımız için ölmeli taarrırlar.
Ey Iyonya toprağı, hâlâ severler hepsi seni
ruhları hâlâ seni anmısar.

Ağustos sabalı doğarken senin üzerinde
yaşamlarından onların bir titreşim karışır havana
ve bazen de bir yeniyetmenin saydam karaltısı,
belirsiz, gelip geçer
üzerinden tepelerinin, hızlı adımlarla.

(1911)

KAHVENİN KAPISINDA

Eşikte söylenen bir söz
dikkatimi çekti kahvenin kapısına.
Ve orada gördüm
Eros'ın usta ellerinin ürünü, güzel gövdeyi:
Büyük bir mutlulukla biçimlendirilmiş
uyumlu kollar ve bacaklar,
bir yontu gibi yükselen endam,
coşkuyla yaratılmış bir yüz
ve özel bir duygu
alında, gözlerde ve dudaklarda
parmakların bir tek dokunuşuyla verilmiş.

(1915)

Yoksul ve bayağıydı
o şüpheli meyhanenin üzerindeki
o gizli oda.
Pencereden sokak görünüyordu
pis ve dar. Kâğıt oynayan, eğlenen
işçilerin sesleri geliyordu aşağıdan.

Ve orada, o neuz, o bayağı yatakta
bedenine sahiptim aşkı,
kızıl dudaklarım sahiptim
hedonist sarhoşluğum –
öylesine esrik bir kızılık ki
bunca yıl sonra yazarken şimdi
yeniden sarhoş oluyorum
evimin yalnızlığında.

(1915)

GERİ DÖN

Geri dön sık sık ve al beni,
bedenin anısı uyanınca
ve bir eski tutku yeniden karışınca kana,
dudaklar ve ten hatırlayıp
ve yeniden buluşmalarımı anımsayınca eller
geri dön sevgili duygu ve al beni.

Geri dön sık sık ve al beni geceleri
dudaklar ve ten hatırladığı zaman.

(1912)

Anlatmak isterdim o anıyı...
Ama silindi artık... sanki bir şey kalmamış—
uzakta kaldı çünkü, ilk gençlik yıllarımda.

Sanki yasemindendi teni...
O Ağustos —Ağustos muydu?— gecesi...
Artık pek az anımsıyorum gözlerini; sanırım maviydiler...
Ha! evet, maviydiler; gökyakut mavisi.

(1914)

YEMİN EDER

Yemin eder dnmadan düzeltmek için yaşamını.
Ama geliverince gece kendine özgü öğütleriyle,
uzlaşmalarıyla ve vaatleriyle
ama gece geliverince, o kendine özgü
arzulayan ve zorlayan bedensel gücüyle,
yitirir kendini, o aynı yazgısal hazza koşar.

(1915)

GİTTİM

Eğellemedim kendimi. Busbutun bıraktım ve gittim
kafamın içinde fırladık gibi dönen
o gerçek ya da ~~zavallı~~ zevklerle.
Gittim pür pür ~~zavallı~~ içinde.
Ve sert şarapları içtim
hedonizm kahramanları masıl içerlerse.

(1977)

AVİZE

Küçük bir oda, bomboş,
yemyeşil bezle kaplı dört çıplak duvar,
ve güzel bir avize yanmakta, pırl pırl,
alevinin her dili tutuşturuyor
tutkunun şehvetini, içdiütünün şehvetini.

Avizenin güçlü yalınıyla
parıldaayan bu küçük odada
hiç de alışılmış değil böyle bir ateşe.
Ve korkak vücutlara göre değildir
bu sıcaklığın hedonizmi.

(1914)

Saat yarım. Gelip geçti saatler,
saat dokuzdu lâmbayı yaktığımda
ve oturmıştım huraya. Oyle durdum okumadan,
konuşmadan. Kiminle konuşacaktın
bn evde, tek başıma?

Gelip buldu beni bedenimin genç görüntüsü
saat dokuzdu lâmbayı yaktığımda,
hoş kokulu, kapalı odaları
anımsattı bana
ve o eski hedonizmi, gözüpek hedonizmi!
Gözümüzün önünde canlandı tekrar
şimdi o tanımaz olan sokaklar
artık yerinde yeller esen civil civil eğlence yerleri
bir zamanlar var olan kahveler, tiyatrolar.

Bedenimin genç görüntüsü
geldi ve üzücü anılar da getirdi bana;
ailenin matemleri, ayrılıklar,
bizimkilerin, yakınlarımm duyguları,
pek umursanmayan duyguları ölmüşlerin.

Saat yarım. Nasıl da geçti vakit.
Saat yarım. Nasıl da geçti seneler.

(1918)

ANLAM

Gençlik yıllarımı, hedonist yaşamımı—
şimdi apaçık kavıyorum anlamlarımı.

Nasıl da gereksizdi, boşunaydı pişmanlıklar...

Ama kavıyamıyordum anlamılarımı o zamanlar.

Şiirimin yönelimleri belirginleşiyordu
sanatının çerçevesi çiziliyordu
gençliğimin uygunsuz yaşamında.

Bu yüzden, pişmanlıklar da ömürsüzdü.
Kendimi tutma, yaşamımı değiştirme kararlarımı
en çok iki hafta sürerdi olsa olsa.

(1918)

ENDİMİON'UN HEYKELİ ÖNÜNDE¹

Miletos'tan Latmos'a varıyorum
gümtüşlerle bezemiş dört karbeyaz katırım çektiği
bir beyaz arabada. Ayinler yaparak
–kurbanlar, şaraplar sunarak– Endimion adına,
geldim Iskenderive'den
üç sına kürekli bir al kadırgayla. –
İşte heykel. Kendimden geçerek bakıyorum
Endimion'un o ünlü güzelliğine.
Sepet sepet yasemin boşaltıyor kolelerim.
Ve mutlu haberin alkışları uyandırmakta
geçmiş yılların hedonizmini.

(1916)

İki rakip Ptolemeos'un, iki kardeş kralu²
gönderdiği armağanlar kadar güzelini
kimse görmemişti çağlar boyu Delfi'de³
Ama gelince armağanlar bir düşüncedü aldı rahipleri.
Nasil olmalıydı kehanet? Tüm deneyimlerini
dile getirmeliydi, akıllı olmalıydı metin.
Bu iki rakipten hangisini güc endirebilirsin?
Ve geceleri gizlice toplanıp konuşmaktalar.
Lagidesler'in aile sorunlarını tartışmaktalar.⁴

Ama işte elçiler geliyor yeniden. Selamlıyorlar,
İskenderiye'ye döneceklerini söylüyorlar. İstemiyorlar
hiçbir kehanet. Sevinerek dinliyor onları rahipler
(doğal olarak kendilerinde kalacak görkemli armağanlar)
ama alabildiğine kuşku içindeler aynı zamanda
bilmedikleri için nedenini bu ani kayıtsızlığın.
Bilmiyorlar çünkü elçilere dün gelen kötü haberleri:
Roma'da dile geldi kehanet; paylaşma orada gerçekleşti.

(1918)

Ağlıyor saray, ağlıyor kral,
vakmıyor avunçsuz kral İrodis,
ağlıyor tüm ÷lke Aristovulos için
böylesine sağma, böylesine budalaca boğulmasına
arkadaşlarıyla oynarken suda.

Ve başka yerlerde dıvulunca olay
haber Suriye'de de yayılınca,
çoğu üzülecekti Yunanlar'm;
matem tutacaktı şairler ve hevkeltıraşlar,
çünkü duymuşlardı ününü Aristovulos'un
ve erişememişti henüz incelemeleri
bu gencin güzelliğinde bir debikanlıya.
Antiokya'da hiçbir tanrı heykeli
ulaşamamıştı güzellikte bu İsrail çocuğuna.

Ağlayıp dövünüyor büyük Prenses;
anası onun, bu en yüce Yahudi kadın.
Ağlayıp dövünüyor Aleksandra başma gelen felâkete. —¹
Yalnız kahnca ama değişiyor acısının tarzı.
İnliyor; kuduruyor; küfrediyor; beddua ediyor.

Nasil aldattılar onu! Nasil tuzağa düşürdüler.
Ayrıca, nasıl da erdiler muratlarına!
Ocağını yıktılar Asamoneonlar'ın.⁴
Nasil başardı bunu katil kral;
bu kalles, bu alçak, bu vicdansız.
Nasil başardı? Nasil oldu da anlamadı
Miriami bu korkunç tuzağı.⁵
Hissetmiş, kuşkullanmış olsaydı Miriami
bir yolunu bulup kurtarırdı kardeşini;
kraliçeydi en azından, bir şey yapardı elbet.
Nasil da gizlice böbürlenip sevinmektedir
şu iki aşağılık kadın, Kipros ile Salomi. -"
Elinden gelmiyor bir şey, geçsüz,
yalanlarına inanır gözükmek zorunda;
çıkıp gidemiyor doğruca halka,
haykıramıyor Yahudiler'in önünde, söyleyemiyor,
anlatamıyor cinayetin nasıl işlendiğini onlara.

(1918)

Ptolemeoslar çağıyla ilgili
 bir yazmalar kitabı okudum dün gece,
 bir dönemin olaylarını incelemek için biraz
 biraz da vakit öldürmek için.
 Hepsine aynı övgüler, aynı dalkavukluklar hepsine.
 Hepsi görkemli mi görkemli, şanlı, güçlü, iyiliksever,
 hepsinin bilgelik dolu bütün girişimleri, çok akıllı.
 Soylarının kadınlarına gelince. Onlar da,
 bütün Verenikesler, tüm Kleopatralar, hepsi şahane.⁴

Tanı saptamıştım aradığım tarihi
 ve tam kapatıyordum kitabı ki
 Kral Kesarion'la ilgili, kısacık,
 önemsiz bir atfı çekti dikkatimi...
 A, evet, sen çıkageldin, o belirsiz
 çekiciliğinle. Yalnızca iki satırlık
 bir yer var senin için tarihte ancak. Bu yüzden
 özgürce oluşturdum imgelemimde seni.
 Güzel ve duygulu biri olarak tasarladım.
 Düş çekiciliğinde bir güzellik verdi
 senin yüzüne benim sanatım.
 Ve öylesine yoğun düşledim ki seni,
 dün gece, geç saatlerde, sönerken
 lâmbanın ışığı —sönsün diye mahsûs bıraktım—
 odama giriyorsun sandım
 önümde duruyorsun sandım, tıpkı
 fethedilmiş İskenderiye'deymişsin gibi,
 solgun ve yorgunsun, kusursuzsun çektiğin acıda,
 hâlâ beklerken algıların acımalarını sana,
 acımalarını o "Çok Sezar var" diye fısıldayanların.
 (1918)

Duyunca endişe etmedi Neron
Delfi Tapınağı'ndan gelen kelianeti:
"Korkmaktır yetmiş üç yaşından!"
Tadını çıkartacağı nice yıllar vardı önünde daha.
Henüz otuz yaşındaydı. Fazlasıyla yeterdi
Tanrı'nı kendisine verdiği süre
karşılama için gelecekteki tehlikeleti.

Şimdi, biraz yorgun dönecek Roma'ya,
ama o hoş, o güzelim yorgunluğu
bu her ân zevklerle dolu gezmin-
tiyatrolar, bahçeler, stadyumlar...
Ahaia kentinin güzel akşamları...
Ah, hele hedonizmi çıplak vücutlarını...

İşte böyleydi Neron. Ve İspanya'da
gizli gizli ordu toplayıp eğitmektedir
yetmiş üç yaşındaki o ihtiyar Galba.

(1918)

Yirmi sekiz yaşında bir gençti Emis¹
itriyat sanatını öğrenmek için
bir Tinos gemisine binip²
gelmişti bu Suriye limanına.
Ama hasta düştü yolculuk sırasında
ve öldü hemen karaya çıkar çıkmaz.
Buraya gömüldü yoksul cenazesi.
“Evim” diye, “Yaşlı anababam” diye fısıldadı
ölmeden birkaç saat önce.
Ama kimdi bu insanlar, bilmiyor kimse, ne de
koca Hellen dünyasında neresidir vatanı?
Böyle daha iyi; ölüsü yatarken bu limanda şimdi,
yaşıyor diye hep umutlanacak anasıyla babası.

(1918)

Uzun bnylu, yakışıklı bir genç kılığında
geçtiğinde onlardan bir
hava kararırken Seleskia'nın pazar alanından,
gözlerinde ölümsüzlüğün kıvancı
güzel kokulu kara saçları,
ona bakardı gelip geçener ve sorarlardı
birbirlerine bir tanıyan var mı diye;
Suriyeli bir Yunan mı, yoksa bir yabancı mı?
Ama daha da dikkatli bakan kimileri
anlayıp durunu çekilirlerdi bir yana,
ve kemerlerin altında gözden yiterken o,
gölgelerin içinde, gecenin ışıkları içinde,
uzaklaşırken —sefahat alemleriyle, fuhuşla,
törlü törlü sarhoşluk ve şehvetiyle—
yalnızca geceleri yaşayan mahalleye doğru,
merak ederlerdi Onlar'dan hangisidir diye,
ve hangi karanlık zevk için
inmiş olmalı Seleskia'nın sokaklarına
doruklarından o Kutsal, o Çok Yüce Kouutlar'm.

(1917)

Sevmiş olduğun Lanis burada değil Markos,¹
saatlerce başında durup ağladığın mezarda değil.
Şimdi daha yakın sana sevmiş olduğun Lanis,
evindedir kapıyı kapatıp resmine baktığında
onun en değerli yanını epeyce saklamış olan o resme,
sevmiş olduğun şeyi biraz saklamış olan resme baktığında.

Ama Markos, getirdiğinde valinin konağından
Kirini'li o ünlü ressamı,
daha görür görmez arkadaşım,
onu lakintos kılığında çizmesi gerektiğine
(böylece iyice ünlenecekti yaptığı portre)
nasıl da inandırmak istemişti sizi,
bir ressam kurnazlığıyla.

Ama güzelliğini ödünç vermeyenlerdendi senin Lanis.
İnatla karşı çıktı, resmini ne İakintos gibi³
ne de bir başkası gibi yapmalıydı ressamı, ama
İskenderiyeli Rametihos'un oğlu gibi olmalıydı resim olacaksa.

(1918)

Ben, İsis, burada yatıyorum. Bu büyük kentin
güzelliğiyle ünlü delikanlısı.

Hayrandı bana bütün bilgiler. Hatta
aşağı halk tabakası bile. Aynı zevki ahırdım

ikisinden de. Ama öylesine tanınmışım ki
Narkisos ve Hermes olarak²
aşırılıklar yıprattı, öldürdü beni.

Yolcu, kınama beni Iskenderiyeli'ysen eğer.

Bilirsin coşkusuyla yaşamımızın; şiddetini yüce hedonizminin.

(1917)

Dün gece, gece yarısına doğru getirdiler
bir taverna kavgasında yaralanan Remon arkadaşı.
Aydınlattıyordu yatağa uzanmış güzel bedenini
açık bıraktığımız pencerelelden giren ay ışığı.

Kaynaşmışız hepimiz burada, bir harman.
Suriyeliler, Grekler, Ermeniler, Medler.
Remon da onlardan biri. Ama dün gece
ay aydınlatırken onun o güzelini yüzünü
Platon'un Harmidis'ine gitmişti aklımız.¹

(1917)

Güzel evlerime, bahçelerime, atlarıma ve arabalarıma,
koşum hayvanlarıma, taktığım mücevherlere,
giydiğim ipeklilere pek şaşırmayan bu kentte,
İskenderiye'de ünlü Kleon değilim burada ben.
Bunların hepsi uzak burada benden.
Burada o Kleon değilim ben.
Silinip yok olsun onun yaşadığı yirmi sekiz yıl.
Aklı başına oldukça geç gelen bir okurum.
Kitap sahibi İgnatios'um ben
ve böyle yaşadım ben on ay boyunca
dinginlik içinde ve İsa'nın güvenliği altında.

(1917)

Güçlkle okuyorum yazıyı antik taşın üzerinde.
"Kırtıje İsa Peygamber" Söktüyorum "(Ru)h" ve "Atir
(a)lında sözetiklerini. "U(yu)du Levkio(s)".²
Yaşına gelince "Yaş(ın)da öldü"nın yanındaki
k ve Z harfleri göstermekte adamın genç yaşta öldüğünü.¹
"Bu...İskenderiyeli"yi okuyorum aşunmuş harflerin arasında.
Sonra gene "Yaslar"..... ve bir "(d)ostun matemi".
Galiba Levkios gerçekten sevilmiş biri.
Atir ayında ölmüş olmalı Levkios.

(1917)

Rafael, birkaç dize istiyoruz senden
mezar taşı için şair Ammonis'in.
Hoş ve yalın olsun. Ancak sen yapabilirsin bunu.
Bizini şairimiz Ammonis'e yaraşır dizeleri
yazabilecek en uygun kişisin sen.

Şiirlerinden söz edeceksin doğal olarak –
güzelliğinden de söz etmelisin ama,
vurulduğumuz o zarif güzelliğinden.

Güzel ve ahenklidir senin Hellencen her zaman,
ama bu kez bütün ustalığını konuşur istiyoruz.
Yabancı bir dile geçecek acımız ve sevdamız.
Dök Mısırlı duygularını yabancı dile.

Rafael, öyle dillenmeli ki dizelerin,
hayatımızdan bir şeyler olmalı içlerinde,
bir İskenderiyeli'nin bir İskenderiyeli'ye seslendiğini
mutlaka yansıtmalı, her cümlesi, her ahengi.

(1917)

Sağlam bir zırh yapacağımı kendime, sözlerden,
kişiliklerden, güzel davranışlardan bir zırh.
Böylece çıkacağım karşısına kötü insanların
korkusuzca ve hiç zayıflık duymadan.

Zarar vermek isteyecekler bana. Bilemeyecekler
ama saldıranların hiçbiri, nerededir
yaralarım, nerededir incinebilir yerlerim,
göremeyecekler beni örten yalanların altını.

Emilianos Monai'nin böbürlenmeleri bunlar.
Bu zırhı hiç yapmış mıydı acaba?
Yaptıysa bile uzun süre giyememiştir.
Sicilya'da öldüğüne göre yirmi yedi yaşında.

(1918)

Yitirmemeye çalış onları, ozan,
ne denli az olsa da saklayabildiklerin.
Yaşamının sevişme görüntülerini.
Yerleştir onları gizlice dizelerine,
yakalamaya çalış onları ozan,
düşüncelerinde dirildikleri zaman
öğle parlusunda ya da geceleri.

(1916)

Anısı yaşamın sevinci ve itridir
hedonizmi goulümce bulup kavuştuğum saatlerin.
Yaşamın sevinci ve itridir o anlar
sıradan aşkların doyumuna burun kıvrınmış olan benim.

(1917)

ÖYLE ÇOK BAKTIM KI

Öylesine çok baktım ki güzelliğine
onunla doldu gözlerim.

Vücutun çizgileri. Al dudaklar. Hedonist kollar-bacaklar.
Sanki Yunan heykellerinden alınmış saçlar;
hep güzel, dağınık olsalar da
hafifçe dökülseler de ak alınların üzerine.
Sevda'nın yüzleri, şiirim nasıl işlemişse onları
öyle... gençliğimin gecelerinde,
gecelelerinde, gizlice, buluşarak.

(1917)

Biraz solgun cana yakın yüzü;
mor halkalı kahverengi gözlerinin altı,
yaşı yirmi beş ama yirmisinde gösteriyor;
gıymında sanatçıyı andıran bir şeyler var
—kravatının rengi, kolalı yakasının biçimi—
sokakta yürüyor öyle amaçsızca, hâlâ yasadığı
hedonizmin etkisiyle kendinden geçmiş durumda
yaşamış olduğu bunca hedonizmden sonra.

(1916)

TÜTÜNCÜ VİTRİNİ

Pırl pırl tütüncü vitrininin önünde
kalabalığın arasında duruyordu ikisi de.
Bir rastlantıyla buluştu bakışları.
Kararsız ve çekine çekine
belli ettiler tenlerinin yasak isteklerini.
Kaldırımlarda birkaç tedirgin adımı sonra—
derken gülümsenir, hafifçe işmar.

Sonunda, artık o kapalı payton...
tutkuyla yaklaşması bedenlerin;
buluşan eller, birleşen dudaklar.

(1917)

Öğrenciyken korkarak düşündüğü şeyler, açılıyor
apaçık önünde şimdi. Dolaşıyor, sabahlıyor,
bırakıyor kendini. Ve gerektiği gibi (sanatınızda)
onun taze ve sıcak kanında hedonizm
günün tadını çıkarmakta. Ele geçiriyor o sapkın
erotik esrime bedeni; ve teslim alıyor
bu sarhoşluk genç gövdeyi.

Ve böylece ilgimize değer olur
bu basit çocuk. O da geçer, bir an
Şiirin Ulu Dünyası'ndan—
bu taze ve sıcak kanlı, kösnül çocuk.

(1917)

Herhalde uzun sürmeyecekti bu.
Yılların deneyimi bunu öğretti bana.
Ama gene de birden geldi
Yazgı, sona erdirdi her şeyi.
Kısaydı bu güzel yaşam, ama
nasıl da keskin kokuluydu ıtlar,
nasıl da eşsiz bir yatakta yatmıştık
nasıl bir hedonizme sunmuştuk kendimizi.

Hedonist günlerden bir yankı,
bu günlerin bir yankısı geldi bana,
gençlik ateşimizden bir şey;
o mektubu gene aldım elime
okudum, okudum, okudum gün batana kadar

Ve başka bir şey düşünmek için
çıktım balkona, canım sıkın,
biraz bakarak bu sevdiğim kente
sokaktaki insanlara, dükkânlara.

(1917)

KÜLRENGİ

Bakarken bir opal taşma yarı külrengi
iki güzel külrengi göz anımsadım,
görmüştüm belki de yirmi yıl önce...

.....

Bir ay seviştik.
Gitti sonra, İzmir'e gitti sanırım.
Orada çahşacaknuş, ve bir daha görüşmedik.

Solmuştur –hâlâ yaşıyorsa– gözleri;
bozulmuş olmalı o güzel yüzü.

Belleğim benim, sakla o gözleri oldukları gibi.
Belleğim benim, ne kaldıysa sende bu aşktan
geri getir bana bu akşam.

(1918)

Dün bir kenar mahallede dolaşırken
o evin önünden geçtin
çok gençken gittiğimi evin.
O eşsiz gücüyle Eros
burada yakalamıştı bedenimi.

Ve dün

o eski sokaktan geçerken
aşkın çekiciliğiyle
her şey güzelleşti birden
dükkânlar, kaldırımlar, taşlar,
balkonlar, pencereler, duvarlar;
hiçbir şey yoktu çirkin olan.

Ve durmuş, böyle bakarken kapıya
evin önünde oyalanırken
hedonizminin içimde kalan coşkusunu
saçıyordu bedenim durmadan.

(1918)

KOMŞU MASA

Ya var ya yok yirmi iki yaşında.
Ama eminim ki ayın bedende
doyuma ulaşmıştım bu kadar yıl önce.

Erotik bir coşku değil bu.
Bu gazinoya daha yeni girdim;
olmadı içip kafayı bulacak zamanım.
Ben bu bedende doyuma ulaştım.

Neredeydi ama nerede?
Önemli değil belleğimin bu hatası.

İşte şimdi, oturmuş komşu masaya.
Çok iyi biliyorum bütün davranışlarını
ve gözümün önünde canlanıyor
giysilerin altında o çıplak, sevgili vücut.

(1918)

ANIMSA, BEDEN...

Anımsa, beden, ne denli sevilmiş olduğunu değil yalnızca,
o uzanmış olduğun yatakları değil yalnızca,
ama o arzuları da anımsa: Gözlerde
senin için sakınmadan parıldayanları
ve senin içinde titreşen arzuları
ve bir engel yüzünden gerçekleşmemiş olanları.
Şimdi her şeyin geçmişte kaldığı şu anda
kendini vermiş gibisin neredeyse bu arzulara—
nasıl parıldarlardı, anımsa, o sana bakan gözlerde,
nasıl titreşirlerdi senin içinde, anımsa, beden.

(1918)

Bir daha bulamadım çabucak yitirdiklerimi.
o şürsel gözleri, o solgun
yüzü... sokağın akşamında...

Bulamadım bir daha—
bir rastlantıyla sahip olduğum şeyleri
ve kolayca terkettiklerimi
ve sonra aradıklarımı can havliyle.
Şürsel gözleri, solgun yüzü,
o dudakları bulamadım bir daha.

(1917)

SESLER

Eşsiz ve sevgili sesler
ölülerin sesleri ya da bizim için
ölüler gibi yitenlerin.

Bazen düşlerimizde konuşurlar
bazen beyin düşüncelerinde duyar onları.

Ve onların yankısıyla bir an için
geri döner yaşamımızın ilk şiirinin yankıları
gecenin içinde, sönen bir müzik gibi.

(1904)

İSTEKLER

Başlarına güller serpilmiş, ayaklarına yaseminler,
yaşlı gözlerle görkemli mezarlara gömülen
yaşamadan ölenlerinki gibidir güzel bedenleri
— bunda gibidir gelip geçen istekler —
gerçekleşmeden, tadandan tek bir hedonizm gecesi,
yaşamadan o parlak sabahlardan birin.

(1904)

M U M L A R

Önümüzde durur geleceğin günleri
yanan bir dizi küçük mumlar gibi—
altın sarısı küçük mumlar, sıcak, parlak.

Ceride kalır geçen günler,
acıklı bir çizgi sönmüş mumlardan,
hâlâ titer yakında olanlar,
soğuk mumlar, erimiş ve eğilmiş.

Görmek istemiyorum; üzüyor beni görünüşleri,
ve kederleniyorum ilk alevlerini anımsayarak.
Öltime bakıyorum yanan mumlarıma.

Donup bakmak ve ürpermek istemiyorum,
nasıl da uzuyor karanlık çizgileri
nasıl da çoğalıyor sönmüş mumlar.

(1899)

YAŞLI BİR ADAM

Gürültülü kahvenin en dibinde
bir iltiyar oturuyor başını masaya eğmiş;
önünde bir gazete, tek başına.

Ve utanç içinde bu sefil yaşlılığın
düşünüyor, ne kadar az tadını çıkardı yılların,
oysa güçlüydü, sözü geçerdi ve güzeldi.

Biliyor çok yaşlandığını; duyumsuyor, görüyor.
Gençlik yılları gene de daha dünmüş gibi.
Nasıl da daracak bir ara. Nasıl da kısa.

Ve düşünüyor, kendisini nasıl aldattı Akıl,
oysa nasıl da güvenmişti ona —ne çılgınlık—
“Yarın! Daha çok vakit var” diyen o yalancıya.

Anımsıyor dizginlediği içdürtülerini; heba
ettiği bunca sevinci. Alay etmekte
aptalca sakıncısıyla kaçan fırsatlar.

...Ama düşünce ve bunca anı
başını döndürdü yaşlı adamın.
Ve uyuyakaldı kalve masasına dayayarak başını.

(1897)

Derinlerine aldı gemiciyi deniz—
anası kocaman bir nıımı yaktı habersiz

Meryem Ana'ya, tez dönsün diye
oğlu, havalar iyi olsun diye—

ve durmadan kulak kabartıyor rüzgâra.
Ana yalvarıp yakardıkça ana

ikona onu kaygıyla, üzülerek dinliyor,
beklenen oğulun artık dönmeyeceğini biliyor.

(1898)

YASLILARIN RUHLARI

Yıpranmış bedenleri içinde
oturmuş yağlıların ruhları. Nasıl da
acıdır zavalbların. Nasıl
yükümlerle yaşadıkları berbat hayatı,
vitrinlik korkusuyla nasıl da tüterler,
bu ruhlar, bu şaşkın, bu çetinkili ruhlar
nasıl da severler yağamı,
harap olmuş eski derilerinin içinde
-trajik ve komik- oturmuşlar.

(1901)

Genç ozan Evmenis bir gün
dert yanyordu Teokritos'a:
"İki yıldır yazıyorum
bir tek aşk şiiri bitirebildim.
Budur tamamlanmış tek yapıtım.
Ah, nasıl yüksektir, çok
yüksektir Şiir'in merdiveni;
daha yukarı çıkamayacağımı ben zavallı
şair anda bulunduğum ilk basamaktan."
Şöyle yanıtladı onu Teokritos:
"Küftürdür bu sözler yakışsızdır,
gurur ve mutluluk duymahsın
ilk basamakta olsan da.
Az şey değil, vardığın bu nokta;
yaptıkların, büyük ünün.
Bu ilk basamaktan bile
öylesine uzaktır sıradan insan.
Düşünceler kentinin yurttaşı
olma hakkını kazanmahsın
basabilmek için bu basamağa.
Ama zordur ve enderdir
kaydolmak bu kentin nüfusuna.
Agoralarındaki yasacıları
aldatamaz hiçbir düzenbaz.
Az şey değil vardığın bu yer;
yaptığın bunca şey, büyük ünün."

Tarırların yaptına ara veriyoruz biz,
fâni yaratıkları, ~~acısız~~ ve bilgisiz.
Saraylarında Elefsiz ile Ftias'm²
başlatıyor yüce işi Thetis ile Dimitra¹
kutsal ~~steği~~ ve dumanlarla. Ama
her zaman fırlar dışarı kralın
odasından Menatira, telaşlı ve ürker¹
ve her zaman Pileus korkar ve araya girer.³

(1901)

TERMOPİLLER¹

Onurludur yaşamlarını adayanlar
Termopiller'i savunmak için.
Görevden bir adım gerilemeden;
dürüst ve sapmasızdır bütün eylemleri,
ama merhametle, şefkatle;
cömerttirler zenginken, ve
yoksulken de gösterişsiz verirler
ellerinden ne gelirse;
hep doğruyu söylerler
ama kin beslemezler yalancılara.

Ama, sonunda Efiatüs'in ortaya çıkacağını
ve Medler'in geçitten geçeceklerini
önceden kestirenlerindir en büyük onur
(ve çoğu önceden biliyordu bunu).

(1903)

Bazıları için bir gün gelir, o zaman
söyle o büyük Evet'i ya da büyük Hayır'ı.
Hemen olur hemen içinde kendi Evet'ini
hazır bulandıran insan, ve onu söylediği an

onuruna onur katar, yönelir inanca.
Pişman olmaz Hayır diyen. Hayır derti yine
bir daha sorsalar. Ama yiyip bitirir onu işte
o Hayır – o doğru Hayır – ömür boyunca.

(1903)

PENCERELER

Kederli günler yaşadığım bu karanlık odalarda dolaşıp duruyorum, aralık pencereleri araya araya. Bir pencere açılrsa bir teselli olacak bana. –

Ama yok pencereler, ben bulamıyorum ya da.
Ama bulamamamı daha iyidir belki de.
Işık yeni bir işkence de olabilir.
Nasıl yeni şeyler sunacaktır kim bilir?

(1903)

DUVARLAR

Hiç ummadan, acımadan, utanmadan
kocaman yüksek duvarlar ardıları dört yanına.

Ve şimdi ~~ummadan~~ böyle ~~ummadan~~ her umuttan.
Beynini kemiriyor bu yargı, hep bu var aklında;

oysa yapacak bunca şey vardı dışarda.
Ah, onlardan farketmedim orülürken duvarlar.

Ama ne duvarların ~~ummadan~~, ne başka ~~ummadan~~
Sezdirmeden, beni duvarım dışında bıraktılar.

(1896)

BARBARLARI BEKLERKEN

-Ne bekliyorsunuz böyle toplanmış ngorada?

Barbarlar gelecektir bugün buraya.

-Neden Senato'da bir uyumsuzluk var?

Neden boş oturuyor senatörler, yaşamıyorlar?

Çünkü barbarlar geliyor bugün buraya.

Senatörler için yasa yaparlar?

Yasayı gelince barbarlar yaparaktlar.

-Niçin erken kalkmış böyle imparatorumuz,

neden gelip yerleşmiş kentin ana kapısına,

tahtına oturmuş, resmî ve başında tacı?

Çünkü barbarlar geliyor bugün buraya

ve imparator karşılamak için bekliyor

başkanlarını. Bir berat da hazırlamış

ona vermek için hatta. Bir yığın rütbe

ve hağış sunuyormuş barbarların başkanına.

-Bugün neden kırmızı ve nakışlı harmaniler

gıvımiş iki konsülümüz ve yargıçlar;

neden bu mor yakutlu bilezikleri takmışlar

neden bu parlak, parlak yüzükler;

neden bugün gümüş ve altın işlemeli

özel asalarını ellerine almışlar?

Çünkü barbarlar geliyor bugün buraya;

özlemleri kamaştırır onların böyle şeyler.

- Neden hatiplerimiz her zamanaki gibi
sözleri çekmiyorlar, açıklanıyorlar düşüncelerini?

Çünkü barbarlar geliyor bugün buraya
ve sikar onları güzel sözleri ve nutukları.

- Neden birdenbire bu tedügnük, bu
karışıklık (aşık mı aşık yüzler!)

Neden hızla boğalıyor sokaklar ve alanlar
ve neden insanlar kaygıyla ceylerine donuyorlar?

Çünkü akşam oldu ve gelmedi barbarlar.
Ve sınırlardan gelen adanlarımız
artık barbar kalmadığını söylüyorlar.

Peki, şimdi ne yapacağız biz böyle latifemize?

Bu türlü çözüme yoluydu bizim için bu insanlar.

(1904)

"Öyleyse dostum, biz Homeros'un sözlerini beğenmekle birlikte, Zeus'un Agamemnon'a o gördürmesini beğenmeyeceğiz. Sonra Aukhylas'ın şu dizelerine bak Thetis der ki:

Apollon, düğünümde mutlu analığımsı översak,
çocuklarımsın hastalık nedir bilmeyeceklerini,
uzun ömürlü olacaklarını söyledi; sonra da
Tanrıların gözettiği şu benim yazgımı
uğurlu bir ilâhiyle övmeye başladı, sevindirdi
beni. Ben de Foivos'un kehanetiyle kaynaşıp
taşan ağzının yalansız olduğunu sandım. Ama o,
bu sofrada oturmuş, bu farkıyı, bu sözleri
söylemişken oğlumı öldürdü.

(PLATON. Devlet. 383 a, b, c)

Thetis ile Pileus evlenirken¹
düğün töreninde ayağa kalkıp
Apollon kutladı yeni evlileri, çocuk için,
bu birleşmeden doğacak olan.
Dedi: "Kendisine ilişmeyecek hiçbir hastalık
ve uzun bir yaşamı olacak." – Thetis
çok sevindi bu sözlere, çünkü bunları
kehanet ustası Apollon söylemişti²
ve çocuğu için tam bir güvence idi.

Ahileus büyüyüp, güzelliğiyle³
kavancı olurken Tesalya'nın
tanrının sözlerini arımsadı Thetis.
Ama bir gün, Truva önünde Ahileus'un ölüm
haberini getirdi haber taşıyıcı yaşlılar.

Kızıl gâysilerini parçaladı Thetis,
 fırlatıp attı yere, çıkartıp yüzüklerini, bileziklerini.
 Ve eskiyi anımsadı böyle doğünürken;
 ne yaptığını sordu Apollon'un
 neredeydi bu, şölenlerde söylevler
 geçen ozan, neredeydi bu kâhin,
 ne yapıyordu ölürken gencecik oğlu?
 Yanıtladı onu yaşlılar: Apollon
 lızzat inmiş Truva'ya ve Truvahılar'la
 bir olup öldürmüş Ahileus'u.

(1904)

Büyük bir yas içinde Zeus, Sarpidon'u öldürdü Patroklos; ve şimdi Menitiadis ile Akhalar saldırarak üzerine¹ aşağılamak istiyorlar cesedi.

Ama onaylamıyor bunu kesinlikle Zeus.¹ Ölümüne göz yumduğu –böyleydi Yasa çünkü– sevgili oğlunun onurlandıracaktı hiç olmazsa ölüsünü. Ve işte, aşağıya, ovaya gönderiyor, bedeni koruyup esirgemesini iyi bilen Foivos'u.²

Sevgi ve acıyla, kucağına alıyor Foivos yiğidin ölüsünü, ırmağa götürüyor. Tozunu ve kanını yıkıyor yiğidin; kapatıyor korkunç yaralarını, hiçbir iz kalmıyor geriye yaralardan. Tanrısal kokular sürüyor ona ve parlak Olympus giysilerini giydiriyor.¹ Düzgün sürüp beyazlatıyor tenini ve incili tarakla tarıyor kapkara saçlarını. Yatırıyor onu kavuşturarak güzel ellerini.

Şimdi genç bir krala benziyor, araba sürücüsü krala yirmi beşinde, bilemedin yirmi altısında– bir altın araba ve hızlı atlarla ünlü bir yarışmada ödül kazandıktan sonra dinlenen genç bir krala.

Tamamlayınca görevini Foivos,
Uyku'yla Ölüm'ü çağırdı, bu iki kardeşi,
ve buyurdu zengin Likya ülkesine
götürsünler diye bedeni.

Ve o zengin ülkeye doğru
Likya'ya doğru yola koyuldu
iki kardeş, Uyku'yla Ölüm
ve varınca kralın sarayına
yüce ölüyü teslim ettiler
ve başka işlerine gittiler.

Ölüyü teslim alınca saraydakiler, başlattılar
gerektiği gibi, kederli cenaze törenini,
ağıtlarla, saygı gösterileriyle, ağlamalarla
ve içkiler sunarak kutsal kaplarda;
sonra ülkenin usta işçileri gelip
ve ünlü taş yontucular gelip
mezarı ve mezar taşını yaptılar.

(1898)

Patroklos'un öldüğünü gördünce,⁷
o yiğidin, o güçlünün, o genç insanın,
gözlerinden yaş boşandı Ahileus'un atlarının;
tanık olduğu ölümün yaptığı
üzdü, yıktı ölümsüz atları.

Ağladılar toynaklarıyla toprağı kazarak,
başlarını dikip uzun yecelelerini savurarak,
Patroklos'u cansız –yok olmuş– gördükçe
rıhtı yitmiş, dönüşmüş bir bayağı ete
savunmasız –soluksuz– kalmış
yaşamdan o büyük Hiç'e yollanmış.

Gördü Zeus ölümsüz atların gözyaşlarını
ve üzüldü, “Pileus'ın düğün gününde”³
dedi, “Düşüncesiz olmamalıydım böyle:
sizleri vermemeliydim kesinlikle onlara
mutsuz atlarını! Ne işiniz vardı o aşağılarda,
yazgının oyuncağı insanlar arasında siz
ki ne ölüm, ne de yaşlılık bilirsiniz,
şu an neden acı çekersiniz dertleriyle günün?
Acılarına ortak etti sizi insanlar.” Anı ölümün
bozulmaz oyunu karşısında durmadan aktı
bu iki soylu hayvanın acı gözyaşları.

(1897)

Nasıl da iyi biliyorum bu odayı.
Kiraya veriyorlar şimdi işyeri olarak
yandaki oda gibi. Yazıhane oldu bütün ev
şirketlere, simsarlara ve tüccarlara.

Ah, nasıl da âşinadır bu oda bana.

Şurada, kapının yanında dururdu kanape,
ve önünde bir Türk bahsı;
yanında, üzerinde iki sarı vazo duran raf.
Sağda; hayır, karşıda bir aynalı dolap.
Ortada yazı yazdığı masa;
Ve üç kocaman hasır sandalye.
Pencerenin yanındaydı, üzerinde
kaç kez seviştiğimiz yatak.

Bir yerde olmak hâlâ bu zavallılar.

Pencerenin yanındaydı yatak;
ortasına kadar gelirdi ikinci güneşi.

... İkindiydi, saat dört, ayrılmıştık
yalnızca bir haftalığına... Heyhat,
sonsuz dönüşü heyhat o hafta.

(1919)

Saat gecenin biri olmalıydı
ya da bir buçuk.

Bir köşesinde meyhanenin
tahta bölmenin arkasında.
İkimizden başka kimse yoktu dükkânda.
Cansız bir gaz lambası aydınlatıyordu etrafı
kapıda uyumaktaydı uykusuz kalmış uşak.

Kimse göremezdi bizi. Ama
öylesine azmıştık ki
unutmuştuk her şeyi.

Hafifçe sıyrıldı giysiler —
zaten az giyinmiştik
yakıp kavuruyordu çünkü tanrısal Temmuz ayı.

Tenin hazları
aralanmış giysiler arasında;
çabucak soyunması tenin —
yirmi altı yılı aşarak geldi
bu şiirde kalmak için imgesi.

(1919)

Ressam ve şair, koşucu ve diskçi,
Endimion gibi güzel İantis Antoniu.¹
Sinagog'un dostudur ailesi.²

"Güzeldüyü peşinde koşmadığım günlerdir
benim en güzel günlerim:
Guzel ve sert Hellenizmi bıraktığımı
ve onun o yüce tutkusunu
kusursuz ve ölümlü ak vücutlara.
Ve ne olmak istersem ona dönüşürüm;
Yahudiler'in oğlu, kutsal Yahudiler'in..."

Çok içtendi açıklaması: "Hep Yahudiler'in,
kutsal Yahudiler'in kalmalıym –"

Ama hiç de öyle kalmadı öyle.
Bir sadık çocuğu oldu
İskenderiye'li Sanat'ın ve Hedonizm'in.

(1919)

"...Zarar ve yıpranmayla kavuşulan hedonizm çok daha fazla sevilmelidir; enderdir bedenin her istediğini bulup duyması – zarar ve yıpranmayla, sağlığın bilmediği bir erotik gerilim sağlar..."

Siraküza'da sefil yaşamıyla tanınan ünlü genç (soylu) İmenos'un yazdığı mektuptan alınan bir parça, III. Mihail'in sefil saltanatında.

(1919)

Hiç kuşkusuz benziyor ona
kalemle yapılmış şu küçük resmi.

Büyüktü bir ikindide
çabucak çizilmiş, gemi güvertesine.
Dört bir yanımız İyonya Denizi.

Benziyor. Ama amımsıyorum, daha güzeldi.
Hastalığa varıncı sanki dıvarlı yanı,
buydu onun yüzündeki anlamı aydınlatan.
Şimdi daha da güzel çıkıyor karşıma
ruhum geri çağırırken onu Zaman'dan

Zaman'dan. Çok eskide kaldı bütün bunlar –
o taslak, o gemi ve o ikindi.

(1919)

Yanış çıktı bütün beklentileri!

Büyük işler başarmayı kurardı.
Son vermek isterdi Magnisia savaşından sonra
vatanım saran utançlara.
Gene güçlü bir devlet olacaktı
ordularıyla, donanmalarıyla Suriye,
görmeli kaleleriyle, zenginlikleriyle.

Çok çekti, çok. Acı neymiş öğrendi Roma'da,
hissettikçe arkadaşlarının konuşmalarında,
bu seçkin ailelerden gençlerin konuşmalarında,
kendisine karşı, kral
Selefkos Filopator'un oğluna karşı
ne denli ince ve edepli olsalar da—
hissettikçe Hellenleşmiş hanedanlara karşı
her zaman var olan o gizli küçümsemeyi;
önemlerini yitirmişlerdi çünkü
ciddi işler beceremezlerdi artık
önderlik edemezlerdi halklara.
Bir köşeye çekilirdi öfkeyle
ve yeminler ederdi, sandıkları gibi olmayacaktı
onların, işte kararlıydı;
savaşacak, başaracak ve yüceltecekti ülkesini.

Yeter ki bir yolunu bulup Doğu'ya ulaşsın
kaçabilsin İtalya'dan—
ruhundaki tüm gücü
tüm coşkuyu iletenecek halka
o zaman.

Ah, bir varabilseydi Suriye'ye!
Öyle küçüktü ki oradan ayrıldığında
pek az anımsıyor şimdi nasıldı ülkesi.
Ama taptıkça yaklaşan bir şeymiş gibi
çıkmadı hiçbir zaman aklından,
güzel bir ülkenin hayali olarak,
Yunan kentlerinin ve limanlarının bir düşü. —

Ya şimdi?

Şimdi umutsuzluk ve dert içinde.
Haklıydı Roma'daki arkadaşları.
Ayakta duramazdı bu
Makedonyalılar'ın fethinin ürünü hanedanlar.

Boş ver: Çalışmış çabalamıştı
elinden geldiğince savaşmıştı kendisi.
Ve şimdi kara umutsuzluğun ortasında
artık övündüğü bir tek şey var
kıvançla; başarısız da olsa, o her zamanki
boyuneğmez yiğitliği gösteriyor dünyaya.

Gerisi — düşlermiş, boş hayallermiş,
bu Suriye — neredeyse benzemiyor kendi vatanına,
bu Suriye — Heraklidis'in ve Valas'ın ülkesi.

(1919)

"Nereye sığındı, nasıl kayboldu Bilge?
Bunca ülkeye yayılan
öğretisinin şanından sonra
bunca mucizeden sonra
gizlendi birden, hiç kimse
öğrenemedi olup biteni kesulikle
(mezarını da gören olmadı).
Güya Efes'te ölmüşmüş kimilerine göre.
Ama yazmadı Damis bunu; zaten hiçbir şey
yazmadı Damis, Apollonios'un ölümü üzerine."
Kimileri de Lindos'ta kaybolduğunu söylediler.
Doğu mudur acaba şu söylentiler.
Girit'te göğe uruç ettiği
eski Diktinis tapınağında. —
Ama o eşsiz, o doğaüstü
görünmesi de var
Tiania'lı genç bir öğrencinin gözlerine. —
Belki de daha gelmemiştir
geri dönüp insanlara görünmesinin zamanı;
ya da kim bilir, tebdili kıyafet halinde
belki de dolaşmaktadır aramızda. — Ama eskiden nasılsa
ortaya öyle çıkacak gene, öğreterek doğruyu;
ve hiç kuşkusuz yeniden kuracak
Tanrılarımızın dinini ve o güzel Yunan âyinlerini."

Bunları düşlerdi yoksul evinde—
okuduktan sonra Filostratos'un¹
“Tiana'lı Apollonios Üzerine” adlı kitabını—
ender putperestlerden biriydi
geriye kalan birkaç putperestten biri.—
Değersiz ve korkak biriydi aslında—
hıristiyan görünüp kiliseye giderdi.
Yaşlı kral, sofu Justinus'un'
hüküm sürdüğü çağdaydı,
ve tiksiniirdi alçak putperestlerden
dindar İskenderiye kenti.

(1920)

Onlara birkaç seçme taşlama da okudu
kendilerini eğlendirsın diye getirdikleri oyuncu.

Üst bahçeye bakıyordu salon
ve hafif bir çiçek kokusu vardı
beş Sidon'lu gencin
güzel kokularına karışan.

Meleagros ve Krinagoras ve Rianos okudular.²
Ama oyuncu şiir okuyunca
"Atinalı Eforionos oğlu Eshilos burada yatar." diye
(belki de özellikle vurgulayarak
"yapıcı yiğitler"i ve "maraton korusu"nu)
edebiyata aşırı tutkun ateşli bir genç
birden atılarak şöyle bağırdı:

"Hey, hoşuma gitmiyor bu dörtlük.
Ruh yıkımına benzer bu tür sözler.
Yapıtına tüm gücünü ver, diyorum.
tüm dikkatini ver, ve zorluklar içindeyken
ya da son saatin batarken yeniden düşün yapıtını.
İşte bunu isterim senden, işte bunu beklerim.
Büsbütün çıkarma aklından
Tragedya'nın o parlak sözünü –
Agamemnon'u, üstün Prometeos'u,
Orestis'in, Kassandra'nın varlıklarını,
Tibe'ye karşı Yediler'i – ve belleğine ivice verleşti ki
sen de vardın savaşçıların saflarında
Datis'ye ve Artaferni'ye karşı sen de savaştın."

GELSİN DİYE¹

Bir mum yeter,
kötül ışığı
geldiğinde (Gölgeleri)

Bir mum yeter,
bu güne odada,
ay ışığı altında,
düşün içinde böylece
gelsin diye Gölgele,

Daha uygundur
daha cana yakın olur
Sevgi'nin Gölgele'i.

Fazla ışık olmasın
Düşün ışığında,
ve az ışıktadır —
sarılar göreceğim
gelsin diye Sevgi'nin Gölgele'i.

(1920)

En önemli bölümünü yazmakta
epik şiirinin şair Fernazis.²

Istapis oğlu Darius

nasıl oturdu Persler'in tahtına?

(Onun soyundandır yülce kralımız

Dionisos ve Evpator sanlı Mitridatis.) Ama

biraz düşünmek gerekir bu konuda;

çözümlemek gerek Darius'un o zamanki duygularını;

gurur ve esrime belki; ama hayır—

yüceliğin geçiciliğinin bilinci olmalı daha doğrusu.

Bunları düşünmekte şair derin derin.

Ama düşüncesini böler koşarak odaya giren

hizmetçi, ve duyurur önemli haberi.

Romalılar'la savaş başladı.

Ordumuzun büyük bölümü geçti sınırları.

Şaşırmıştı şair. Ne büyük felâket!

Şimdi nasıl Yunan şiirleriyle ilgilenebilir

Dionisos ve Evpator sanlı yüce kralımız Mitridatis?

Savaşta — bir düşün, Yunan şiirleri.

Sıkılıyol Fernazis. Ne talilsizlik!
Tam da "Darius"la kendini gösterip ünlenmeyi,
kendini eleştiren o kıskanç
kovcuları susturmayı beklerken.
Erteleniyor, erteleniyor hesapları.

Ve yalnızca erteleme olsa gene iyi.
Bakalım güvenlikte olacak mıyız
Amisos'ta? Pek sağlam sayılmaz kentin surları.¹
Ve Romalılar'sa korkunç düşman.
Nasıl başa çıkacağız onlarla, biz
Kapadokyalılar? Olabilir mi bu?

Nereden çıktı şimdi Roma tümenleriyle karşılaşmak?
Yardımlar edin bize, yüce Tanrılar, Asya'nın koruyucuları.—

Ama bunca telaş ve belâya karşın
gidip-gelmektedir şiirsel düşünce, ısrarla—
büyük bir olasılıkla, hiç kuşkusuz gurur ve esrime;
Gurur ve esrime duymuş olmalı Darius.

(1920)

Aleksias'ın önsözünde dulluğundan
yakınır Anna Komnini.

Altüst olmuştur ruhu. "Ve gözyaşlarından
ırmaklarla" diyor bize, "gözlerini
yıkıyorum... Ah, ne fırtınalı"ydı yaşamı,
"Ah bu isyanlar". Yakıyor onu acı
"kemiklerine, iliklerine, ruhuna dek".

Ama gerçek şu ki tek bir derin acı
tatmıştır bu hırslı kadın;
ve bir tek büyük derdi olmuştur
(itiraf etmese de) bu kibirli Grek kadının:
Tüm ustalığına karşın ele geçirememiştii
tahtı; elinden kapmıştı onu küstah Ioannis.

(1920)

Havaî desin bana isterse havaî insanları .
Bilmeçli ve ağırbaşlı oldum her zaman
ciddi işlerde. İsrar ediyorum,
benden daha iyi bilen yoktur Azizler'i.
Kitapları ya da Sinod kararlarını.¹
Kiliseyle ilgili herhangi bir sorunda
kuşkuya düştüğünde Votaniatis²
bana danışırdı, ilkin bana gelirdi.
Ama sürgünde burada (kahrolsun şu alçak
İrini Dukena), geberirken sıkıntıdan,
hiç de yersiz bir uğraş sayılmaz
altılı ya da sekizli dizeler yazarak eğlenmek—
Hermes'in, Apollon'un ve Dionisos'un
ya da Tesalya ve Peloponez kahramanlarının
öyküleriyle vakit geçirmek,
ve —izninize sığınarak söyleyeyim—
Konstantinopolis bilgelerinin beceremeyeceği türden
kusursuz iambik dizeler döktürmek.³
Bu kusursuzluk olabilir belki de kınamamın nedeni.

(1920)

Gerçekleştirdi hedonizmin yasak birleşmesi.
Kalktılar yataktan, acele giyiniyorlar, konuşmadan.
Ayrı ayrı çıkıyorlar evden, gizlenerek, ve
tedirgin yürüyorlar sokakta, üzerlerinde
sanki bir şeyler var, eleverecek kendilerini
gösterecek biraz önce üzerlerinde seviştikleri yatağı.

Ama nasıl zenginleşir bir sanatçının yaşamı?
Yarın, ertesini, belki yıllar sonra yazılacak
o güçlü dizeler, kaynakları işte burada olan.

(1921)

Ah, arabamın kırık bir tekerleği üzmez beni
ne de yerimim yitirdim diye bir gülünç zaferi.
İyi şaraplar içerek, güzel güller arasında
geçireceğim geceyi. Benim ellerimde tüm Antiohya.
En ünlü, en ünlü genci benim buramın,
gözdesiyim, sevgilisiyim ben Valas'm.
Bak göreceksin, yarın, yarışa hile karıştığını savunacaklar.
(Ama dürüst davranmasaydım ve gizlice istemiş olsaydım
topal arabamı birinci bile ilan ederdi dalkavuklar.)

(1921)

Korkunç bir bıçağın yarasıdır
vücudumun ve yüzümün yaşlanması.
Katlanamıyorum artık hiçbir şeye.
Sana sığmıyorum Şiir Sanatı.
Acıyı Hayal ve Söz'le yatıştırmanın
çaresini, ilacını az çok bilen sana.

İğrenç bir bıçağın yarasıdır. —
Getir ilaçlarını Şiir Sanatı,
—biraz olsun — duyulmasın yaranın acısı.

(1921)

Porfirios'un konuşmasında önerdiği konu:"

"Dimaratos'un Kişiliği".

şöyle dile getirildi genç sofist tarafından

(retorik biçimde geliştirmeyi niyeti onu sonra):

"Önce kral Darius'un, ve sonra

kral Kserkses'in sarayında;

ve şimdi de Kserkses ve ordusuyla,¹

işte en sonunda hakkını alacak Dimaratos.

"Çok haksızlık yaptılar ona, çok.

Aristouos'un oğluydu gerçekten. Rüşvet'

yedirdi kâhinlere utanmadan düşmanları.

Ve tahttan yoksun bırakmaları yetmezmiş gibi

boyun eğip karar verdikten sonra

sıradan bir yurttaş gibi yoksul yaşamaya

halkın önünde hakaret bile ettiler ona

o bayram günü açıkça aşağıladılar.

“Artık şevkle hizmet etmektedir Kserkses’e.
Büyük Pers ordusuyla birlikte
o da geri dönecek Sparta’ya;
ve kral olunca yeniden
hemen kovacak, rezil edecek
o düzenbaz Leotihidis’i”

“Ve sıkıntılar içinde geçmekte günleri;
Persler’e öğüt vermekte, anlatmakta
nasıl ele geçirecekler Yunanistan’ı.

“Öylesine çoktu ki sorumluluklar ve sorunlar
sıkıntılıydı bu yüzden Dimaratos’un günleri;
öylesine çoktu ki sorumluluklar ve sorunlar
bir an olsun sevinç duyamıyordu Dimaratos;
sevinç değildi çünkü duyduğu şey
(elbette sevinç değildi; kabul edemezdi bunu;
nasıl sevinç olur bunun adı? Çekilmez oldu mutsuzluğu)
çünkü her şey apaçık göstermektedir ki ona
Persler’i yenecektir Yunanlar.”

(1921)

Oturup düşündüm.

gördüm Sanat'a

yüzleri ve çizgileri;

yarım kalınış aşklarını.

Bilir o nasıl biçimlendirecek

neredeyse sezdirmeden

düzenleyerek izlenimleri

İstekleri ve duyguları

hayal meyal görülmüş

birkaç belirsiz anısmı

Sanata bırakıyorum kendimi.

Güzel'in Yüzü'nü;

tanımlar bayatı,

ve düzenleyerek günleri.

(1921)

Ammonios Sakkas'ın öğrencisi oldu iki yıl;
ama sonunda hem felsefeden hem de Sakkas'tan usandı.

Sonra siyasete falan bulaştı.
Ama onu da bnaktı. Aptahın tekiydi Vali;
çevresinde bir sürü resmî ve güya ciddi dangalak;
barbarlardan da kötüydü Yunancaları namussuzlarını.

Kilise ilgisini çekti
biraz: Vafız olsam dedi,
hıristiyan olsam dedi. Ama görüş değıştirdi
kısa zamanda. Hiç kuşkusuz bozuşacaktı
anababasıyla, üstelik putperesttüler inadına;
ve —ki işin korkunç yanı— keserlerdi
verdikleri o cömert harçlıkları mutlaka.

Ama bir şeyler de yapmalıydı aslında.
Gedikli müşteri oldu İskenderiye'nin gizli
batakhanelerine, fuhuş yuvalarına.

Açık mı açıktı bahtı bu alanda;
alabildiğine güzel bir görünüşü vardı.
O da bu tanrı bağışından yararlanmaya baktı.

Hiç olmazsa en azından daha on yıl
dayandı bu güzelliği. Sonra –
belki de tekrar Sakkas'a giderdi.
Bu arada eğer cavlağı çekerse moruk
bir başka sofiste giderdi, bir başka filozofa,
nasıl olsa her zaman uygun biri bulunur.

Ya da siyasete bile dönebilirdi hatta –
değerli aile geleneklerini, yurda karşı görevleri
ve aynı kalemde yaldızlı sözleri
övgüye değer bir biçimde hatırlayarak.

(1921)

İncelik ve üstün bir beğeni
İraklidis'in evi için
şu som güntüş
Ve güzel bir genç koydum
çıplak ve şehvetli:
bacaklarından biri.
yardım et de
sevdiğim gencin
Güçlük çok büyük
on beş yıl kadar geçti
Magnesia bozgunundan

egeniendir
yapılan²
kratirde.
tanı ortaya,
Yine suyun içinde
Yakardım sana ey Bellek
eksiksiz yapabileyim yüzünü
aşlma uygun olarak.
doğrusu, çünkü
bir er olarak öldüğü
bu yana.

(1921)

Siz, yiğitler, kalıramanca savaşıp ölümler;
korkuya kapılmadan o her yerde galiplerin karşısında.
Dicos'la Kritolaos suçlu da olsalar hata yok sizde.²
"Ulusumuz işte böylelerini yetiştirir" diyecekler
sizler için, öğrenmek istedikleri zaman Yunanlar.
İşte böyle eşsiz olacak sizin övgünüz. –

İskenderiye'de bir Akhalı yazdı bütün bunları;
Laritos Ptolemeos'un yedinci saltanat yılında.¹

(1922)

ŞANLI ANTİOHOS'A¹

Şöyle diyor krala
"Tatlı tatlı çarpıyor
Makedonyahlar yeniden
Makedonyalılar işte yeniden
Yeter ki yensinler—
aslanımı, atlarımı
güzel sarayımı,
ve başka ne verdiysen bana

Antiohya'lı bir delikanlı:²
yüreğinde bir umut;
şanlı Antiohos,
büyük bir savaştalar.
kim isterse veririm
ve mercan Pan'ımı,
Tiro'daki bahçelerimi³
Şanlı Antiohos."

Belki de duygulandı
Ama anımsadı hemen
ve cevap bile vermedi.
yetiştirebilirdi söylediklerini.—
birdenbire geldi Pidna'da

kral biraz.
babasıyla kardeşini
Gizlice dinleyen biri
Zaten, beklendiği gibi
o korkunç son.

(1922)

Bir suluboya resim buldum
belki de yuz yıllık eski bir kitapta,
sayfaların arasında unutulmuş, imzasız.
Belki bu ressam elinden çıkmış olmalı
"Gülüm Betimlemesi" adlı bu yapıt.

Belki de "yeni duygulu aşkın" olmalıydı adı.

Bakınca çünkü açığa görülüyordu resimde
(kolayca duyumsanıyordu ressamın düşüncesi):
Sağlıklı aşklar arayanlara uygun ~~resim~~
yasak sınırları aşamayanlara göre değildi
resimdeki koyu kestane ~~göz~~ civelek delikanlı;
yuzmün o benzersiz güzellikle
sapkın hazların o elsunlu çekiciliğiyle
hedonizmi ~~sunan~~ sunan eşsiz dudaklarıyla,
genel ahlâkın "utanmaz" olarak tanımladığı
o vataklar için yaratılmış bedeniyle
onlara göre değildi hiç kuşkusuz kesinlikle
bu güzeller güzeli, bu güzel yüzlü civan.

(1922)

UMUTSUZ

Kesinlikle yitirdi o genç sevgiliyi. Şimdi onun
dudaklarını arıyor artık dudaklarında
yeni sevgililerin; kamp manmak istiyor
birleştiklerinde her yeni sevgiliyle
her ayın şebbazdır kendini gene ona veriyor sansın.

Sonsuza dek yitirdi onu, sanki hiç olmamış gibi.
Çünkü kurtulmak –öyle demişti– evet kurtulmak istiyordu
bu lekel, bu zavallı hedonizmden;
bu lekel, bu ayıbın hedonizminden.
Hâlâ bir fırsat var –demişti– bundan kurtulmaya.

Bütünüyle yitirdi onu, sanki hiç olmamış gibi.
Hayal gücüyle ve sanrılarda
arıyor dudaklarını onun başka dudaklarda.
tekrar duyunsamak istiyor yitirdiği aşkını.

(1923)

İLGİSİZLİĞİ GÖRÜNCE İULIANOS¹

“Görünce tanılara karşı bu büyük
ilgisizliği” – diye yazmış ciddi bir tavıla.
İlgisizlik! Ne ummuştu peki, ne bekliyordu?
Ne deuli örgütlerse örgütlesin din adamlarını,
istediği kadar yazışsın Galatya'nın büyük rahibiyle,
yüreklendirsin hepsini, hepsine öğütler versin,
hristiyan değildi dostları, bir olgu bu,
bir gerçek. Ayrıca oyun da oynayamazdı onlar
(hristiyan olarak yetiştirilmiş) kendisi gibi,
bu hem düşüncede hem de uygulamada gülünç
şu yeni bir kilise örgütüyle.
Yunandılar alt tarafı! Hiçbir şey aşırı olmasın Avgustos.

(1923)

KOMMAGENE KRALI ANTİOHOS'UN MEZAR YAZITI¹

Hep perhiz yapmış ve sakin yaşamış olan
bilgin Kommagene kralı Antiohos'un cenazesinden
perişan dönen kızkardeşi, bir mezar yazıtı istedi
onun için. Ve sık sık Kommagene krallığına
konuk olup kraliyet ailesince
onurlu bir biçimde ağırlanan Efesli sofist Kallistratos
yazdı istenen yazıtı Suriyeli saray nedimlerinin
tavsiyelerine göre ve gönderdi yaşlı hanıma.

“Hey Kommageneliler, kendisine yaraşır bir biçimde
yüceltmeli kral Hayırsever Antiohos'un şöhreti.
Böylesine öngörüşlü bir kral görmedi bu ülke,
haktan yanaydı daima, bilgeydi ve yürekliydi.
Ve dahası, bir doruğa erişmişti: Yunanca'ydı—
Bundan daha değerli bir şey yoktur insanlıkta:
Bulunur bundan ötesi ancak tanrılarda.”

(1923)

DEĞİŞTİRME DEN ONLARI ZAMAN

Çok uzılmışlardı ayrıldıkları zaman.
İsteyerek değildi; koşullar yüzündendi bu ayrılık.
Geçim derdiyle uzaklara gitti
biri— Newyork'a ya da Kanada'ya.
Eskisi gibi değildi aşkları hiç kuşkusuz;
yavaş yavaş azalmıştı sevdanın cazibesi,
azalmıştı çok azalmıştı sevgileri.
Ama ayrılmak mı? Hiç mi hiç düşünmemişlerdi bunu.
Koşullar yüzündendi.— Bir sanatçı gibi mi
davranmıştı o anda onları ayıran Talih yoksa
duyguları sönmeyen önce, zaman onları değiştirmeden;
biri öteki için hep avını kalacak her zaman:
Yirmi dört yaşında bir ay parçası, bir civan.

(1924)

OKUMAK İÇİN GELDİ

Okumak için geldi. Açık durmakta iki
ya da üç kitap; tarihçiler, şairler.
Ama on dakika okuyabildi ancak
sonra bıraktı kitapları. Kanapede
uyulamakta şimdi. Kitaplara vermişti kendini—
ama daha yirmi üç yaşında, ve yakışıklı üstelik:
Ve bu öğle sonu Aşk geçti
benzersiz teninden, dudaklarının üzerinden.
Erotik bir sıcaklık geçti eşsiz bedeninden
duymaksızın bazzın biçiminden o gülünç utancı.

(1924)

Üstü başı yolların tozu toprağı içinde
yakınlardaki küçük kasabadan kente gelince

satarken mahmı seyyar satıcı, "Günlük var!" diye
"Sakız var! Halis zeytinyağı! Saçlara kokular!" diye

bağırıyor sokaklarda. Ama gürültü öylesine büyük ki,
ve çalgılar, ve geçit törenleri bastırıyor sesini.

Kalabalık eziyor, sürüklüyor ve çarpıyor ona.
Şaşkın şaşkın "Nedir bu çılgınlık?" diye sorunca,

yüzüne fırlatıyor biri sarayın yaydığı kocaman yalanı—
kazanmaktadır Antonius Yunanistan'da savaşı.

(1924)

Hâlâ kendisinin olan ovalara bakıyor,
buğdaylara, hayvanlara, meyve ağaçlarına.
Ve daha uzaklara, değerli giysi ve eşyalarla,
değerli gümüşlerle dolu baba evine.

Alacaklar hepsini elinden –Tanrım!– alacaklar şimdi elinden.

Acaba acır mıydı ona Kantakuzinos
gider de kapanırsa ayaklarına? Hoşgörülüdür, derler,
çok hoşgörülüdür gerçekten. Ama ya çevresi? Ya ordu?
Yoksa İrini Hatun'a mı başvurursa, ona mı yalvarsa?

Budalalık! Böyle nasıl karıştı Anna'nun kliğne? –
Ölseydi de hiç evlenmeseydi
Andronikos Bey şu kadınla. Tutumunda bir hayır mı
gördük, bir insanlık mı bulduk bu kadının acaba?
Frenkler bile saygı duymuyorlar artık kendisine.
Tasarları mı? Hepsi gülünç! Budalaca bütün hazırlıkları.
Kendileri Konstantinopolis'ten tehdit ederlerken herkesi,
Kantakuzinos yendi onları, Yannis Bey bozguna uğrattı.

İşbirliği yapmayı da düşünmüştü üstelik
Yannis Bey'le! Ve şimdi ne güzel mutlu olacaktı,
hep yüce arhont ve güçlü mü güçlü,
son anda kandırmasaydı eğer
dinsel etkisiyle onu rahip,
baştan sona yanlış bilgileriyle,
verdiği sözlerle ve budalalıklarıyla eğer.

(1924)

Karaseydaya tutulmuş genç Temetos'un dizeleri.
 Adı "Emonidis" şiirin— Ünlü Antiohos'un
 gözdesi; yakışıklı bir genç Samosata'lı,
 genç bir çıvan. Ama böyle sıcak, böyle
 duyguluysa dizeler bımın nedeni Emonidis'in
 (çok eski zamanlardan beri
 Yunan lauedanının yüz otuz vedüci yılında!—
 belki de biraz daha eski)
 bir simge ad olmasındandır şiirde, ama başarılı.
 Temetos'un bir güzel, kendine yaraşır aşkım
 dile getiriyor bu şiir. Biz yandaşları,
 onun yakın dostları biz yandaşları biliyoruz
 kimin için yazıldığını bu dizelerin. Ama
 bilgisiz Antiohyalılar Emonidis diye okumakta.

(1925)

RENKLİ CAMDAN¹

Bir ayrıntı çok heyecanlandırır beni, bir ayrıntı,
İoannis Kantakuzinos ile Andronikos Assan kızı
İrini'nin Vlaherna'da yapılan taş giyme törenindeki.
Sahtelerini takınmışlardı, ellerinde çok az bulunduğu için
değerli taş. (Büyükteki yoksulluğu çok çekmiş ülkemizin.)
Bir sürü cam parçası, kırmızı, yeşil ya da mavi.
Küçültüldü ya da ayıp bir yanı yoktu hiç
bu renkli cam parçalarının bence.
Ama acı bir isyan gibidirler tersine
liaksız yoksulluklarına karşı taş giyenlerin.
Onlara yaraşan simgelerdir bunlar,
onlar için mutlaka doğru olandır
taş giyen bir İoannis Bey için
taş giyen bir Andronikos Assan kızı İrini Hatun'a.

(1925)

YAŞAMININ YİRMİ BEŞİNCİ YILI

Her gün gidiyor, onunla
geçen ay tanıştıkları tavernaya.
Sordu soruşturdu; ama bir şey bilen kimse yok.
Hiç kimsenin tammadığı birine
tutulmuş olduğunu anladı konuşmalardan;
oradan gelip geçen şu yabancı, şu karanlık
gençlerden biriydi anlaşılan.
Ama sürekli gidiyor tavernaya, geceleri,
ve oturup kapıya dikiyor gözlerini;
gözleri, yorgun düşünceye kadar kapıda.
Belki giriverir. Belki bu gece gelir.

Üç haftadır böyle yaşıyor neredeyse:
Şehvet yüzünden aklı hastalandı.
Dudaklarında yaşamakta sanki öpüşler.
Arzunun işkencesi altında sanki tüm bedeni,
o gövdenin dokunuşlarını anımsıyor teni.
Yeniden birleşmek istiyor onunla.

Kendini ele vermemeye çalışıyor, hiç kuşkusuz.
Ama bazen her şeye boşveriyor adeta.—
Bedelini biliyor zaten bu tutkunun
ve her şeyi göze almış durumda aslında.
Kötü bir rezalete yolaçabilir bu yaşamı.

(1925)

BİR İTALYA KIYISINA¹

Menedoros oğlu Kimos'un bu İtalyalı gencin²
sefahat içinde geçmektedir yaşanı;
Zenginlikler içinde büyüyen gençlerin
hep yaptıkları gibi Büyük Yunanistan'da.

Ama huyunun tersine, çok hüznü
ve asık suratlı bugün. Peloponesos'tan gelen
genilerin boşalttığı ganimetlere bakıyor
sahilde büyük bir karakaygı içinde.

Yunan ganimetleri; Korintos'ta elegeçenler.

Ah bugün, kolay değil, hiç kuşkusuz,
olanaksızdır bu İtalyalı gencin
bugün eğlenmek istemesi.

(1925)

KASVETLİ KÖYDE

Kasvetli bir köyde, bir dükkânda
çalışıyor gencecik bir insan—
bekliyor iki üç ay daha geçsin diye
iki üç ay sonra azalacak işler
ve hemen dalacak koşup kente
hareketli hayata, eğlenenin içine;
beklediği hu onun bu kasvetli köyde—
aşk hastası olup yatağa düştü bu gece,
tüm gençliği tensel hazzı beklemekte,
güzel bir gerilim içinde bütün gençliği.
Uykusunda geliyor hedonizm;
uykusunda görüyor ve sahip oluyor ona
o yanıp tutuştuğu tene ve o bedene.

(1925)

KLİTOS'UN HASTALIĞI¹

Cana yakın bir genç, Klitos –
neredeyse yirmi üç yaşında –
iyi öğrenim görmüş, eşsiz bir Yunancası var,
ağır hasta şimdi yatakta. Bu yıl
İskenderiye'yi biçen sıtmaya yakalanmış.

Bitkindi zaten sıtmaya yakalandığında da
çektığı acılardan; artık sevmeymiş
ve istemiyordu artık onu dostu, şu genç oyuncu.

Klitos ağır hasta, korku içinde ana babası.

Ve onu büyütmüş olan yaşlı hizmetçi de
korkular içinde Klitos'un yaşamı konusunda.
Bir şeyler anımsıyor kadın
büyük kaygısının derinliklerinde
bu eve hizmetçi olarak girmeden
bu ünlü hıristiyan eve gelip de
hıristiyan olmadan önce
taptığı put geliyor aklına.
Pideler, şarap ve bal alıyor gizlice
ve putun önüne koyuyor bunları. Ve okuyor
tilavetle, anımsayabildiği dua parçalarını.

Budala kadın! Bilmiyor ki umurunda bile değil
kapa putun, iyileşmesi ya da ölmesi bir hıristiyanın.

(1926)

Beklenmedik bu haberi hiç kuşkusuz
Aktion deniz savaşının sonucu.
Ama gerekmiyor yeni bir metin kaleme almak.
İsim değışecek yalnızca. Son satırlarda
"Romalıları" uğursuz Oktavius'tan,
bu sözde Sezar'dan kurtaranın yerine
şimdi "Romalıları" uğursuz
Antonius'tan kurtaran" yazılacak.
Geri kalan her şey gayet iyi metinde.

"Muzaffer ve muhteşem olana
her savaştan galip çıkana
siyasal yaşamı havranlık uyandıranı
kent bütün kalbiyle diler
Antonius'u yenmesini", evet, dediğimiz gibi,
bir değışiklik yapmak gerekiyor burada:
"Sezar'a Zeus'un güzel bir armağanıdır bu—
Hellenler'in yüce savunucusuna,
Hellen geleneklerine saygı duyup onurlandıranı,
tüm Hellen ülkelerinde sevilene,
tamamen layık en parlak övgülere,
her eylemin Hellen dilinde
şiiir ve yazıyla yüceltilmesi gerekene;
ünü kanatlandıran Hellen dilinde",
vesaire, vesaire. Her şey çok oturuyor, Çok iyi.

(1926)

SERAPION RAHİBİ¹

Ağlıyorum beni her zaman
sevmiş olan yaşlı, iyi babama
önceki gün, şafaktan az önce
ölen yaşlı, iyi babama.

Kurduğun kutsal kilisenin
ilkelerine bağlıyım İsa peygamber
her gün, attığım her adımda
her sözüm ve düşüncemle, her işimde.
Ve tiksiniyorum seni tanımayanlardan.
Ama her ne kadar —korkunçtur söylemesi—
şu melun Serapion'da rahip de olsa,
şimdi ağlıyorum,
dövünüyorum, İsa'nı, babama.

(1926)

Beyrut meyhanelerinde
yatar kalkarım.
İskenderiye'de.
bir Vali oğluyla gitti.
bir villa
Artık kalamazdım
Yatar kalkarım
kerhanelerinde.
bir yaşam içinde.
ıtır gibi tıpkı
Tamidis'tir
benimdi bu genç civan
benimdi, ama bir eve
için değildi

kerhanelerinde
Kalmak istemedim
Terketti beni Tamidis
Nil kıyısında
ve kentte bir konak uğruna.
İskenderiye'de.
Beyrut meyhanelerinde
Sürünürüm düşük ve sefil
Tıpkı sürekli güzellik gibi,
tenimde kalmış olan
beni ayakta tutan,
tam iki yıl boyunca
ya da bir villa
benim oluştu.

(1926)

RAHİP VE LAİKLERDEN BÜYÜK BİR ALAY

Bir rahipler ve laikler alayı—
bütün meslek kuruluşları tenis edilmiş durumda—
geçiyor sokaklarından, alanlarından ve
sur kapılarından ünlü Antiolıya kentinin.
Güzel, beyazlar giyinmiş bir genç civan
bu görkemli ve büyük alayın en başında
elleriyle taşıyor yükseklerde Kutsal Haç'ı
gücümüz ve umudumuz olan Kutsal Haç'ı.
Çabucak uzaklaşıyorlar yüce alaydan
bir zamanlar küstah mı küstah
şimdiyse ölçülü ve korkak putperestler.
Bizden uzak dursunlar her zaman uzak dursunlar
(kabul etmedikçe hatalarını). Herliyor
Kutsal Haç. Avuncu ve sevinci getiriyor
hristiyanların Tanrı korkusu içinde yaşadığı
mahalleye: Çıkıyorlar evlerinin önüne
müminler, secdeye varıyorlar mutluluk içinde.
Selamhyorlar gücü, Alem'in kurtuluşunu ve Haç'ı.—

Her yıl tekrarlanan bir hristiyan yortusudur bu.
Ama en büyük ihtişamla kutlanıyor bugün
Kurtuldu devlet sonunda
kral değil artık
şu uşağılık, şu iğrenç İulianos.

Dua edelim çok dindar İovyanos'a.

(1926)

SURİYE'DEN AYRILAN SOFİST¹

Tanımın sofist, aydınların Suriye'den,
sözünü üzerinde yazmayı düşünüyorsan eğer,
sözünü söylemeyi umutla sakla; ruhumda Mevla ten.²
Ümitsiz Mevla ki bir kışkırtıcı
en yakışıklı en sevilen gençidir
tüm Antiohya'nın Onun kadar
güzel değildir aynı yolun yolcusu
güzelim değilim Yalnızca iki ya da üç gün
buluşta olabilmek için viz statü bulur³
senler Mevla'ya Antiohya'da diler ya;
ama İskenderiye'de 'hatta Roma'da bile
Mevla'ya deşuk bir evan vaktin güzelliğe

(1920)

İULIANOS VE ANTİOHYALILAR

*"H"nin ve "K"nin kente hiçbir zararı
dokunmadığını söylüyorlar.. Ve bazı
yorumcularla karşılaşınca .. bu harflerin
isimlerin bazı harfleri olduğunu anladım
Yani, birincisi Hıristos, ikincisi Konstantinos.
IULIANOS, MISOPROGON*

Hiç mümkün müydü güzel yaşamlarından
vazgeçmeleri; türlü eğilim-
günlük eğilimlerinden; Sanat ile
teatin aşk eğilimlerinin birleştiği
yüce tiyatrodan; mümkün müydü?

Ahlâksızdılar biraz –belki de fazla–
evet öyle. Ama hoşnutlular
yaşamlarının dillere düşmesinden Antiohya'da,
hedonist ve mutlak güzel yaşamlarının.

Bunlardan vazgeçip de neye iltifat edecekler?

Yalancı tanrılarla ilgili palavralara mı,
bencillerin bıktırıcı söylevlerine mi,
çocukça tiyatro korkusuna mı,
yavan alçakgönüllülüğüne mi, gülünç sakalına mı?

Hiç kuşkusuz, yağ tutuyorlar "H"yi,
luç kuşkusuz, yağ tutuyorlar "K"yi. Yüz defa.

(1926)

İnsan ovucü sözler yer almakta—
vaptıklarıyla, ahlâkıyla çok değerli olan—
o akıllı ve saygıdeğer annesini
gozkamaştırıcı bir biçimde omurlandırmak için
Aleksios Komninos'un yayınladığı fermanla:
Bunların arasından güzel ve soylu
bir cümleyi aktaralım buraya:
"Benimki, seninki gibi o soğuk sözleri kullanmazdı asla."

(1927)

Tam anlamıyla rezil oldu. Amansızca yasak
ve horgörülen (ama içgüdüsel olan)
bir cinsel eğilimdi bunun nedeni.
Ağır namusluymdu toplum güya.
Zaten az olan parasun yitirdi yavaş yavaş,
sonra toplumdaki yerini ve itibarını.
Otuzuna yaklaşıyordu ama bir kez olsun
çalışmamıştı bir yıl boyunca aynı işte.
Ayıp sayılan işlerden çıkarmaktaydı
hazen giderlerini.
Ünü öylesine kötüydü ki zor durumda
kahrdu onunla sık sık görülen insan.

Hepsi bu değil ama: Haksızlık olur.
Daha değerlidir güzelliğinin anısı.
Bir başka açıdan bakılırsa eğer canayakınlaşır,
onur ve saygınlığın üzerine biç düşünmeden
temiz teninin saf hedonizmini koyan
yaln ve gerçek çocuğu olur aşkın.

Saygınlığı mı? Ama aptalca sonuçlar
çıkartıyordu namuslu geçinen toplum.

(1927)

23-24 YAŞLARINDA İKİ GENÇ

Kahvedeydi anı buçuktan bu yana
bekliyordu, her an gelebilirdi
..... yarım oldu - hâlâ bekliyor.
Saat oldu bu buçuk, neceleyse
..... kalmadı kahvede,
..... gazeteleri kağıtlıktan,
Bire imişti o kavalli uç şingiride:
Kahve ve konyaya yatırıyordu
saatler boyu beklerken
İçmişti bütün
..... onu birica bekleyiş. Çünkü
ne zaman kalsa, tek başına,
düşünmeye bağlıyordu sapkın acıyla.

Ana birden yok olup gitti vurgunluk, sıkıntı
ve düşünceler; görür görmez içen giren arkadaşları

Beklenmedik bir haber getirmişti arkadaşı:
Altmış lira kazanmıştı kuniarda!

Güzel yüzleri, eşsiz gençlikleri,
aralarındaki güzel aşk
tazelenmiş, dirildi, güçlendi
altınmış hırsı sayesinde kumarhanemizi.

Sevinç, güç, duygu ve güzellik dolu
götüleri - saygıdeğer aile evlerine değil
(zaten istemiyorlardı artık oralarda):
ama kendilerini tanıyan
çok özel bir sefalet yuvasına
götüler ve bir oda istediler
ve pahalı içkiler. Yeniden içtiler.

Ve tükenince pahalı içkiler,
ve saat dörde yaklaşırken
bıraktılar kendilerini aşka.
mutluluk içinde,

(1927)

ESKİDEN BERİ YUNAN¹

Görkemli saraylarıyla güzel yollarıyla
gururlamr Antioliya; çevresindeki
güzelim sayfiyeleri ve kalabalık
insanlarıyla. Gururlamr burası ünli kralların
kentidir diye; gururlamr sanatçılarıyla
ve bilgileriyle çok zengin ve akıllı
tüccarlarıyla. Ama hepsinden de çok da
İonis ile Argoslu kolonlar tarafından
İnahos'un kızı omuruna kurulmuş olduğu için
Argos'la akraba ve eskiden beri bir
Yunan kent olmakla gururlamr Antiohya.

(1927)

Olağanüstü bir şey vardı onda;
o büyük sefilî yaşamına karşın,
aşk sanatındaki geniş deneyimine
yaşı ile davranışının uyumuna karşın,
el değmemiş izlenimi uyandırmasıydı
neredeyse teninin kini zaman—
çok enderdi ama bu anlar—.

Bir an gelirdi, saf bedenini
ilk kez aşka —biraz da beceriksizce—
sunan bir genç civanı
anımsatırdı tuhaf bir şekilde,
hedonizmin bunca deneyden geçirdiği
o yirmi dokuz yaşının güzelliği.

(1927)

ANLAMADIN¹

Dinsel inançlarımız üzerine—
şöyle demişti havaî İulianos:
“Okudum, anladım, mahkûm ettim.”
Bızı ezip geçtiğini sanıyor
şu “mahkûm ettim”iyle bu gültüç adamı.

Bu kurnazlıklar geçmez bizde, Hıristiyanlarda.
Okudun, ama anlamadın; mahkûm etmezdin
eğer anlasaydın” diye yanıtınız hemen.

(1928)

Elinden gelirse çalış artık, beyin—
yıpratmaktadır onu yarım kalan hıaz.
Sinir bunalımları geçirmektedir.
Her gün öpmektedir sevgili yüzü,
eşsiz kollarım okşamaktadır elleri.
Sevmemişti hiçbir zaman böylesine güçlü
bir tutkuyla. Ama yarım kalıyor
aşkın o güzelim gerçekleşmesi;
Eksik, her ikisinin de aynı şiddetle
istememesi gereken tamamlanma.

(Her ikisi de eşit vermiyor kendini Hedonizme,
yalnızca kendisi teslim oluyor hazzı.)

Ve çöküyor ve sinirleniyor alabildiğine.
Zaten işsiz; bu da etkiliyor elbette.
Birkaç kuruş borç bulabiliyor
arada sırada, o da güçlkle
(kimi zaman dileniyor neredeyse)
ve yaşıyor sözüm ona, sürünüyor.
Öpüyor sevdiği dudakları. Hedonizmi tadıyor
katlanmaktan başka bir şey yapmayan bedende—
şimdi duyumsuyor bunu—.
Sonra içki içiyor, sigara üstüne sigara,
içki ve sigara; ve sürünüyor kahvelerde bütün gün,
güzelliğin marazım taşıyor can sıkıntısı içinde.—
Elinden gelirse çalış artık, beyin.

(1928)

Bileniyordu kral Kleomenis, göze alamıyordu—
nasıl söyleyecekti böyle bir şeyi annesine:
Ptolemeos'un arlaşmalarının rehinesi olarak
onun da gönderilmesini şart koştuğunu Mısır'a;
aşağılayıcı ve alışılmamış bir şeydi bu.
Ve ne zaman konuşmaya gitse onunla, duraksıyordu,
ne zaman konuşmaya gitse, hemen vazgeçiyordu.

Ama anladı durumu bu olağanüstü kadın
(zaten kulağına söylentiler gelmişti)
ve yüreklendirdi oğlunu açıklaması için.
Ve güldü, ve "elbette giderim" dedi.
Hatta seviniyordu yararlı olabileceği için
Isparta'ya bu ihtiyarlık yaşında.

Aşağılanmaya gelince — umurunda bile değildi.
Hiç kuşkusuz kavrayamazdı Ispartalı ruhunu
dükkü Lagidis. Bu koşulu aşağılayamazdı²
bu nedenle gerçekte onun gibi
soylu bir kadını, bir Isparta kralının anasını.

(1928)

23 YAŞINDAKİ BİR GENCİN YAŞITI BİR AMATOR DOST TARAFINDAN YAPILAN PORTRESİ

Dün öğleyin bitirdi resmi. Ayrıntıları
inceliyor şimdi. Gri bir giysi içinde
çizdi onu, düğmeleri iliklenmemiş, koyu gri;
yeleksiz ve kravatsız. Gültrengi bir gomlekle:
Önü açık görünsün diye biraz
göğsünün ve boynunun güzelliği.
Saçları örtmüş hemen hemen
alınının sağ yanını güzel saçları
(böyle taramayı seviyor saçlarını bu yıl).
Gözlerini çizerken dudaklarını çizerken
yansıtmak istediği hedonist hava
tam anlamıyla orada... Bir eşsiz kösnüyü tamamlamak
için yaratılmış o ağız ve dudaklar.

(1928)

BÜYÜK BİR YUNAN KOLONİSİNDE

Elbette en küçük bir kuşku yok ki istendiği gibi değildi Koloni'de işler. Her ne kadar az buçuk ilerliyorsak da kimilerinin düşündüğü gibi gibi bir Politik Reformcu getirmenin tam zamanıdır şimdi.

Ama işin cansıkıcı ve güç yanı şı ki habbeyi kubbe yapma bahsinde pek hünerlidir bu Reformcu efendiler. (Ah nasıl da iyi olurdu, bunlara gereksinim duymasak). Her şeyi, en küçük ayrıntıyı bile sorarlar, incelerler. Ve hemen temel reformlar gelir akıllarına ve bunlar gecikmeden uygulansın isterler.

Fedakârlıklara da bir eğilimleri vardır.
Vazgeçiniz — falanca topraklarınızdan tehlikededir orada egemenliğiniz:
Kesinlikle zararlıdır Koloniler'e bu tür topraklar.
Vazgeçiniz şu gelirden ve ona bağlı olan ötekinden ve doğal sonuç olarak da — üçüncüden.
Hiç kuşkusuz önemli şeyler bunlar, ama ne vapatım?
Tehlikeli sorumluluklar yaratıyorlar size.

Ve derinleştikçe soruşturmaları
bulurlar da bulurlar gereksiz şeyleri
sona ersin isterler ortadan kaldırılması zor durumları.

Ve artık tamamlayınca işlerini sonunda
her şeyi saptayıp her konuda titiz budamalar yaptıktan sonra,
giderler cebe atarak haklı ücretlerini,
bu sert ameliyatın ardında
bakalım hele bir ne kaldı geride.

Daha zamanı gelmedi belki de.
Acele etmeyelim. Tehlikelidir, şeytan karıştır acele işe.
Pişmanlık doğurur erken önlemler.
Maalesef, hiç kuşkusuz. bir sürü hata var bizim kolonide.
Ama, efendim, insana mahsus değil midir hata?
A canım, şu ya da bu şekilde, ileri gidiyoruz pekâlâ.

(1928)

Genellikle beğenildi İskenderiye'de
kaldığı on gün boyunca
Menelaos oğlu Aristomenis
bu Batı Libyalı hükümdar.
Memnunlukla kabul etti yapılan törenleri
ama, alçakgönüllüydü, tören falan da aramadı.
Yunanca kitaplar satın aldı
özellikle tarih ve felsefe kitapları.
Ama az konuşmaktı en önemli özelliği.
Derin düşüncelidir, diyorlardı,
doğaldır böyle birinin az konuşması.

Ne derin düşünceliydi, ne de başka bir şey.
Sıradan, gülünç bir adamdı aslında.
Bir Yunan adı almıştı. Yunan gibi giyinmişti
ve Yunan gibi davranmayı öğrenmişti aşağı yukarı.
Ruhu titriyordu, yarattığı iyi izlenimleri
yıkma korkusuyla,
olur da konuşursa o kaba Yunancasıyla
alaya alır diye İskenderiyeliler,
âdetleri üzere bu sefil herifler.

Pek az açıyordu ağzını bundan dolayı,
özellikle dikkat ederek fiillere ve şiveye;
Ve aman nasıl da sıkılıyordu cam
içinde dağ gibi biriken, söylenmesi gereken şeylerden.

(1928)

LEARHOS OĞLU KIMON, 22 YAŞINDA. (KIRINI DL.)
YUNANCA ÖĞRENCİSİ

"Mutluyken geldi sonum.
Ayrılmaz dostuydum Ermotelis'in etle tınak gibi.
Anlamazmış gibi davranmasına karşın
son günlerimde
ağlardı sık sık hissedirdim bunu.
Biraz daldığımı sandığında, çılgınlar gibi
kapanırdı yatağımın ayak ucuna. Yaşıt
gençlerdik, ikimiz de yirmi üç yaşında.
Utansın kahpe felek: Belki bir başka
tutku da alabilirdi Ermotelis'i benden.
İyiydi sonum; sonsuz bir sevgi içinde."

Bir ay önce İskenderiye'de ölen
Aristodimon oğlu Marilos için yazılan
bu yazıtı aldım, ben
merhumun yaşlı amca oğlu Kimon.
Yazarı gönderdi, bir tanıdık ozan.
Şair gönderdi bana yazıtı, biliyordu çünkü
Marilos'un akrabası olduğumu: Başka bir şey bilmiyordu.
Ruhum Marilos'un acısıyla dolu.
Birlikte büyümüştük kardeş gibi.
Acım büyük, acım derin.
Sildi erken ölümü her türlü kini...
her türlü kini Marilos'a karşı
çalmış olsa da benden Ermotelis'in sevgisini.
Şimdi tekrar istese de beni Ermotelis
olmayacak hiçbir şey eskisi gibi. Biliyorum ben
duyarlı huyumu. Marilos'un gölgesi
hep girecek aramıza ve sanki
şöyle diyecek bana: Memnun musun artık?
İşte aldın onu geriye oldu istediğin Kimon.
İşte, neden kalmadı artık arkamdan karaçalmama.

(1928)

Bir kahinin yaşadığı
ıssız bir kır yolundan geçti
Sinop'a doğru ilerlerken
güçlü ordu ve donanmaların hâkimi
büyük kentlerin efendisi
güçlü ve şanlı Mitridatis.

Bir subayını gönderdi biliciye
gelecekte elde edeceği serveti
ve gücü ona sorsun diye.

Bir subay gönderdi ve sonra
devam etti Sinop'a doğru yoluna.

Gizli bir odaya çekildi bilici.

Yarım saat sonra dışarı çıkarak
şöyle dedi kaygı içinde subaya:

"Asterince göremedim, ama
uygun bir gün değildi bugün.

Bazı gölgeler gördüm. İyi anlayamadım.—
Ama sanırım elindekilerle yetinmelidir kral,
kendisini tehlikeye atabilir bundan fazlası.

Şunu ona söylemeyi sakın unutma subay:

Tauri adına, sahip olduklarıyla yetinsin!

Ani dönüşleri, cilveleri vardır Talih'in.

Söyle kral Mitridatis'e:

Çok ender olur atasının soylu bir dostunun
tanı gerektiği anda ortaya çıkarak nızrağıyla
toprağa o kurtarıcı "Kaç Mitridatis'i yazması."

1909, 1910 VE 1911 GUNLERI

Oğluydu çok çekmiş, yoksul mu yoksul
bir denizcinin (Ege Denizi'nin bir adasından).
Bir demircide çalışırdı. Yırtık pırtıktı giysileri.
Parçalanmıştı, berbat durumdaydı işte giydiği pabuçla
kirliydi elleri, pas ve yağ içinde.

Akşamları, kapatınca dükkânı,
canının çektiği bir şey olursa şayet,
biraz pahalı bir kravat mesela,
pazar günleri için bir kravat,
ya da görüp de vitrinde göz koymuşsa
güzel, mavi bir gömleğe,
satardı bedenini birkaç taliro verene.

Düşünürüm, eski zamanların şanlı İskenderiye'sinde
bundan daha yakışıklı bir genç var mıydı acaba,
böyle eşsiz, benzersiz bir çocuk bu yitip giden gibi?
Tabii ne heykeli yapıldı, ne de portresi;
berbat bir demirci dükkânına sığınmış durumda,
çabucak yıpratıp hakkından geldi onun
yorucu işi ve sefahatin hoyrat elleri.

(1928)

Felâketi öğrenince, Miris'in ölümünü,
evine gittim, hıristiyan evlerine
gırmekten kaçınmama karşın,
özellikle matem ve yortu günlerinde.

Sofada durdum. Daha fazla ilerlemek
istememedim, görünce ölünün akrabalarını
hana karşı
o şaşkın ve tedirgin bakışlarını.

Büyük bir odaya koymuşlardı onu,
bir bölümünü görüyordum
bulduğum yerden. Her yanda
değerli halılar, altın ve gümüş vazolar.

Orada durmuş, ağlıyordum sofada.
Ve düşünüyordum: Hiçbir değeri yoktu artık
toplantuların ve gezilerin, Miris olmadan;
ve düşünüyordum: Artık göremeyecektim onu
o güzel ve uygunsuz gecelerinizde
sevinip gülerken ve o eşsiz
Yunan ahengi duyarlığıyla şiir okurken;
ve düşünüyordum: Yitirmiştim güzelliğini
sonsuz dek, yitirmiştim sonsuz dek
çılğınca sevdiğim bu genç insanı.

Yanımda birkaç yaşlı kadın
anlatıyorlardı son gününü alçak sesle –
dudaklarından düşmemiş İsa'nın adı
ellerinde de bir haç varmış. –

Sonra dört Hıristiyan rahip girdi odaya,
dualar okuyarak, yakararak
İsa'ya ya da Meryem Ana'ya
(yakından tanııyordum dinlerini).

Biliyorduk hiç kuşkusuz Miris'in Hıristiyan olduğunu.
Daha ilk andan beri, iki yıl önce
bizim takıma katıldığından bu yana.
Ama tıpkı bizim gibi yaşardı.
Hepimizden daha çok vermişti kendini hedonizme;
parasını saçıp savururdu eğlencelerde.
Milletin umursamadan yargısını
gece kavgalarına gönüllü katılırdı
bizim takım karşılaştınca
bir rakip çeteyle sokaklarda.
Hiç söz etmezdi dininden.
Hatla birinde, Serapion'a²
götüreceğimizi söylemiştik kendisini.
Biraz hoşlanmamış gibiydi
bu şakamızdan, anımsıyorum şimdi.
Ha, iki şey daha geldi aklıma.
Poseidon'a şarap sunarken bizler
o uzaklaşmıştı yanımızdan, başka tarafa bakmıştı.
"Göz kamaştırıcı güzelliklerin tanrısı
büyük Apollon'un desteğinde ve korumasında olsun
bizim takım" diye bağardığında, -
coşku içinde içimizden biri,
"Ben hariç" diye fısıldamıştı Miris
(ötekiler duymamıştı).

Gencin ruhu için yakarıyordu
yüksek sesle rahipler—
Görüydüm: Dinletinin yöntemlerine
uygun olarak nasıl bir özenle
nasıl bir dikkatle
gömmeye hazırlanıyorlardı hristiyan cenazesini.

Ve birdenbire tuhaf bir duygu
sardı beni. Miris'in benden uzaklaştığını
duyumsuyordum sanki belli-belirsiz;
bir hristiyan olarak birleştiğim duyumsuyordum
dindaşlarıyla, benimse
bir *yabancı*, *tamamen yabancı* olduğumu;
ve bir kuşkuya kapıldığımı duyumsuyordum daha şimdiden:
Yandırmış olmasın sakın beni tutkum?
Onun için *her zaman* bir yabancı değil miydim acaba?
Fırlayıp kaçtım korkunç evlerinden,
hızla uzaklaştım oradan,
Miris'in anısı
hristiyanlıklarıyla bozulmadan.

(1929)

Başarıya doymuş, kendilerinden alabildiğine hoşnut
Kral Aleksandros İanos
ve karısı Kraliçe Aleksandra
önde giden çalgıların arkasından
tüm ihtişam ve debdebe içinde
geçmekteler Yerişalim sokaklarından.²
Parlak bir sonuca ulaştı
yüce Yahnda Makabe ile
ünlü dört kardeşinin başlattıkları
ve nice tehlike ve güçlük içinde
inatla sürdürülen savaş.
Yolunda her şey şimdi artık.
Sona erdi her türlü boyun eğme
küstah Antiohya hükümdarlarına.
İşte Aleksandros İaneas
ve Kraliçe Aleksandra, karısı,
her bakımdan eşitler Seleskidesler'e.
İyi Yahudiler, katkısız Yahudiler, sofu Yahudiler – özellikle
Ama koşulların gerektirdiği gibi
Yunanca'da da ustalar;
Yunan ya da Yunanlaşmış hükümdarlarla da
ilişkileri var – söylemek bile gereksiz –
hepsiyle eşit durumdalar.
Gerçekten de parlak bir sona ulaştı,
görkemli bir sona ulaştı
Yahuda Makabe ile ünlü dört
kardeşinin başlatmış oldukları savaş.

GÜZEL BEYAZ ÇİÇEKLER, YARAŞTIĞI GİBİ

Balıkte gittikleri kalveye girdi. —
Arkadaşı işte burada 00 ay önce,
"Tek meteliğimiz yok. İki yoksul çocuguz
duşmuşüz bu berbat yerlere.
Açık açık söylüyorum yürümeyecek seninle böyle.
Evet, bir başkası istiyor beni" demişti ona.
İki takım elbise ve ipek mendiller
önermişti öteki. — Dünyanın altını üstüne getirdi
yeniden kazanmak için onu, ve yirmi lira buldu.
Gene geldi ona yirmi lira uğruna,
ama paradan başka eski dostlukları için
eski sevgileri için, derin duyguları için ayrıca. —
Yalancıydı "öteki". soysuzun biriydi;
tek bir takım yaptırmıştı ona
hem de zorla bin bir yalvarmalar sonunda.

Ama istemiyor şimdi artık ne takım elbise
ne ipek mendiller
ne yirmi lira ne yirmi para.

Pazar günü gömdüler onu, sabahleyin saat onda.
Pazar günü gömdüler onu, oluyor bir hafta.

Çiçekler koydu onun yoksul tabutuna,
güzel ve beyaz çiçekler yaraştığı gibi
onun güzelliğine ve yirmi iki yaşına.

Akşamleyin — bir iş, bir zorunluluk
ekmek parası için — gidince
birlikte gittikleri kalveye
yüreğinde kara saplı bir bıçaktı
o birlikte gittikleri uğursuz kalve,

(1929)

GEL LAKEDEMONYALILAR'IN KRALI

Göntil indirmedi Kratisiklia
herkesin önünde ağlayıp dövünmeye;
yürüyordu ihtişamla ve sessiz.
Hiçbir şey okunmuyordu sakın yüzünde
ne acı, ne de çektikleri.
Ama bir an geldi, dayanamadı artık;
binmeden önce, kendisini İskenderiye'ye
götürecek o alçak gemiye
Poseidon tapınağına götürdü oğlunu
ve yalnız kaldıkları zaman sarılıp
öptü onu, "acı ile" diyor
Plutarkhos "ve aşırı heyecanla."
Güçlü kişiliği üstesinden geldi ama,
kendine geldi üstün kadın
ve şöyle dedi Kleomenis'e: "Gel
Lakedemonyalıların kralı, dışarı çıkınca
tapınaktan, yaşlı gözlerle kimse görmesin bizi,
yakışmaz olmayalım Isparta'ya. Çünkü
yalnızca bu gelir bizim elimizden;
yazgımız ise tanrının yazdığıdır."

Ve bindi "yazılan"a doğru yol alan gemiye.

(1929)

AYNI YERDE

Gördüğüm ve yıllar yılı yaşadığım
evin, kahvelerin ve mahallenin havası.

Sevinçlerimden ve acılarımdan yarattım seni:
Nice olay ve nice sertiven sayesinde.

Ve şimdi duygu oldun benim için tepeden tırnağa.

(1929)

GİRİŞTEKİ AYNA

Zengin evin girişinde
çok eski, kocaman bir ayna;
seksen yıl önce alınmış.

Güzeller güzeli bir çocuk, terzide çırak,
(amatör sporcu pazar günleri)
elinde bir paket, bekliyordu orada.
Eviden birine verdi paketi,
içeriye girdi makbuz getirmek için adamı.
Beklerken yalnız kaldı terzi çırağı.
Aynaya yaklaştı, süzdü kendini,
düzeltti kravatını. Makbuzu getirdiler
beş dakika sonra. Abp gitti kâğıdı.

Ama, uzun yaşamı boyunca
bunca şey, bunca yüz
ve daha neler görmüş olan eski ayna
sevinç içindeydi şimdi
gurur duyuyordu
üzerinde durduğu için bir an
o eşsiz güzellik.

(1930)

KALİTESİNİ SORUYORDU

Onemsizdi çalıştığı yerdeki işi, düşük ücretli
(ayda sekiz lira, artı yan ödemeler).

Bitince bütün bir öğle sonu

kafa patlattığı sıkıcı iş, çıktı bürodan:

Saat yediydi çıktığında, ağır ağır yürüyordu

yolda etrafına bakınarak. –Güzeldi

ve ilginç bir insandı. Ulaşmış görünüyordu

bütün duyguların dornklarına.

Geçen ay girmişti yirmi dokuz yaşına.

Aylaklık ediyordu yolda,

evine çıkan dar sokaklarda.

Küçük bir dükkânın önünden geçiyordu,

işçiler için ucuza tapon mallar satan bir dükkân,

bir vüz gördü içerde, dükkâna

gekti onu bu görüntü; güya

renkli mendillere bakmak istiyordu. Bahane.

Mendillerin kalitesini soruyordu

fiyatlarını soruyordu,

istekten neredeyse kısılmış boğuk bir sesle.

Aynıydı gelen yanıtlar da

dalgın ve mırıltılı bir ses

ve örtük bir onay.

Bir şeyler bulup söylüyorlardı
mallar üzerine, ama tek bir amaçla:
Elleri dokunsun diye birbirine mendillerin altında
yüzleri birbirine yaklaşsın
dudakları buluşsun diye raslantıyla
şöyle bir dokunsun diye birbirine kolları.

Çabuk ve gizlice, anlatmasın diye
dükkânın gerisinde oturan patron.

(1930)

Evsiz harksız, meteliksiz kaldım.
Bütün servetimi yedi yuttu
şu kahrolası Antiohya kenti,
dizginsiz yaşamıyla bu rezil.

Ama gencini ve yerinde sağlığını
Yunancanı ise levkâlade
(Ezberle bilirim, hem de nasıl, Aristo'yu ve Eflâton'u,
hatıpları de şairleri de bilirim, ne istersen).
Askerlik işlerinden de anlarım
ve dostların var ücretli askerlerin komutanları içinde.
Yönetim sanatında da pek fena sayılmam.
Geçen yıl altı ay kaldım İskenderiye'de;
biliyorum biraz (bu da yararlı) orada oynanan oyunları,
Kakergetis'in dümenlerini, namussuzluklarını, falan ve filan.²

Yani üstüme kimse yok
hizmet etmek için bu memlekete,
biçilmiş kaftanımı sevgili vatanım Suriye'ye.

Ne iş verilerse versinler, yararlı
olmaya çalışacağım ülkeye. Niyetim bu.
Yok gene dalavereleriyle engellerlerse beni—
biliriz ne tynetsiz olduklarını bu madrabazların,
konuşturmayın şimdi!—
çomak sokarlarsa işime, suç benden gider.

Zavinas'a başvuracağım önce,¹
anlamazsa değerini bu aptal
rakibi Gripos'a giderim ben de¹
ve bu salak da yanına almazsa beni
Irkanos'a giderim ben de.¹

Hiç kuşkusuz isteyecek beni üçünden biri.
Kim, hangisi seçerse seçsin, umurumda değil,
benim vicdanım rahat.
Üçü de muzır Suriye için.

Ama, batmışım bi kez, gözü kör olsun feleğin.
Vaziyeti kurtarmaya çalışıyorum, zavallı ben,
icabına bakıp çoktan güçlü tanrılar
dördüncü bir namuslu adam yaratmışlardır.
Seve seve hizmet ederdim ona.

(1930)

ESKİ SURIYE YUNANI BÜYÜCÜLERİN TARIFINE GÖRE¹

"Hangi büyüleri onların özü"

demişti estetik

"Eski Suriye Yunan büyücülerin

tarifine göre yapılan hangi öz

bir tek gün (lazlasına gücüm

yetmez), bir iki saat için hatta

yirmi üç yaşımı geri verebilir

bana; yeniden getirebilir bana

dostumu yirmi iki yaşıyla — güzelliği ve sevgisiyle.

Eski Suriye Yunan büyücülerin

tarifine göre yapılan hangi öz,

geçmişe dönüşle uyum halinde,

geri getirebilir bize o küçük odamızı."

(1931)

“Filippos oğlu Aleksandros ve Yunanlar, Lakedemonyalılar hariç –

Kolayca hayal edebiliriz, elbette,
tam anlamıyla kayıtsız kaldığını İspartalılar'ın
şu “Lakedemonyalılar hariç” yazıtına.

Değerli usaklar gibi
gıdülüp buyruk almaya
alışkın değildi İspartalılar.
Zaten, Hellenbirliği'nin yapacağı bir sefer²
başında bir İsparta kralı yoksa eğer
önemli bir şey değildir onlara göre.
Kuşkusuz “Lakedemonyalılar hariç”.

Anlaşılır bir tutum bu da.

Böylece, Lakedemonyalılar olmadan oldu Granikos,¹
sonra İssos; ve Perslerin korkunç ordusu¹
silindi Arbela'da son savaşıta;²
zafer için gelmişti Arbela'ya
ama yokoldu burada.

Ve Hellenbirliği'nin bu büyük seferinden
bu muzaffer, bu parlak
bu ünlü, bu şanlı
bu benzersiz seferden
biz çıktık: Yüce ve yeni Yunan diinyası.

Biz, Iskenderiyeliler, Antiolıyalılar,
Selevkisler ve başka Yunanlar,
Mısurdakiler, Suriyedekiler,
Medyadakiler, Persyadakiler ve daha niceleeri.

Yaygın etkileriyle,
akıllıca ve geçitli özümlenme yöntemleriyle.
Baktıriya'ya, Hindistan'a götürdük"
Ortak Yunan Dili'm.⁷

Varsın olmaz olsun Lakedemonyalılar!"

(1931)

1908 GÜNLERİ

İşsiz kalmıştı o yıl; kâğıt oynayarak,
tavla oynayarak ve borçlanarak
çıkartıyordu nafakasını.

Aylığı üç liraya bir iş önerdiler
küçük bir kırtasiyeci dükkânında.
Ama hemen geri çevirdi bu öneriyi.
Olmazdı, yakışık almazdı. Ona göre değildi.
yirmi beş yaşında okumuş
bir gence göre değildi bu kadar maaş.

Günde iki ya da üç şilin kazanıyordu zar zor.
Budalaları seçip dikkatle oynasa da
mahallesinin kahvelerinde, halk kahvelerinde
oyun kâğıdı ve tavladan
ne kazanabilirdi ki bu çocuk?
Daha da zordu borç bulmak.
Bir yirmilik bulurdu arada bir, bazen de bir onluk.
Fit olurdu kimi zaman bir şiline.

Haftada bir bazen daha fazla,
bu korkunç sabahlamalardan kurtulunca
gider yüzerdi serinlemek için sabahları.

İçler acısıydı giysileri.
Hep aynı takımı giyiyordu,
tarçın rengi iyice solmuş.

Ah, 1908'in yaz günleri,
silindi imgenizden bereket versin
tarçın rengi takım elbise.

Ama belleğiniz korudu genç adamı
soyunurken, çıkartıp atarken üzerinden
o iğrenç giysileri, yamalı çamaşırları.
Çırılçıplak kahrıldı; kusursuz güzel; bir harika.
Arkaya atılmış dağınık saçlar,
güneşin hafifçe yaktığı kollar ve bacaklar,
deniz sefalarında, yüzmek için soyunduğu zaman.

(1932)

Şaşuk Antiohya'da duyunca
İulianus'un yeni oyunlarını.

Düşüncesini açıkladı Dafni'de Apollon!
Kehanette bulunmayacakmış (kim takar!)
geleceği söylemeyecekmiş
Dafni'deki tapınağı temizlenmezse eğer.
Rahatsız ediyormuş kendisini komşu ölüler.

Bir sürü mezar var Dafni'de—
Orada gömülü olanlardan biri de
kilisemizin şanı, muhteşem,
aziz ve muzaffer şehit Vavilas

Onu imâ ediyordu sahte tanrı
korkuyordu ondan. Yanıbaşında hissettikçe onu
kehanette bulunmayacak; us yok.
(Ödleri kopuyor sahte tanrıların şehitlerimizden).

Çırpındı günahkâr İulianos,
sinirlenip haykırdı: "Alın, götürün,
derhal çıkartın oradan şu Vavilas'ı.
Olacak şey mi? Rahatsız ediyor Apollon'u.
Alın götürün hemen istediğiniz yere,
çıkartın, defedin onu buradan. Ciddi olalım;
tapınağın temizlenmesini buyurdu Apollon!

Aldık ulu hedeni götürdük başka yere,
aldık onu sevgiyle, saygıyla götürdük.

Çok varan oldu bunun tapınağa, çok!
Kasıp kavurdu ortalığı büyük bir yangın
kısa bu süre ~~.....~~
tapınağı da Apollon'u da
yakıp kül etti korkunç bir yangın.

Put mu? Kül oldu! Doğru çöplüğe!

Kopürdü Iulianos, yangını kundaklayıp
biz Hıristiyanların çıkardığını yavdı –
başka ne yapabilirdi? –

Bırakın soylesin. Bir şey kanıtlanmadı. Soylesin,
köpürmüş olmasın önemli olan.

(1933)

YAYINLANMAMIŞ ŞİİRLER

*(Anekdotai Poiimata)**

(*) Yorgos Savidis tarafından 1968 yılında Atina'da yayımlandı.

More happy thou, performing Member,¹
Who hast not need of wit's keen temper;
Thou standst on every side possessed
Of what Parnassus boasts as best.
On thy right sits, chief in wisdom's college,
Profound experience crowned with knowledge.
And further on, historic lore,
With erudition's ample store.
Third on thy right, imagination
Holds by no means a humble station.
But in thy front a dazzling light
Obscures your wavering mortal sight.
How shall I praise this man so blessed
Above the poor lot of the rest?
Diplomacy, Religion, Art,
Of Letters also every part,
Find in his penetrating eye,
Judgment which no man dares belie.
No one stands with him on a par,
Except of wits the transcendant star,
To whose seat, on thy left hand side,
My duteous homage I shall guide.

The tide of wit for ever flows

Çok daha mutlusun, zekânın öfkesine
Gereksinimi olmayan sen, yapıcı üye;
Her yanda sen varsın, Parnasus'un en iyi
Yapmakla öğündüğü şey var sende.
Bilgelik okulunun şefi oturuyor sağında,
Bilgiyle taçlandırılmış derin deneyim.
Tarih bilgisi, onun biraz ötesinde,
Derin bilginin geniş dağarcığıyla birlikte.
Hiç de alçakgönüllü görünmeyen imgelem var
Sağdan üçüncü sırada.
Ama önünde göz kamaştırıcı ışık
Karartıyor önünü kararsız ölümlü gözünün.
Nasil öveyim böylesine kutsanmış bir adamı
Geri kalan zavallıların üstünde?
Diplomatlık, Din, Sanat,
Edebiyatın her alanı
Bulur değerini onun keskin gözünde,
Kimsenin tersini söyleyemeyeceği.
Kimse aşık atamaz onunla,
O yüce yıldız dışında
Ki o da solunda almış yerini,
Saygılarımı sunarım ona.
Durmadan akar aklın ırmağı.

From his high throne. Now bellicose
Fiery; now laughing and jocose.
And as men always persecute
True worth when joined to mind acute,
Against him anger is directed
When aught of wrong has been detected;
And all inspired by exasperation
Shout for a speedy situation.
Then, sole amid the increasing noise,
His wit to fruitful ends employs—
Silences every accusing voice
By proofs that none denies.—

Yüksek tahtından. Bazen kavgacı,
Kızgın; bazen neşeli.
İnsanların her zaman keskin bir kafayla
Birleşmiş gerçek değeri yok etmeleri gibi,
O adama yönelir öfke
En küçük hatası görülse;
Kışkırtmalara kapılıp herkes
Bağırır çabuk bitirmesi için işini.
O zaman, artan gürültünün ortasında, tek başına,
Kullanır aklını yararlı bir biçimde—
Susturur suçlayan bütün sesleri
Hiç kimsenin yadsıyamayacağı kanıtlarla.—

Be happy, Foreman, with thy station
Which offers wit and information
For every question and occasion.
Have always thy untiring sight
On thy left and on thy right;
Study each conduct and be taught
From every word and every thought,
What to believe & what to say—
When to say "yes" & when to say "nay"—
What to eat and what to drink,
What on everything to think,
How to dress and how to talk,
How to sleep and how to walk,
For every human thing is brought
To perfection, and is taught
In this Pancosmium of Thought. —

(1877)

Mutlu ol, Reis, her soru
Her durum için akıl ve bilgi
Sunan bu durumun içinde.
Sağında ve solunda onlar
İşte hep otursunlar böyle;
Her davranışı incele ve öğren
Her sözden her düşünmeden,
Neye inanacağını, ne söyleyeceğini—
Ne zaman “Evet”, ne zaman “Hayır” diyeceğini,
Ne yiyip, ne içeceğini,
Her konuda ne düşüneceğini,
Nasıl giyinip, nasıl konuşacağını,
Nasıl uyuyup, nasıl yürüyeceğini.
Çünkü her şeyi yetkinleştirilebilir
Eğitilebilir insanın
Bu kocaman Düşünce Evreni’nde.

(1877)

LEAVING THERAPIA¹

Good-bye to Therapia and joys of the hotel—
Good dinners that make you exultingly swell,
Good beds that refresh you from the toil of the day
Fine sight near which you'd wish ever to stay—
To all these good things the time is well nigh
I must bid a Good-Bye!

However Calikiy's opposite shore—
I must hail tho' by far more simple and poor;
But they say what is simple is good at the heart
And where goodness is we may well spare art:
So at humble Calikiy let us not rail
But bid it All Hail!

(1882)

TARABYA'DAN AYRILIRKEN

Hoşçakal Tarabya, hoşçakalın otelin zevkleri—
Çatlayasıya yenen güzel yemekleri,
Günün yorgunluğunu alan güzel yatakları
İliç ayrılmak istemediğim o güzelim manzarası—
Zamanı geldi artık bu güzel şeylere
Hoşçakalın demenin!

Ama karşı taraftaki Kadıköy'ü
Gene de selâmlamalıyım çok daha basit ve yoksul:
Ama derler ki iyidir basit olanın yüreği
Oyun olmaz iyiliğin olduğu yerde
Öyleyse gelin dil uzatmayalım gösterişsiz Kadıköy'e
Yalnızca selâm diyelim.!

(1882)

DARKNESS AND SHADOWS

Through smiling meadows ripening into gold
And flowers engendered in new life and beauty
I wandered lithelessly. On every side
The hand beneficent of labour ruled;
And everywhere the people well content
With Nature's gifts prolific, nothing more
Desired, nor tempted Sorrow with the search
For things unprofitable, vain, obscure.

In harmony and the celestial peace of love
They lived; and thriving reaped the fruits of toil.
They knew not envy, hatred nor despair;
Nor chained their minds to the dull misery
Of discontent, distrust and little faith.
Mercy and virtue, strength and hope were theirs;
Their minds in splendour shone alike the Sun.

Behold however darkness seized the earth.
Darkness interminable, awful night,
And opaque shadows veiled the light of day.
Deep night like that which lay upon the seas
In the beginning of the World and Time;
Deep night that tamed the wild beasts of the field
Dismally wailing in the covert woods;
Deep night confounding into one all hues;
Deep night and endless driving men to madness,
Making them blind and sorrowful to death.

KARANLIK VE GÖLGELER

Olgunlaşp sararan güleryüzlü çayrkların
Taptaze bir hayat ve güzellik içinde
Yeni doğmuş çiçeklerin arasında dolandım. Emegin
Iylıksever eli egemendi dört bir yanda;
Her yerde insanlar fazlasıyla hoşnut
Doğanın zengin armağanlarından, başka hiçbir şey
İsteminiyorlar, ne de yararsız, boş, anlaşılmaz
Şeylerin arayışıyla körükleniyordu Acı.

Uyum içinde, aşkın göksel huzuru içinde
Yaşadılar: Zenginleşerek topladılar meyvalarını emegin.
Bilmiyorlardı kıskançlığı, nefreti, umutsuzluğu.
Ne de beyinlerini zincirlediler, hoşnutsuzluğun,
Güvensizliğin, küçük inancın mutsuzluğuna.
Merhamet onlarındı, erdem onların, güç ve umut onların;
Zihinleri görkemi içinde, parlıyordu Güneş gibi.

Ama avucuna aldı karanlık yeryüzünü.

Aman vermez karanlık, korkunç gece,
Işık geçirmez gölgeler kapattı önünü gün ışığının.
Denizlerin üzerinde öylece uzanan karanlık gece
Dünyanın ve zamanın başlangıcında;
Gizli ormanların içinde üzüntüyle ağlayan
Tarladaki hayvanları evcilleştiren kara gece
Bütün renkleri tek bir rengin içinde yok eden kara gece;
Kara gece ve insanların deliliğe itilmesi durmadan,
Ölüme kör edilmesi ve ölüm için kederlenmesi.

And thereupon the multitudes began
In lamentations to reproach the Lord
With his injustice, speaking in this wise:
"Almighty, thou art good and merciful;
Almighty, we have seen and known thy love;
Almighty, we do know thee to be just.
Show us, o Father, wherein lies our sin
That we may chastise our iniquities!
An evil hour hath meted out to us
The direst of calamities: our babes
Are borne into the world in darkness, blind.
Thou hast deprived us of the fairest gift
In thy Creation. With the breath of life
Thy love awarded us the light of day;
But life in darkness is akin to death:
And death we pray Thee grant us if the light
Hath faded from the world for evermore!"—

It came to pass that God attended them,
And thus to the celestial Chorus spake:
"Of what doth man complain? and whence these tears?
He hath found favour in mine eyes. Behold
I have awarded him the joys of Heaven,
And cleansed his soul of its impurities.
The shadows that erewhile his mind obscured
Have I expelled and driven elsewhere."

But Michael mindful o man's happiness
Spake answering: "Thy mercy's great, O Lord;
The shadows that erewhile man's mind obscured
Hast Thou expelled and driven elsewhere.
But lo! so numerous were these, that now
They veil the Sun, and their obscurity
Hath wrapt the world in deep and endless night."

Bunun üzerine başladı

Ağlayıp sızlayarak Tanrı'ya sitemler yağdırmaya,
Şöyle söyleyerek yaptığı adaletsizlikler için:
"Yüce Tanrım, sen iyi ve merhametlisin;
Yüce Tanrım, görüp tanıdık senin sevgini;
Yüce Tanrım, senin adil olduğunu çok iyi biliyoruz.
Göster bize, Babamız, nerede günahımız
Göster ki cezalandırılım onları!
Felâketlerin en büyüğüne uğradık
Uğursuz bir saatte: Karanlık bir dünyaya
Doğdular, kör doğdu bebeklerimiz.
Yoksun bıraktın bizi yarattığın dünyadaki
Armağanların en güzelinden. Sevgin bağışlamıştı
Bize gün ışığını hayatın soluğuyla birlikte;
Ama ölümden farksız hayat karanlıkta:
Yalvarıyoruz Sana, ölümü gönder bize, ışık
Silindiyse eğer sonsuza dek yeryüzünden" –

Vaki oldu ki duydu onları Tanrı,
Ve şöyle konuştu göksel Koro'ya:
"Neden yakınıyor insanlar? Nereden bu gözyaşları?
O her zaman değerli oldu benim gözümde.
Göğün zevkleriyle ödüllendirdim onu,
Ve kötülüklerden arıttım ruhunu.
Oradan çıkartıp başka yerlere sürdüm
Daha önce aklını karıştıran gölgeleri."

Ama şöyle dedi insanın mutluluğuna
Duyarlı Mikail: "Merhametin büyüktür, ey Tanrım!
Çıkartıp yerinden başka yerlere sürdüm
Daha önce insanın aklını karıştıran gölgeleri.
Ama heyhat! Öyle çoktu ki bunlar, şimdi
Kapatıyorlar güneşin önünü, koyu ve sonsuz
Bir karanlığa boğdu dünyayı onların karanlığı."

The Father of all Goodness, at these words,
Smiled, and his Spirit bade upon the earth
Descend. Forthwith a voice like thunder spake:

"Your vices and your sins were numberless,
Your hearts were hardened in iniquity,
Your minds darkened. — These evils were ye spared;
For I have chased the shadows, cleansed your souls.
But lo! so numerous were they, that now
They veil the Sun & their obscurity
Hath wrapt the world in deep and endless night."—

Together cried the multitudes, one voice:
"Almighty, thou art good and merciful.
Restore our minds to darkness, but vouchsafe
The essence of our life, the light of day!"—

And the Spirit answered: "Be it as ye will.
Behold, no longer is the Sun obscured."—

Once more the stars shone in the firmament,
The earth and deep lay bathed in luminence,
The mind of man in night's obscurity!—

(1882)

İyilerin Babası, bu sözler üzerine,
Gülümsedi, ve yeryüzüne inmesini buyurdu
Ruhuna. Hemen gökgürültüsü gibi bir ses duyuldu:

“Sayısızdı kötülükleriniz, günahlarınız,
Katılmıştı yürekleriniz günahlarla,
Kararmıştı zihinleriniz— İşte kötülüklerden kurtardım sizi;
Çünkü gölgeleri kovdum, temizledim ruhlarınızı.
Ama heyhat! Öyle çoktu ki sayıları,
Kapatıyorlar şimdi Güneşin önünü; koyu ve sonsuz
Bir karanlığa boğdu dünyayı onların karanlığı.”—

Hep bir ağızdan bağırды kalabalık tek sesle:
“Yüce Tanrım, sen iyi ve merhametlisin.
Geri getir zihinlerimize karanlığı, ama bağışla bize
Yaşamın temeli olan gün ışığını!”—

Ve yanıtladı Ruh: “Nasıl isterseniz öyle olsun.
Bakm, çıktı aruk Güneş karanlıktan.”—

Yıldızlar gene parlamaya başladı göklerde,
Işık içinde yüzüyordu yeryüzü ve okyanuslar,
İnsan oğlunun zihni ise karanlığın içinde!—

(1882)

SEVSEYDİN BENİ

(Fransızca'dan)

İyice hayatının karanlığını
aşkın parlak ışığı,
ilk kez mutlu atacak
müzikle atacak yitireği
acı ruhunun.
Etildayamıyordum çekindiğimi için
soylenmek istediklerimi sana:
Çekilmez bir yargıda
senmiş yaşamak bana –
sevseydin beni... ama ne yazık,
bir yalancı umut bu!

Sevseydin beni, sona erecekti
gözyaşlarım
ve gizli acılar.
Gostermeyecekti artık aldatıcı yüzlerimi
o aldatıcı sakımlar.
Tanrısal görüntüler içinde
bulacaktın kendini.
Açmış güller süsleyecekti
yaşamın yollarım –
sevseydin beni... ama ne yazık,
bir yalancı umut bu!

(1884 ?)

BAYANLARA

*Sigh no more, ladies, sigh no more
Men were deceivers ever, etc.*

SHAKESPEARE¹

İç çekerek zamanınızı
geçirmeyin bayanlar;
aldatıcı bir sürüdür erkek milleti,
Bir ayağı toprakta
sudadır öteki ayağı.
Sebat etmezler bir işte, bir amaçta.
İç çekmeyin yanı
sıkmayın canınızı,
mutlu olmak istiyorsanız uzak durun onlardan!

Hüzünlü bir sesle söylemeyin
yas çarklarını ve sitemleri
sağrıların kulaklarına,
eski bir yanlışlıktır bu
çiçeklerle beliren sonbahar gibi.
İç çekmeyin yanı
sıkmayın canınızı,
mutlu olmak istiyorsanız uzak durun onlardan!

(1884 ?)

Seviyorum seni... ne çıkar yoksul bir balıkçı kızıysan,
gözlerin bu yüzden yoksa daha az mı parlak,
yoksa süttten de beyaz değil mi ellerin,
aşkın güzelliğiyle dopdolu değil mi bedenin?
Soymuş, işmiş, her şeye boşverip şöyle,
ben hükümdarın oğlu, işte önünde bir köle!

Seviyorum seni... ve gördükçe kıskanıyorum seni
oyarken köyün erkekleriyle birlikte
çiçekli çayırda, ve üzüliyorum kötü talihime,
kölen olamıyorum ne yazık sonsuza kadar.
Korkunç bir engel koymuş yazgı aramıza:
Amansız dragomanlar ile efendiler duruyor karşımızda.²

(1884)

DÜNYA GÜZELİ¹

Doğrudur gördüğüm, aldatmıyor beni ayna,
yoktur henden daha güzeli bu dünyada.
Pırlanta gibidir parlar gözlerim,
mercandan almıştır rengini dudaklarım,
iki sıra inci süsler ağzımı.
Bedenim diridir, överler ayaklarımı,
eller, boyun bembeyaz, ipektendir saçlar...
ama neye yarar?

Kapatılmışım kin duyduğum bu haremin içine
kim görür bu güzelliğimi bütün âlemde?
Yalnız zehirli bakışları kışkıran düşmanların
üşüşür üzerime ya da iğrenç harem ağalarının,
kanım donar kalır damarlarımda
yaklaşınca o iğrenç kocam yanıma.
Affet Peygamberim, diyorsa yüreğim:
Ah, hıristiyan olsaydım!

Hıristiyan olsaydım eğer özgür olurum
gece ve gündüz herkese görünürdüm;
erkekler hayranlıkla, kadınlar imrenerek
ister istemez güzelliğimi dile getirecek, —
Yaratmamıştır daha bunun gibisini doğa,
diyecekler, geçerken ben açık arabada
kalabalıklarla dolacak İstanbul caddeleri
görmek için beni.

(1884)

DOSTLARIM, O SEVGİ GÜNLERİNDE

Dostlarımı, o sevgi günlerinde—
yıllarca önceydi—
aynı dünyada yaşamıyordum
öteki insanlarla.

Coşkuluydu düşlerim
yanıltıcı olsa da,
mutuluk bağışlardı
canlı ve sıcak.

Zengin bir âlemdi
nereye baksa gözlerim,
aşkımanın saraydır
sanırdım bakla odayı.

Ucuz basma entari
giyerdi, ipek
sanırdım giydiklerini
yemin ederim.

Ellerini süslerdi
iki yoksul bilezik,
soylu cevahir gibiydi¹
onlar bana.

Başım süsleyen
kır çiçeklerinden
daha güzel olabilir
hangi demet?

Güzel ve sakindi
yürüyüşlerimiz,
hiç yoktu sanki
dikenli çalılar.

Kannazdım hatiplerin
bilgelerin dehalarına,
senin bir tek sözüne ama
inanırdım o zamanlar.

Dostlarım, o sevgi günlerinde
yıllarca önceydi—
aynı dünyada yaşamıyordum
öteki insanlarla.

(1885)

Doğanın hep gülümsediği bir köy görürsen, yabancı,
çınarların arasında güller gibi güzel kızların
saklı olduğu bir köy görürsen dur orada
yabancı, artık Yeniköy'desin.

Akşamları yürüyüşe çıktığında, ara ver,
kestane ağaçları görürsen, uzun gezine,
daha iyi bir yer bulamayacaksın
Yeniköy'den.

Hiçbir yerde böyle serin akmaz çeşmeler,
bu soylu tepeler bulunmaz başka dağlarda,
yalnızca toprağın kokusuyla sarhoş olursun
Yeniköy'de.

Orada bulacağın yeşilliği, bulamazsın
başka yerde. Tepeden bak aşağılara
tarlalara; insan nasıl âşık olmaz
Yeniköy'e.

Abartmayı seviyorum sanma sakın, yabancı,
Nice başka yer var zengin ve bereketli.
Ama göreceksin başka türlüdür meyve
ve çiçek Yeniköy'de.

Gelirsin benimle birlikte Kumaryorissa'ya,
Meryem'in kilisesine, bağışla beni biraz bağnaz
davranırsam; ama yakarış canayakındır
inançlı Yeniköy'de.

Kalamayacaksın, yabancı, uğramalısın
ayrılmadan Grigori'nin iskelesine,
barış, gençlik ve sevinç bulacaksın,
Yeniköy nedir anlayacaksın.

BAUDELAIRE'E GÖRE İLİŞKİ

Güzel kokular ilham verir bana tıpkı müzik gibi,
ahenk gibi, yüce konuşmalar gibi,
ve mutlu olurum ne zaman uyumlu dizelerle
yorunlarsa o şaşkınlık vereni, ruhun coşku içinde
helli belirsiz duyumsadıklarını Baudelaire.

“Bir tapınaktır doğa, canlı sütunları
Anlaşılmaz sözler söyler zaman zaman
Simge ormanlarından geçer insan
Ve izler onu ormanın bakışları.

Uzaktan karışan uzun yankılar gibi
Bir karanlık ve derin birlikte
Gece gibi, aydınlık gibi bir genişlikte
Kokular ve sesler yanıtlar birbirini.

Kokular vardır taze çocuk tenleri sanki
Obua gibi yumuşak, yeşil çayır gibi,
Ve ötekiler, yenici, zengin ve sapkın.

Sonsuz nesnelere gibi büyüyüp yayılan,
Misk, amber, asalbent, buhur ve tarçın,
Şarkısını söyleyen duygu ve düşünce yolculuklarının.”¹

Yalnızca gördüklerinize inanmayın.

Daha keskindir şairin bakışı.

Bıldık bir bahçedir doğa.

El yordamıyla insanlar
ararlar zor yolu karanlık cennette.
Arada bir çakan bir kıvılcımdır
gecenin içinde, duygunun o çekici
o rastlantısal kısa birliğidir
yollarını aydınlatan tek parıltı —
kısa özlem, anlık ürperti,
doğu saatinin düşü, sevinç,
vürekten birden akıp giden
ve o birden yok olan.

(1891)

MENKERA'NIN KIZI

.....
ölü kadının bir günü, bir günün görüntüsü.
Kimdi o katı yürekli, bilmiyor tarih.
Kimdi, bilmiyorum, Ramanakti'nin katili.

Zılgı yiyince kendisinden güçlü olanlardan,
rahatlamak ya da öğ almak için
köle halka küfreden Pers satrap;
gururlu bir Yunan ya da gözü kendi
Yunanistan'ndan başkasını görmeyen bir Yunan,
ve zavallı barbar kızın içli duygularını
ve saf yaşamının son temiz isteğini önemseyen.

.....

(1892)

Kaçınırım alışılmış olandan
Susarım, söylemem bir yığın sözü.
Yüreğine yazılıdır
şairler, oradadır
sevdiğim şarkılar.

Ah, o saf özgürlük,
hedonizme giden erginlik!
Ah, tatlı baygınlığı dnyguların!
Korkarım, bayağı, aşağılık küfüre
dönüşür diye ulu görünümüler.

(1892)

HİNT TABLOSU

Dünyanın dört büyük kapısı var
dört meleğin koruduğu.

Biri Kuzey'dir; karşısında Güney;
ötekiler Batı'yla Doğu.

Parlak sedcettendir Doğu'nun kapısı,
aydınlık bir melek önünde,
pırlantalı bir taç, bir kemer takmış pırlantalı
akik topraklar üzerinde.

Kuzey'in kapısı kızıl ametistten.
Koruyucu meleğin elinde
bir büyük âsâ var karanlık safirden.
Yoğun bir kalay
bütün ayaklarını gizlemekte.

İnce, al renkli deniz kabuklarıyla
kaplı bir deniz kıyısında
bekler değerli mercan kapıyı
Batı'nın meleği
başında yapma güllerden bir çelenk
ve saf linyitten her gül.

Alundan yapılmıştır Kuzey'in kapısı
bir taht vardır girişinde.

.....

(1892)

Çok eski bir Dev yaşar yeryüzünün böğünde
otuz eli var
ve otuz ayağı. Kocaman kalın boynunda
otuz başı var
ve hepsi keskin yirmi göz her başında,
aydınlık bir gün gibidir
kulağa derin karanlığı derin toprağın.
Ağır ve ilgisizdir.
Sonsuz hazineleri vardır; zengin gülmüş
pırlanta ve altın damarları.
Eşsiz ve gereksiz zenginliklerine
altı yüz gözüyle bakar
soğuk bir ilgisizlikle ve arada bir
oturup bir yüz yıl onları sayar.
Usanır sonra, esner iki yıl boyunca,
ve uvur, yorgun.
Yüzyıllarca sürer uykusu;
bir düşü sürer bir kuşak boyu.
Ama uyanır birden korku içinde. Karabasan
başıboş maddenin doğurduğu
bozmuştur uykusunu; bilinmeyen, korkunç
görüntüler yansır
aklın soğuk, vurdumduymaz, buğulu aynasında.
O zaman kocaman organlarını
uzatır ve kubbesini vurur, tekmeler
altmış ayakla, altmış kolla.
Ve temelinden sarsılır toprak; kentler yok olur
taşar bütün nehirler,
dalga dalga akar dağlardan ateşler.
Açılır kapanır topraklar
yuvarlanır insanlar, içine gömülürler.
Sonra birden kendine gelir

Dev, ve ovarak gözlerini
anlar hemen
boşuna olduğunu gürültünün, bunca telaşın:
Sıradan bir gölgesiydi bunlar düşün.
Güler korkaklığı ve ürkekliğiyle
ve tekrar yatar sakın sakın
ve hep birden gülümser otuz ağzı.

(1892)

SONRASI

İnanırım Sonrası'na. Aldanmam maddenin isteğine
ya da ölümün sevgisine. Alışkanlık değil
içgüdüdür bu. Eklenecek göksel sözcük

eksik yaşamın akıl dışı etimlesine.
Rahatı ve bedelini kazanacak eylem.
Ve kapalıyken her zaman Doğa'ya

açılacak gözler Yaradan'ın önünde.
Akacak İsa'nın bütün İncil'lerinden
ölümsüz yaşamın dalgaları bölünmez yaşamın.

(1892)

İRÖDİS'İN İAMBİKLERİ¹

Yüzyıllarca saklı kaldı
Mısır topraklarının karanlığında,
bu umutsuz sessizlikte
sıkıldı sevinli iambikler;

ama gelip geçti o yıllar,
bilge insanlar geldi Kuzey'den
ve son buldu gömülüğü ve unutuluşu
iambiklerin. Geri verir bize

Yunan sokağının, Yunan pazarının
neşesini şakacı havaları,
gireriz onlarla birlikte
tuhaf bir toplumun yaşamına.

Yanıtını duyarız kurnaz kadının,
aile bağlarını bozmak isteyen
aracının! Ama bilir Mitrihis
namusunu korumasını.

Sonra bir başka arsız görürüz,
bir dükkân sahibidir bu,
bir Frigyalı'yı hırsıyla kötüler
zarara soktu diye kız okulunu.

Asklipion'ı ziyaret eden
iki geveze, iki süslü bayan
kırp geçirir tapınağı,
tatlı mı tatlı konuşmaları.

Büyük deri atölyesine gideriz
ıyî yüreklı Mitrihis ile.
Çevrede sürüyle güzel şeyler var,
bunadadır en son moda.

Gene de nice eksikler var papirtislerde
nasıl azık oldu alçaklara iambik,
ince ve müstehzi!
Alay ve gülmece için,
yaratılmıştı talihsiz Irodis,
şimdi ulaştı bize, ağırbaşlı ve yaralı.

(1892)

LACIVERT GÖZLER

Hor görölmek için yaratılmadı
bu canlı aydınlıklar, güzel Çerkez kıızı.
Öfkenin değil, sevinç ve aşkın ışıklarıdır
hedonizmin tatlı vaitleri
mutluluğa eli açık verilenler.

Karşı olsalar da aşkı arayan yüreğe
ve yok olmakta olana;
öfke tanrısı gönderseydi bunları yeryüzüne
başka olurdu görüntüleri.

Vermeyecekti onlara tatlı rengini
uysal gökkubhesi,
kabul etmeyecekti verilmesini onlara
iyiliksever güneş, ısıtılı ateşin
alınıp kendi yalımı ve canlı bedeninden.

(1892)

ODAMIN DÖRT DUVARI

.....
Biliyorum her şeyin yoksul olduğunu,
başka süsler gerekti dostlarıma
daha soylu, daha
çok, daha büyük.

Ama ne anlama gelir bu sözler?
Duvarlarım daha iyi davranır;
armağanlarım için sevmezler beni.
İnsanlara benzemez duvarlarım.

Bilirler ki ayrıca: Ancak bir an
tutabilirler ellerinde
eşyalarımı ve beni. Çabucak
gelip geçecek, sevincim, dertlerim,

neyim varsa bu aşağılarda. Böyle
armağanlara ilgi duymaz yaşlı duvarlar.
Uzun ömürlüdürler, ve bir şey istemezler
benim küçük yaşamımdan.

(1893)

İSKENDERİYELİ TÛCCAR

Bozuk arpayı sattım pahalıya.
İyi paranın krallığıdır, iyi bilirim,
şu Roma kenti. Nisan ayında gelmiştim,
zaman yitirmeden işte ayrılıyorum Nisan'da.

Deniz biraz rahatsız edici gibi,
kaplıyor güneşi kocaman bulutlar.
Ne olmuş ama? Çakıltaşıdır bana kayalar,
bir karış yer doğal tarladır sanki.

Havanın cinlerinden perilerinden korkmam.
Fırtınalara, deniz kazalarına aldırımam.
Sapasağlam göreceğ beni geniş caddeli

İskenderiye... Aman dostlar, dikkat ama!
Uzak dur su küplerinden! Unut küstah yemekleri!
Ruh susamıştır Samos şarabına bu geziden sonra.

(1893)

LAGİDİS'İN KONUĞU

Konuk ediyor Ptolemeos Filopator'¹
sofist Medonas'ı, bu ruhsal güçler
araştırmacısını, kıallara yararır ölçüde.
Yabancıya böbürlenmektedir hükümdar

Yüce bir kişiye bir yapıt
sunmuştu sofist bir zamanlar
yıkıcı Roma kentinde. "Al da şu parayı
git!" demişti yüce adam, bilgine.

"Bir küfürdür, küfürdür bu! Araştırdım
sonsuzu ve yüreğimde var olan
tüm ateşli duyguları işledim
bu papirüse..." Ama acıyarak diktatöre
kusa kesti çarpıcı sözleri.
Saygı göster Ptolemeos Filopator'a.

Bellek yöneltince adımlarını
mezarlığa, karanlık geleceğimizin
kutsal gizi
secde eder saygıyla.
O'na yükselt düşünceni.
Önünde durur
sonsuz uykuların daracık yatağı
İsa'nın acımasında.

Ölümlerimizin mezarlarını belirler
sevgili dinimiz.
Sevmez o putperestlerin
armağanlarını, kurbanlarını, geçitlerini.
O anlamsız altın adaklar
olmadan, durur
sonsuz uykuların daracık yatağı
İsa'nın acımasında.

(1893)

PRIAMOS'UN GECE YOLCULUĞU¹

Acı var Ihon'da, haykırışlar var,
Priamos'un²
büyük Hektor'u için ağlıyor Truva toprakları
umutsuzluk ve huşu içinde.

Ağır, uğultulu bir ağlaşma duyulmakta.
Tek bir insan yok ki yasını tutmasın
Hektor'un, ansını unutkan onun
Truva'da.

Ama bunca acı çekmişse bir kent
boşunadır, hiçbir işe yaramaz
fazla ağıt:
tersini beklerken, yazgı sağırlaşır.

Yararsız olanı hiç sevmeyen Priamos
çıkartır
altını hazineden; katar küpleri
bir yandan, halıları, giysileri;
ve sacayakları, bir sürü parlak
tülü
ve daha neyi gerekli görürse
hepsini vükler arabasına.

Basit, saygılı bir törenle gömmek için
oğlunun bedenini geri almak istemektedir
fidye ile
korkunç düşmandan.

Yola çıkar sessiz gecede.

Az

konusur. Tek bir şey vardır aklında,
hızlı, çok hızlı gitmelidir araba.

Uzanır önü sıra karanlık yol.

Titreşir ve haykırır korkunç
rüzgâr.

Uzarlarda bir kuzgunun iğrenç sesi.

Hemen şuradan bir köpek havlar;

öteden,

bir fısıltı gibi hızla geçer bir tavşan,
kamçılar, durmadan kamçılar atları kral.

Gölgeleri uyanır ovanın

şaşırtılar, neden gider böyle

Dardanidis, Argoslular'ın

ölümlü gemilerine, kaba

Akhalar'a.

Ama bunlara hiç mi hiç dikkat etmiyor kral;

yeter ki hızlı, çok hızlı yol alsın atlar.

(1893)

MEZAR YAZITI

Ey yolcu, Ganj kıyısında yatıyorum, ben
Samos asıllı. Bu üç kez barbar topraklarda
gözyaşı, alınteri ve acılar oldu yaşamım.
Bu ırmak kıyısındaki gömütte

sayısız mutsuzluklar gömülü benimle birlikte.
Yaşlanmaz altın tutkusuyla pis ticarete buluştım.
Satular beni bir köle olarak, kötü bir fırtına
atınca beni Hint kıyılarına. Kocayıncaya kadar

zahmetli işlerde çalıştım soluk almadan
Yunanistan'ın sesinden yoksun kaldım. Uzak düştüm
Samos kıyılarına. Kötü şeyler geride kaldı artık.

Yas tutmadan ilerliyorum şimdi Hades yolunda.
Orada bizim hemşerilerle bir arada olacağımı.
Ve üstelik Yunanca da konuşacağım.

(1893)

“Çekip gidiyorum, gidiyorum. Tutmayın beni.
Tiksinti ve sıkıntının kurbanı oldum burada.”
“Kabver biraz daha, Menandros için. Yazık değil mi
ondan da yoksun kalman?” – “Bre namussuz herif,

küfrediyorsun, Menandros’un mu sayılır bu lâflar,
bu acemi dizeler, bu çocuksu uyaklar?
Bırakın beni çıkıp gideyim şu tiyatrodan,
kurtulup da bildiklerime döneyim hiç olmazsa.

İyice bozmuş seni şu Roma’nın havası.
Yereceğine, korkakça düpedüz övüyorsun
ve alkışlıyorsun barbarı – neydi adı?

Gavrentios muydu, yoksa Terentios mu? Hünersiz²
Latinler için gerçekten iyiydi herhalde;
Menandros’umuzun ününe dikti şimdi göztünü.

(1893)

BASARISIZLIĞA UĞRAYAN

Aşağılara yuvarlanır başarısızlığa uğrayan,
nasıl da zor öğrenecektir yoksulluğun
yeni dilini, yeni davranışları.

Nasıl gidecek o yabancı, düşük evlere! —
nasıl bu yürekle geçecek sokaklardan
ve nerede bulacak zile dokunacak gücü
kapıya varınca.

Bir dilim ekmek için, sığınacak bir ev için
nasıl boşnut edecek, nasıl karşılayacak
kendisine istenmeyen bir yükümü gibi
bakan o soğuk bakışları!

Nasıl dinleyecek o her sözcüğü
kulak tırmalayan lâfları — ama gene de
vurdumduymaz gibi davranmalı insan,
bir şey anlamaz bir budala gibi yapmalı.

(1894)

Bazen satranç oynayanlara bakarken
gözüm belli bir Piyon'u izler,
yolunu izleyip yavaş yavaş
görtürüm varışını en son sıraya.
Öyle bir istekle gider ki en uca
sanırım erişecek ulaşılmaz bazlara
bir ödül kazanacak vardığı noktada.
Yolda aksilikler çıkar karşısına.
Çapraz mızraklar yer geçitlerde;
geniş alanlarıyla vurur kaleler
safları; dikdörtgenlerin içinde
engellemeye çalışır onu
ürlü aldatmacalarıyla süvariler;
ve bir açıdan gelen bir tehditle
düşman karargâhından gönderilen
bir piyon, arada bir çıkar yoluna.

Ama kurtulur o bütün tehlikelerden
ve varır sonunda sonuncu çizgiye.
Nasıl da utku içinde erişir buraya,
o korkunç en sonuncu çizgiye;
nasıl da istekle dokunur kendi ölümüne.

Çünkü burada ölecektir işte Piyon
ve bir buydu bütün amacı aslında.
Kurtulacak bir kraliçe uğruna,
mezardan o hayata dönsün diye,
gelip düştü işte satrancın Hades'ine.

Aklımı ve ruhumu koru
 Yüce İsa'm, geceleri
 çevremde dolaşmaya başlayınca
 Şeyler ve korkunç Yaratıklar,
 ellerini bacaklarıyla koşuşurken odamda
 dolanırken yatağımın çevresinde
 görmek için beni—
 tanımış gibi bakarlar bana
 sırtıp gülerler sessiz korkuma.

Biliyorum, evet, bekliyorlar,
 gelip iğrenç havalarla,
 belki sürünür giderim diye
 kendileriyle birlikte—
 kaçarak karanlıkta
 Şeylere ve Yaratıklara.
 Ve kudurmuşça beklerler eski zamanın geri gelmesini.
 Ama hiç gelmeyecek artık; kurtulmuşum çünkü
 vaftiz olmuşum İsa adına.

Korkudan titrerim duyunca geceyi,
 hissedince derin karanlıkta
 üzerime dikilen gözleri...
 Bakışlarından bunların Ulu'm koru beni.
 Ve konuşurken ya da gıcırdarken onlar,
 bırakma, gelmesin kulaklarıma o uğursuz sözleri,
 olur da ruhuma bulaştırırlar diye korkarım
 bir iğrenç anısını, bildikleri o gizli işlerin.

(1894)

*Plus au fond, tout au fond, dans la maison de l'âme
Où vont et viennent et s'assoient autour d'un feu
Les passions avec leurs visages de femmes.¹*

GEORGES RODENBACH

Ruhun Evinde dolanıp durur Tutkular –
başları safirlerle bezeli
ipekler içinde güzel kadınlar.
Evin eşiğinden her köşe, her bucağa
egemendirler bütün odalara. Kanlarının
kaynadığı gecelerde, saç-baş dağınık
içip oynarlar en geniş odada.

Solgun ve kötü giyimli Erdemler²
eski zaman giysileri içinde,
dışarda dolaşıp acıyla dinlerler
sarhoş fahişelerin yaptığı şöleni.
Pencerenin camlarına yapıştırıp yüzlerini
derin düşüncelere dalarak sessizce bakarlar
ışıklara, pırlantalara ve çiçeklerine şölenin.

(1894)

.....
iki cılız ağacı var
küçük bahçenin;
su burada
güya bir kır yaratmış
gırem gizleri
olmayan dallara;
özsuyu sular
hastalıklı kökleri;
koşar yapraklara
sıradan, melankolik
iplerle bağlayarak
pencerelere asar;
düzenli ev kadınının
sıra sıra saksılara
dizdiği
hasta bitkileri yıkar.

Yağmur, küçük çocukların
sıcacık odalarından
sevinç içinde baktıkları
ve çoğaldıkça su
yoğunlaştıkça damlalar
el çırpıp hopladıkları yağmur.
Yağmur, yaşlıların
boyun eğmiş sabırla
sıkıntı ve bıkkınlıkla
dinledikleri yağmur;

çünkü yaşlılar sevmezler
hiç sevmezler, içgüdüyle
gölgeleri, ve ıslak toprağı.
Yağmur, yağmur
sürer gider sağnak.
Ama görmüyorum artık.
Pencerenin camı buğulandı
yağmur suyuyla.
Cam yüzeyinde kayar
yuvarlanır ve dağılır
inip çıkar
dağınık damlalar
ve hepsi bir iz bırakır
hepsi buğular saçar.
Ve pek az görünür
artık puslu sokak
ve sulu kırağının içinde
evler ve arabalar.

(1894)

Sevgili, beyaz gençliğimiz bizim,
ah, bizim beyaz, bembeyaz gençliğimiz,
getiyor üstümüze Cebrail kanatlarını
bizim sonsuz ve kısacık gençliğimiz!..
Hep biter, hep sever gençliğimiz;
erir ve kendinden geçer ak ufuklarda.
Ah, varır oraya ve yiter ak ufuklarda,
sonsuz dek gider.

Sonsuz dek. Hayır. Geri gelecek yine,
geri gelecek, geri gelecek.
Ak organlarıyla, ak sevecenliğiyle,
gelecek beyaz gençliğimiz ve alacak bizi.
Ak elleriyle tutacak bizi,
ve beyazlığından çıkmış ince bir kefenle
ve aklığından çıkmış ince bembeyaz bir kefenle örtecek bizi.

(1895)

ÖZELLİKLER

*Başka ülkelerin zengin ürünü ve geliri
vardır; Tesalya'da at yetiştir...
Söz ve insan belirler bu kenti.*

İMERİOS'

Her ülkenin kendi özellikleri vardır,
atıyla, binicileriyle bilinir Tesalyalı;
savaş saati ortaya çıkartır
İspartalı'yı; güzel yemekli

sofrası vardır Medya'nın.
Keltler saçlarından bellidir, sakallarından
Asurlular. İnsan ve Söz'dür
en belirgin özellikleri Atinalılar'ın.

(1895)

Hindistan krallarından yardımsever uysal Arsunas
hiç istemezdi insanlara kıymayı. Hiç savaşmazdı.
Ama hiç beğenmedi bu durumu savaşın korkunç tanrısı
(azaldı çünkü ünü, tenhalaştı tapınakları)
ve öfkeyle daldı Arsunas'ın sarayına.
Şöyle dedi ona korkan kral: "Bağışla beni,
Yüce Tanrı, canım almadığım için insanların."
Küçümseyerek yanıtladı kralı tanrı: "Benden daha
haklı mı görüyorsun kendini sen? Aldanma söze.
Yokedilemez hiçbir hayat. Ve şunu bil ki
ne doğan var, ne de ölen, hiçbir zaman."

(1895)

KARIŞIKLIK

Gecenin ortasında, tutarsız
ve bozgunda ruhum. Onun dışında,
dışında geçiyor yaşamım.

Ve bekler hiç gelmeyecek tanı.
Ve ben, onun içinde ve onunla birlikte,
yıpranırım ve canımı sıkılır.

(1896)

UNUTUŞ

Güneşin parlaklığının nasıl bir Şey olduğunu
ve nasıl serin estiğinin esen yelin
unutur çiçekçi dükkanına kapanmış
camların altında duran çiçekler.

(1896)

Altın tepside getirdi
Vaftizci Yahya'nın başını Salome,
aşktan habersiz
genç Yunan sofiste.

"Senin başını istemiştin
Salome" der genç adam.
Söyler bunu şaka niyetine.
Ve koşarak gelen bir köle ertesi gün

Sarışın başını getirir
sevgilisinin, altın bir tepside.
Ama unutmuştur çünkü isteğini artık
çalışmalarına dalmış olan sofist.

Görür ve tiksindir, damlayan kanları.
"Götürün hemen şu kanlı şeyi"
diye buyurur ve devam eder okumaya
Platon'un diyaloglarını.

(1896)

İnsanı yaratmadan önce tanrı Ea,²
Apsus ile Mummu Tiamat'ın¹
ıksindirici dölüyle doluydu dünya –
bedenleriydi sonsuz uçurumlar.
Kuş gövdeli Savaşçılar vardı o zamanlar;
Halklar vardı, başları kuzgun,
vücutları insan; insan başlı
iri ve yüksek boğaların Soyları;
ve gece-gündüz havlayan dişi köpeklerin
dört bedenleri vardı ve balık kuyruğuydu
kuyrukları. – Yok etti bu yaratıkları
iyi Ea ve öteki tanrılar
yerleştirmeden önce Cennet'e insanı
(Ne felâket! Nasıl da yürekler acısı düştü oradan).

(1896)

Karanlığın içinde bulunca kendini,
yeryüzünün korkunç derinliklerinde,
tanrısız Yunanlarla birlikte,
ve görünce nuraylaları ve ışıklarla
önüne çıkan maddesiz yüzleri
korktu delikanlı bir an.
Bir şeyler anımsadı o eski, hayırlı
yıllardan ve haç çıkardı.
Yok oldu yüzler birden,
nuraylalar yitti söndü ışıklar.
Göz ucuyla bakıştı Yunanlar.
Ve "Gördünüz mü mucizeyi? dedi delikanlı,
korkuyorum, sevgili dostlar,
korkuyorum, arkadaşlar, gitmek istiyorum buradan.
Görmediniz mi, nasıl yok oldu birden
benim haç çıkardığımı görünce şeytanlar!"
Kahkahayı bastı Yunanlar: "Ayıp,
ayıptır söylemen bunları,
bizlere, sofistlere, filozoflara.
Nikomedyalı'ya ve onun papazlarına
söyle istersen bu lafları.
Yüce Yunanistan'ımızın en büyük tanrılarıdır
senin karşısına çıkanlar.
Gitmesine gittiler, ama sakın
sen istavroz çıkardın da korktular sanma.
O aşâğılık, o yabanıl
işareti yaparken görünce seni
iğrenmiş olmalı senden soylu doğaları
ve uzaklaştılar küçümseyerek seni."
Böyle dediler ona,
ve kapıp dınsız sözlerine Yunanlar'ın
uzaklaştı dindarlığından ve kutsal korkusundan koca budala.

Bir güvence istersem zahmetli yaşamıma
Geleceğin Bankası'na güvenirsem
çok az olacak kârım.

Öyle büyük bir sermayesi de yok galiba.
İlk bunalımda ödemeleri durdurur diye
şimdiden kuşkulanmaya başladım.

(1897)

OLANAKSIZ

Bir kutlu sevinç var
bir avunç var bu acıda.
Bir sürü insanı yok
o berbat günlerin, sıkıntı eksik!

“Sevilir duyulmayan müzik”
demoşti bir şair.
Sanırım, yaşanmamış olandır
bende de en gözde yaşam.

(1897)

TOPLAMA

Mutlu muyum, mutsuz muyum, hesaplamıyorum bunu.
Yalnız, her zaman aklımda hep aynı şey var—
içinde bunca sayı olan bu büyük toplamada
(nefret ediyorum onların toplamalarından) yer almıyorum
ben bir yağın sayının arasında. Sayılmıyorum ben
toplamamın içinde. İşte bunun sevinci yeter bana.

(1897)

ÇİÇEK DEMETLERİ

Pelin otu, kurtboğan, marulcuk,
yeşil çöpleme, baldıran otu—
tüm acılıklar ve zehirler—
korkunç yapraklarını, çiçeklerini verirler
büyük demetler derlemek için,
görkemli sunağna sunulacak—
Alı, Malakıt taşından bu yüce mihrabına—
korkunç ve güzel tutkunun.

(1897)

Acır Elsa'ya iyi yürekli kral²
ve MÜNADI'sine buyruk verir Saray'ın.³

Bağırır MÜNADI, ve duyulur borular.

Alı kral, ne olur bir daha,
bir kez daha söylesin MÜNADI.

Yalvarırım,
ayaklarını öpeyim. Acı, acı bana.
Uzakta, duyamıyor, çok uzaklarda.
Bir kez daha, son kez çağırısın MÜNADI
şimdi. Gelir belki.

Yeniden çağırır
MÜNADI.

Ve işte, ak bir şeyler
belirir gibi oldu ufukta.
Göründü, göründü — kuğu.

Ah nasıl mutsuzduk, nasıl mutsuzduk,
kral da üzülüp dönüyor MÜNADI'sine
kendiliğinden — gayrı ihtiyarî — pek umudu olmaksızın.
Ve sesleniyor MÜNADI, duyuluyor borular.
Yeniden çağırıyor ve borular duyuluyor;
ve gene çağırıyor, duyuluyor borular;
ve gene çağır, gene duyuluyor borular;
ama Lohengrin hiç gelmiyor.

Gene de hiç bozulmadan korunuyor inanç.

KUŞKU

Ve kim söyleyebilecek o en kötü olanı.

(En iyisi hiç sözünü etmeyelim).

Kim gelip söyleyecek bize (Duymayalım.

Dinlemeyelim. Aldatılmış olmalı)

haksız suçlamayı; ve sonra çağrısını

Munadi'nin, üst üste çağrısını,

üstün gelişini Lohengrin'in—

kuğu, sihirli kılıç, ve kutsal Graal—¹

ve en sonunda

Telramont'a yenildiği düelloyu.²

(1898)

KOMUTANIN ÖLÜMÜ

Uzatıp elimi ölüm
alnına dokunuyor bir ünlü komutanın.
Bir gazete haberi yayılıyor akşamleyin ortalığa.
Kalabalık dolduruyor hastanın evini.

Kötürümü etti onu acılar,
elini-kolunu ve dilini. Gözlerini dolaştırıp
tamdık nesnelere bakıyor uzun süre.
Soğukkanlı, anımsar eski kahramanlar.

Dışarda – sessizlik ve devinimsizliğin ellerinde.
Çürüttü onu yaşamın kıskançlığı, korkaklık,
hedonist uyuz, aptalca inat, öfke, kötülük – ıçerde.

Ağır ağır inler. –Can verir. – Yas içinde
halkın sesi; “Ölümün yıktı ülkemizi!
Ne yazık! Erdem de öldü onunla birlikte!”

(1899)

TANRILARIN İŞE KARIŞMASI

Heartily

The gods arrive.
EMERSON¹

REMONIN: ... Il disparaîtra au moment nécessaire;
les dieux interviendront.

Mme. DE RUMIERES: Comme dans les tragedies antiques.

(Acte II, sc. 1.)²

Mme. DE RUMIERES: Qu y a-t-il?

REMONIN: Les dieux sont arrivés.

(Acte V, sc, x.)³

ALEXANDRE DUMAS, fils,

L'Etrangère.

Şimdi bir şey olacak, sonra başka bir şey;
daha sonra, (sanırım) bir iki yıl içinde
gene aynı şeyler olacak, davranışlar gene böyle.
Hayal etmeyeceğiz uzak bir "sonra"yı;
daha iyiye ulaşmak için çırpınacağız yalnızca.
Ve berbat edeceğiz her şeyi böyle uğraştıkça.
İşleri karıştıracamız, karmakarış olacak her şey,
çıkmaza sapanacağız. Artık o zaman duracağız.
Şimdi tanrıların işe karışma zamanıdır.
Tanrılar gelirler her zaman. İncekler
mucizeleriyle birlikte; kimilerini kurtaracaklar;
kimilerini yokedecekler hışımla sahneden.
Ve çekip gidecekler sağladıktan sonra
böyle düzeni. — Ve ardından bir şey yapacak biri,
öteki başka bir şey. Başkaları yapacak sonra
kendi şunlarını, kendi bunlarını. Ve başlayacağız yeniden.

(1899)

KRAL CLAUDIUS¹

Uzak ülkelerde geziniyor aklım.
Elseneur sokaklarında yürüyorum,
dolaşıyorum alanlarda ve anımsıyorum
şu acıklı övkiyi,
safsata kuşkular yüzünden
yeğeni tarafından öldürülen
talihsiz kralı.

Gizlice (korkarlardı çünkü Fortinbras'tan)¹
ağladılar onun için
bütün yoksulların evlerinde. Uysaldı ve yumuşak
huylydu; ve severdi barışı
(çok çekmişti ülke
seleflerinin yaptığı savaşlar yüzünden).
İster büyük, ister küçük olsun
terbiyeliydi herkese karşı. Hiç keyfi
davranmak istemezdi, ve öğütlerini dinlerdi
her zaman, ağırbaşlı, deneyimli insanların,
krallık sorunlarında.

Kesinlikle öğrenilemedi hiçbir zaman
neden öldürdü onu yeğeni.
Bir cinayet işlediğinden kuşkulanıyordu
yeğen, kralın. Eski bir kalede
bir hayalet görmesi ve onunla
konuştuğu sanısı vardı
bu kuşkunun temelinde;
ve bazı suçlamalar duymuştu
Kral'la ilgili olarak
bu havaletten.

Coşkun bir ruhun yarattığı
bir hayaldi bu hiç kuşkusuz, ya da
görsel bir yanılsama
(çok sinirliymiş güya Prens,
ona manyak dermiş
Bittenberg'de okurken sınıf arkadaşları).

Aile sorunlarını konuşmak üzere
annesinin yanına gitti Prens
birkaç gün sonra. Ve konuşurken
birden kendini kaybedip
bağırıp haykırmaya başladı
hayaletin kendisine söylediklerini.
Ama hiçbir şey görmemişti annesi.

Ve aynı gün yaşlı bir soyluyu
öldürdü hiç yoktan.
İngiltere'ye gidecekti o günlerde Prens
birkaç günlüğüne,
hızlandırdı bu yolculuğu kral
kurtarmak için yeğenini.

Ama öylesine galeyana gelmişti ki
halk, bu iğrenç cinayet karşısında
ayaklanıp sarayın kapısını kırmaya kalkıştı,
başlarında maktulün oğlu Laertes¹
(yürekli ve tutkulu bir genç;
"Yaşam kral Laertes! diye bağırıldı
kargaşanın içinde birkaç dostu).

Yatışınca ortaklık
ve gömülünce mezarına
yeğenin öldürdüğü kral
(gitmedi Prens İngiltere'ye
son anda kaçtı gemiden),

Horatio adında biri çıkıp ortaya '
Prensi haklı göstermek istedi
olaya yeni bir yorum katarak:
Bir tuzakmış güya
İngiltere yolculuğu aslında
öldüreceklermiş Prens'i orada
(ama kanıtlanamadı bu sav hiçbir zaman).
Kralın zehir kattığı
zehirli şaraptan söz etti ayrıca.
Bunu Leartes de söylemişti aslında.
Ama yalan olmasın sakın? Yanılgı olmasın?
Ne zaman söyledi Leartes bunları? Yaralıyken,
ölürken ve bilincini yitirmişken,
sayıklar gibi konuşurken.
Zehirli silâhlara gelince:
Daha sonra ortaya çıktığı gibi
kral değildi, Leartes'ti
bunu yapan.
Ama hayaleti tanık gösterdi
canı istediği zaman.
Hayalet yok şunu, yok bunu demiş!
Yok şunu, yok bunu yapmış hayalet!

Dinleyenlerin çoğu üzülüyordu
Kral için, içten içe,
Horatio bunları anlatırken.
Hayaletlerle, safsatalarla
haksız yere öldürmüşlerdi Kral'ı.

Ama büyük bir dikkatle dinlemişti
Horatio'nun sözlerini
yönetimi kolayca ele geçirmek için
ortamdan yararlanan Fortinbras.

(1899)

DENİZ SAVAŞI

Salamin'de yenildik, yok olduk.¹
"Oa, oa, oa, oa, oa, oa", diyelim.
Bizimdir Ekbatan, Sus
ve Persepolis bu en güzel yerler.
Ne işimiz vardı Salamis'te, neden götürdük
filomuzu oraya, neden bu deniz savaşı?
Geri döneceğiz şimdi Ekbatan'ımıza,
Persepolis'imize, Sus'umuza. Gideceğiz
ama tadını çıkartamayacağız eskisi gibi.
Ototi, ototi; neden yapıldı bu
deniz savaşı; neden gerekti?
Ototi, ototi, neden bırakıp
ille de her şeyi sefil,
girmektediriz deniz savaşlarına?
Neden böyledir bu; neden ünlü Erbatan'ı
Sus ve Persepolis'i eline geçiren insan
toplayıp hemen donanmayı
savaşmak üzere yelken açar Yunan'a?
Ah, evet tabii, başka bir şey söylememeliyiz:
Ototi, ototi, ototi.
A, evet, gerçekten; artık ne diyebiliriz?
Oa, oa, oa, oa, oa, oa, oa.

(1899)

Bütün kış Atreusoğulları'nın damına oturup²
bakmıştı Gözcü. Hoş şeyler söylüyor
şimdi: Görmüş uzakta yanan ateşi;
çok seviyor: Ve birden sona eriyor yorgunluğu.
Zordur, orada durup gece ve gündüz, soğuk ve sıcakta,
ateşi görmek için uzak Araltheon'a bakmak.
İstenen nokta göründü şimdi. Mutluluk gelir gelmesine
ama umduğumuzdan da azdır birlikte getirdiği sevinç.
Ama gene de bir şey kazandık: Bilge olmaya gerek yok,
gördüğüne göre ateşi Gözcü,
bilir bunu insan. Abartmayalım yani hiçbir şeyi.
İyidir ışık, iyidir; gelecek olanlar da iyi;
sözleri de iyi, yaptıkları da iyi.
Dileyelim ki iyi gitsin herşey. Çünkü
Atreusoğlu olmadan da yapabilir pekâlâ Argos.³
Ölümsüz değil, kalıcı değildir evler.
Bir sürü şey söyleyecek bir sürü insan:
Dinleyelim bakalım. Ama aldatamayacaklar bizi
Büyük'ü, Biricik'i, En Gerekli'yi göklere çıkartarak.
Her zaman bulunur, hemen bulunur
bir başka En Gerekli, bir başka Biricik ve bir başka Büyük.

(1900)

D Ü Ş M A N L A R

Konsül'ü selamlamaya geldi üç sofist.
Yamna oturttu Konsül onları.
Terbiyeli, iyi yürekli konuştu onlarla. Dikkatli olmalarını
söyledi sonra gülümseyerek: "Kıskançlıklara
yol açar ün. Rakipler yazarlar. Düşmanlarınız
var." Ciddiyetle yanıtladı bu sözleri aralarından biri:

"Bize hiçbir zarar veremez bugünkü düşmanlarımız.
Daha sonra gelecek bizim düşmanlarımız, yeni sofistler.
Bizler yaşlı mı yaşlı, tiridi çıkmış, yatalakken,
Hades'i boylamışken hatta kimimiz,
tuhaf (hatta gülünç) görünecek bugünkü sözlerimiz,
çünkü değiştirmiş olacak düşmanlar, üslûp ve eğilim
olarak sofizmi, tıpkı benim gibi, ve tıpkı onlar gibi,
biz de kaç kez, kaç kez yeniden kurduk geçmiş.
Neyi güzel ve neyi doğru diye sunduysak biz
anlamsız ve gereksiz olduğunu ileri sürecek bunları düşmanlar,
başka biçimde (ve kolayca) söyleyerek aynı şeyleri.
Biz nasıl yeni bir biçimde söylediysek eski sözleri.

(1900)

İstemiyorum gerçek nergisleri ne gerçek zambakları severim,
ne de gerçek gülleri.

Ahşılmış, sıradan bahçeleri süsler bunlar. Bana acı, yorgunluk
ve üzüntü verir onların eti
canımı sıkarak solan güzellikleri.

Yapma çiçekler verin bana çini ve madenin üstünlüğünü,
solmayanları, çürümeyenleri, yüzleri yaşlanmayanları.

Bir başka ülkedeki bahçelerin çiçeklerini verin bana,
Kuramın, Uyumun ve Bilgilerin yaşadığı.

Camdan ya da altından yaratılmış çiçekleri severim,
sadık sanatın sadık hediyelerini;
doğal renklere daha güzel boyanmış olanları,
sedefle ve mineyle işlenmiş
ideal yaprak ve dallar taşıyanları.

Estetik'in bilgelik ve saflığıyla cana yakın olurlar;
toprakta yetişmediler çünkü, gübreli çamurda.
Kokuları yoksa, ıtrılar serpeceğiz taşıyapraklarına,
duygusal, güzel kokular tütsüleyeceğiz huzurlarında.

(1903)

Son yıldır bu. Bu da Greklerin son
imparatoru. Ah ne yazık,
nasıl da üzüntüyle konuşuyorlar yanibaşında.
“Öleyim isterim, yaşamaktansa” diyor'
Teofilos Paleologos Bey,
umutsuzluk içinde, acıyla.

Ah, Teofilos Paleologos Bey,
ulusumuzun bunca çilesini, bunca bitkinliğini
(haksızlıktan, yıkımdan doğan bıkkınlığını)
o söylediğin üç sözcük nasıl da dile getirdi.

(1903)

Hıç olmasa yalanlarla aldatmayayım artık kendimi;
bomboş yaşamımı unutmak . . .

Abi, kaç kez . . .
ama kırkulaan dişlerimin bağı çözülen hen;
kıvılcık kalmıştı öyle
kıvılcık ağlarken bomboş yaşamım,
kaç kez yaş içindeyken?

Kaç kez varoluşta olduğum
kısırın gözlerin ve dudakların,
a . . .
kaç kez varoluşta.

Sevemediyorsam da aşkımdan —
saçlarımdan, gözlerimden, dudaklarımdan;
ama hiç olmazsa ruhumda taşıdığım yüzün
beynimde taşıdığım sesimin tınısı
düşlerimden çıkan Eylül günleri
kurarlar ve renklendirirler sözüklerimi ve cümlelerimi;
hangi konuyu ele alsam,
hangi düşüncüyü dile getirsem.

(1904)

1904'ÜN OCAK AYI

Ah! uzak anıları
kafamda yeniden yaratmaya çabaladığım
ocak gecelerinin: Yeniden bulurum seni,
son sözlerimizi duyarım, ilk sözlerimizi.

Hayalin beni yalnız bırakarak uzaklaştığı
ocak ayının umutsuz geceleri.
Nasıl da uzaklaşıp yitiyor böyle çabucak!
ne ağaçlar var, ne sokaklar, ne de evler ve ışıklar;
dağılıp yitiyor kosnül yüzün.

(1904)

Ben o onursuz basamakları inerken
sen kapıdan giriyordun; ilk kez
yüzünü gördüm bir an, sen de beni.
Saklandım hemen görmeyesin diye,
aceleyle geçtin yüzünü gizleyerek
o bayağı eve girdin süzülürcesine
ama bulmamış olmalısın hedonizmi sen de benim gibi.

Sana verebilirdim oysa aradığın aşkı;
bunu yorgun ve kuşkulu gözlerin söylüyordu,
aradığımı aşkı verebilirdin bana.
Hissetti ve aradı birbirini bedenlerimiz
anladı bunu kanımız ve tenimiz.

Ama ikimiz de saklandık, tedirgin.

(1904)

TİYATRODA

Bıkmıştım sahneye bakıp durmaktan,
gözlerimi kaldırıp localara bakmıştım.
Seni gördüm locada,
o tuhaf güzelliğini, sapık gençliğini.
Seninle ilgili bir şey anımsadım hemen,
öğleden sonra senin için söylenenler geldi aklıma;
duygulandı ruhum ve bedenim.
Büyülenmiş gibi hayranlıkla bakarken
yorgun güzelliğine, bezgin gençliğine,
gözücü gıysilerine,
seni canlandırıyordum hayalimde
öğleden sonra bana anlattıkları gibi seni.

(1904)

Grek kökenli olmalarına karşın, Tiren barbarlarına ya da Romalılar'a dönüzen; atalarının dilini ve geleneklerini değiştiren Tiren Denizi Poseidonyalıları gibi davranıyoruz. Bugün hâlâ kutladıkları bir bayramları vardır. Bu bayramda bir araya gelirler, eski adlarını, eski geleneklerini anımsarlar, sonra ağlayıp sızlayarak, dövünerek giderler.

ATHENAIOS, Deipnosophistai, 14. kitap, 31 A (632)

Yunancayı unutmuştu Poseidonyalılar,
yüzyıllarca bir arada yaşadıkları için
Tiriniler'le, Latinler'le ve başka yabancılarla.
Lirler ve flütler, yarışlar ve defne tağı ödülleriyle
yapılan, güzel törenli bir Yunan bayramıydı,
bu bayramdı onlara kalan biricik şey atalarından.
Eski geleneklerini anlatmayı âdet edinmişlerdi
bu bayramın sonuna doğru, ve
artık aralarından neredeyse hiçbirinin anlamadığı
eski Yunan adlarını söylerlerdi yeniden.
Her zaman hüznü bir havada biterdi bayramları;
anımsarlardı çünkü bir zamanlar Yunan olduklarını
onlar da İtalyalı Yunan'dılar bir zamanlar;
ama şimdi nasıl da alçaklara düşmüşler,
nasıl olur da yaşarlar ve konuşurlar barbarca,
uzak düşüp böyle –ne felâket!– Yunanlık'tan.

(1906)

ANTONIUS'UN SONU

Ama ağladığını duyunca kadınların;
doğuya özgü davranışlarıyla hanımın
ve kölelerin barbar Yunancalarıyla
onun kötü durumuna ağlaştıklarını duyunca,
ayaklandı ruhundaki gurur
tiksendi damarlarındaki İtalyan kanı,
ve yabancı ve ilgi dışı göründü ona
o güne kadar körü körüne taptığı şeyler—
aşırı İskenderiyeli yaşamı da öyle
ve şöyle dedi: “Ağlamayın. Yakışmıyor ağlamak.”
Belki de onu övmeleridir doğru olan.
Yüceydi iktidarda
ve nice şeyler elde etmişti.
Ve şimdi, düştüyse eğer, alçaklara düşmedi:
Romalı olarak bir başka Romalı'ya yenildi.

(1907)

Asmak üzere getince, on yedi yaşındaki
 masum çocuktan biristiyenlar,
 öğlenin acımasız güneşi altında haykırıyor
 uluyordu kurt gibi, yaband hayvan gibi
 darağacının yanındaki toprağı içinde
 yerlerde sarunen, dövünen anası,
 sızır bükün, kurban ağzını yakıyordu:
 "Ancak on yedi yıl yaşayabilirdi oğlum".
 Ve basamaklarından çıkınca darağaca
 — boğunca boynuna geçirden iş
 on yedi yaşındaki masum çocuğı,
 ve korkunç sallanmaya başlayınca boşlukta
 o kara can havlınu çırpınmalarıyla
 yeniyetmenin güzel bedeni,
 toprakta sürünmeye başladı kurban ana
 ama yıllar üzerine ~~başlı~~ aruk ağdı;
 "Ancak on yedi gün" diye ağlıyordu,
 "topu topu on yedi gün sevebildim seni oğlum".

(1908)

Yaptıklarına, söylediklerime bakıp
tanımaya kalkışmasınlar beni.
Donduştüren engeller vardı
hayatım ve eylemlerimi.
Engeller vardı, beni durduran,
ne zaman konuşmaya kalkışsam.
Ancak belli belirsiz davranışlarımda
ve örtülü yazılarımda
yalnız a bunlarda anlayabilirler beni.
Ama gereksiz de olabilir, beni anlamak için
katlanılan bunca sıkıntı, bunca çaba.
Gelecekte daha kusursuz bir toplumda
benim gibi yaratılmış başka biri
hiç kuşkusuz ortaya çıkacaktır
ve özgürce yaşayacaktır.

(1908)

AŞKIN SESLENİŞİ

Güçlü aşkın —le-mele- titre ve duygulan
bir estet pıblı. Ama mutlulukla anımsa;
anımsa imgelemnin senin için yarattıklarını,
yaşadığın ve tattığın daha sıradan aşkları;
en gerçek olanları, en yaşanmışları.
Bu tür aşklardan hiç yoksun kalmadın.

(1911)

“GERİ KALANLARI AŞAĞIDA HADESTEKİLERE SÖYLEYECEĞİM”¹

“Gerçekten”, dedi Prokonsül, kapatırken kitabı.
“Hem güzel, hem de çok doğru bu dize;
derin bir felsefenin ürünü Sofokles’in yapıtında.
Şurada neler söyleyeceğiz, burada neler,
ve ne denli farklı olacağız günümüzden!
Burada uyanık bir bekçi gibi koruduklarımızı,
içimizde gizlediğimiz gizleri ve yaraları
her gün yoğun bir sıkıntıyla,
açıkça ve özgürce söyleyeceğiz orada.”

“Bir Şey daha var”, dedi hafifçe gülümseyerek sofist:
“Diyelim ki böyle Şeyler söyleniyor orada,
ilgilenen kimse olur mu bunlarla acaba?”

(1913)

Sokakta, polisten gizli satılan
bu iğrenç bu porno fotoğrafta
ne arıyor bu yüz, böyle bir yüz
düşlerimin yüzü; ne arıyorsun sen orada?

Nasıl aşağılık, nasıl bayağı bir yaşamın var kim bilir;
nasıl da iğrenç bir ortamda poz verdin
fotoğrafını çeksinler diye;
nasıl pis bir rühtür seninki böyle.
Ama gene de, daha kötü
olsan bile, sen düşlerimin yüzüsün,
Yunan hedonizmi için yaratılmış ve verilmiş
bir yüz – hep böyle kalacaksın benim için
şüirim de seni hep böyle şakıyacak.

(1913)

YUNANİSTAN'DAN DÖNÜŞ

Demek, artık neredeyse varıyoruz Ermipos.
Yarımdan sonra, galiba; öyle dedi kaptan.
Denizimizde ilerliyoruz hiç olmazsa;
Kıbrıs'ın, Suriye'nin ve Mısır'ın suları,
vatanımızın sevgili suları.
Neden sessizsin böyle? Yüreğine sor,
sen de sevinmiyor muydun Yunanistan'dan
uzaklaştıkça bizler? Değer mi aldatmaca?
Bu, Yunan'a özgü bir davranış olmaz.

Kabul edelim artık gerçeği;
bizler de Yunanız başka neyiz ki?
ama, Yunan'ın kimi zaman yadırgadığı gibi,
Asya'nın sevgilerini ve tutkularını
sevgilerini ve tutkularını taşıyarak Yunan.

Yaraşmıyor bize, Ermipos, biz filozoflara,
bazı küçük krallarımıza benzemek
(anımsar mısın nasıl da gülerdik onlara
dershanemizi ziyarete geldikleri zaman)
gösterişli, Yunanlaşmış ve (bu da ne söz!)
Makedon giysilerinin altından
bazen bir Arabistan belirirdi
bazen de yerinde duramayan bir Medya,
ve nasıl da gülünç davranışlarla
bunları saklamaya çalışırdı zavalılar.

A, hayır, bize yaraşmaz bunlar,
Böyle küçüklükler yapmaz bizim gibi Yunanlar.
Utanmayalım damarlarımızda akan
Suriye ve Mısır kanı için,
onurlandırılın onu, kıvanç duyalım ondan.

(1914)

K A Ç A K L A R

Hep o bildiğin İskenderiye.
Saraylar ve anıtlar görüp şaşarsın
Hipodrom'a giden yolun üzerinde.
Zararı görmüş olsa da savaştan
küçülmüş olsa da biraz, olağanüstü bir kent halâ.
Gezilerle, kitaplarla,
çeşitli çalışmalarla geçiyor zaman.
Akşamları deniz kıyısında toplanıyoruz
beşimiz (takma adlarla doğal olarak)
kentte kalmış birkaç Grekle bir araya geliyoruz.
Kimi zaman kiliseden konuşuyoruz
(Latinlere benziyor bu insanlar)
edebiyattan söz ediyoruz ya da.
Nonnos'un dizelerini okuduk geçenlerde:
Nasıl bir imge, nasıl bir düzün, dil ve armoni!
Coşmuştuk, hayrandık Panapolitis'e.
Günler geçiyor işte böyle, pek fena da sayılmaz,
günkü biliyoruz, sonsuza dek sürmeyecek
buradaki bekleyişimiz.
İyi haberler aldık: İster şimdi bir şeyler
olsun İzmir'de, ister Nisan'da
harekete geçsin dostlarımız Epiros'tan,
iyi gidiyor tasarılarımız. Vasilios'u devireceğiz.
İşte o zaman bizde sıra.

(1914)

DOKUNDUM VE UZANDIM YATAKLARIN

Hedonizmin evine girdiğim zaman
hiç oyalanmadım icazetli sevginin
bayağıca kutlandığı salonda.

Odalara girdim, gizli odalara
dokundum ve uzandım yataklarına.

Odalara girdim, adlarını anmayı bile
ayıp saydıkları o gizli odalara.
Ama ayıp falan değil bence yoksa
nasıl şair ya da usta denebilir bana?
Sevinmek yerine o bayağı salonda
inzivaya çekilmek yaraşır bana.
Daha çok yaraşır şiirime böyle davranmak.

(1915)

Benim olmadın hiçbir zaman, benim olmayacaksın
sanırım gelecekte de. Birkaç söz, yanyana
oturmamız, harda olduğu gibi geçenlerde, hepsi bu'
Acıdır biliyorum. Ama biz sanat adamları
usun gerilimleri sayesinde bazen
yaratırız kısa bir süre için de olsa
bir nesne gibi beliren tensel hazı
İşte böyle, geçen gün anlayışlı
içkinin de yardımıyla yaşadım
aşkın eksiksiz bir yarım saatini.
Sen de anlamıştın bunu sanırım
bilerek biraz fazla kaldın yanımda.
Gerekliydi bu gerçekten. Çünkü
düş gücüm ve büyücü alkol yetmiyor,
dudaklarım bakmam da gerekli,
bedenin de yakın olmalı bana.

(1917)

BAHÇELİ EV

Bir yazlık evim olsun isterdim
şöyle büyük bir bahçeli çiçekler için,
ağaçlar ve yeşillikler için değil elbette
(ama bunlar da olsun tabii, güzeldirler)
hayvanlarım olsun diye aklımda. Alı hayvanlarım!
En azından yedi kedi ikisi kapkara,
ikisi de kar gibi bembeyaz, aykırılık olsun diye!
Benzersiz bir papağanım olsun, öğreteyim,
şöyle konuşsun inançla, üstüne bastıra bastıra.
Köpeklerle gelince: Üç tane yeter sanırım.
İki de at isterim (severim ben atları).
Ve mutlaka eşeklerim olsun üç-dört kadar
bu değerli, bu sevimli hayvanlardan,
tembel tembel otursunlar, sevinsin kocaman kafaları.

(1917)

SOSIVOSLAR'DA BÜYÜK ŞÖLEN

Güzeldi bu öğle sonu, çok
güzel! Hafifçe değer, okşar mutlulukla

İskenderiye denizini kürek. Gereklidir
böylesine bir dinlenme, çünkü büyük yorgunluk.

Oylara safça bakalım bazen, yumuşak bir biçimde.
Akşam oldu ama, ne yazık. İşte şarabı da bitirdim,

bir damla olsun kalmadı artık şişede.
Zamanıdır, heyhat! başka şeylerle ilgilenmenin.

Ünlü bir evde (Yüce Sosivos ve sevgilisi;
öyle diyelim) bir şölene davetliyiz.

Eski oyunlarımıza, düzenlerimize dönmeliyiz yine,
poliük arenamıza yemden ve onun can sıkıntısına.

(1917)

Bilirim, evet, yeni şiirlerini;
Beyrut coştı bunlarla. Söz sana,
bir başka gün inceleyeceğim bunları.
Bugün olmaz, bugün tedirginim biraz.

Livanios'tan iyidir hiç kuşkusuz Yunancası;²
Ama Meleagros'tan da iyi mi? Sanmıyorum.³

Ah! Mevis, ne Livanios! Ne kitaplar!¹
Ne de böyle hafiflikler!.. Mevis, dün – öyle
rastgeldi – Simeon'un sütununun altındaydım.

Sokuldum, sessizce dua edip yakaran
ve secdeye varan Hıristiyanların arasına;
ama onların ruhsal dinginliği yoktu bende
hıristiyan olmadığımдан
titriyordum tepeden turnağa, acıdan ölüyordum,
şaşırdım, sarsıldım ve bir tuhaf oldum.

Lütfen, gülümseme; düşün bir, tam otuz beş yıl
yaz ve kış, gece ve gündüz, otuz beş yıl
bir direğin tepesinde yaşıyor bir kurban olarak.
Daha biz doğmadan – ben yirmi dokuzumdayım,
sen benden daha küçüksün galiba
daha biz doğmamıştık, düşün bir kez,
direğin tepesine çıktı Simeon, ve o zamandan
bu yana durmakta Tanrı'nın huzurunda.

İş yapacak kafa yok bende bugün. –
Ana, yalnız şu var, Mevis,
ne derlerse desin öteki sofistler,
Suriye'nin en iyi şairidir
hence Lamonas.'

Bir duvara düştüm ya da düştüm demiyti.
Ama belki de bir başka şeyi
o yaradı, o sağlı omuzun reddini.

Sert bir kışın yağınca
yakından görmek
rafiki resimleri almak için
sargı çoruldu, kan aktı biraz.

Omuzumu sardım tekrar
yavaş yavaş; vakmıyordum hiç canını
ve hoşuma gidiyordu kana bakmak.
Aşkın bir parçasıydı o kan.

Bir kanlı bez buldum o gidince
oturduğu sandalyenin yanında
çöplere atılacak bir paçavra;
dudaklarım basturdum onu
böyle tuttum uzun bir süre
aşkın kanı dudaklarımın üzerinde.

(1919)

SİKKELER

Hint yazılı sikkeler.

Ebukratintaza, Strataga,

Menandaze, Eramaiza gibi

çok çok hakanların sikkeleri.

Hint yazılı sikkelerin bir yüzünü

bize böyle sunuyor bilge kitap.

Ama öteki yüzünü de gösteriyor

daha da güzel olan tarafı,

suretleriyle kralların. Ve şimdi

duygulanır birden Yunanca okuyan bir Grek,¹

Ermeos, Efkratidis, Straton, Menandros.

(1920)

Halk şarkıları okudum bugünlerde,
 kleftlerin yiğitliklerini ve savaşları,
 sevimli şeyler; bizim olan, Grekçe.

Polis'in düşüşü üzerine yakılan ağrı da okudum:²
 "Aldılar Polis'i, aldılar; aldılar Selanik'i".
 Ve kilisede okurlarken
 "Solda kral, sağda patrik", diye,
 "artık yeter!" diyen o sesi,
 "yeter papazlar! kapatın İncil'i",
 aldılar Polis'i, aldılar; aldılar Selanik'i.

Trabzonlular'ın o tuhaf dilinde söylenen ilâhiydi
 ama beni en çok duygulandıran,
 bu, uzaktaki Grekler'in acısıydı,
 belki hâlâ inanıyorlardı kurtulacağımıza.

Heyhat, "Polis'ten geldi"-yazgının kuşu,
 "yazılı bir kâğıt vardı kanadında,
 gitti konu selvinin dibine,
 konmadı bağa ya da tarlaya".

Rahipler okuyamadılar (ya da okumak istemediler)
 kâğıdı; "Yanikas'ın oğlu"
 aldı okudu kâğıdı ve dövünmeye başladı.
 "Okudu, ağladı, yırtındı yüreği.
 Heyhat, vay bize, Romaniya'yı aldılar."

(1921)

Odamın duvarına asmak istiyordum.

Ama çekmecenin nemi bozdu onu.

Çerçeveletmeyeceğim bu resmi artık.

Daha özenle saklamalıydım aslında.

Bu dudaklar, bu yüz
ah bir tek gün olsun, bir saat olsun
geri gelseydi o geçmiş.

Çerçeveletmeyeceğim artık bu resmi.

Dayanamayacağım bu yıpranmış duruşuna.

Ama bozulmuş olmasaydı da
gene tedirgin olacaktım
o sürekli dikkat ve çabayla:
Bir sözüm ya da ses tonum
ele vermesin diye beni
fotoğrafı bana sorduklarında.

(1923)

SATRAPLIK

Sayfa: 20

Plutarkhos, Themistokles'in Hayatı, LIII: "Ekmeği, şarabı ve rızkı için üç kentün, Magnesin (Tekke yakınlarında), Lampsakos (Lâpseki) ve Myunte'in geliri verildi, diye yazar tarihçilerin çoğu."

- Themistokles: Atinalı devlet adamı (MÖ 525-460) Parlak bir siyasal yaşamdan sonra halk oyuyla on yıl sürgüne gönderildi. Sürgün sırasında ihanetle suçlandığı için Pers kralı I. Artaksekses'e sığındı. Kral kendisine üç kentün gelimini verdi Anadolu'da. Ölümünden sonra Menderes Magnesia'sı halkı tarafından tanrı sayıldı.

BİLGELER İSE YAKLAŞANLARI

Sayfa: 21

1. Filostratos: MS III. yüzyılda Limnos adasında yaşamış bir sofist.
2. Tianialı Apollonios: MS I. yüzyıl sonlarında Kayseri dolaylarında yaşamış Yeni Platoncu filozof. Filostratos'un yapıları sayesinde günümüze ulaşmıştır.

MART'IN İDUS'U

Sayfa: 22

- Roma takvimine göre 15 Mart. Bir kâhin MÖ 44 yılında Julius Caesar'a Mart'ın İdus undan kendim sakınmasını söylemeye çalışmıştı; sofist Artemidoros ise Brutus ile Cassius'un suikast girişimini haber vermeyi başaramamıştı.
- Plutarkhos, Caesar'ın Hayatı, LXXXII: "...Grek dili hocalığı yapan ve bu mesleği nedeniyle Brutus'un yandaşlarıyla yakın ilişkisi bulunan ve Caesar'a karşı hazırlanan fesattan haberi olan Artemidoros adında biri bir mektup yazarak durumu haber vermek istedi... Caesar'ın yanına yaklaştı ve ona: 'Sana verdiğim bu mektubu tek başına ve hemen oku, zira içinde seni yakından ilgilendiren şeyler var' dedi. Caesar mektubu aldı, ama yanındaki kalabalık yüzünden okuyamadı."

TANRI ANTONIUS'A SIRT ÇEVİRİYOR

Sayfa: 24

- Plutarkhos, Antonius'un Hayatı, XCVIII.

TEODOTOS

Sayfa: 25

- Plutarkhos, Pompeius'un Hayatı, CXII.
- Ptolemeos'un öğretmeni ve danışmanı. Politik kaçak Pompeius'un öldürülmesini önermiş ve belki de başını Julius Caesar'a sunmuştu. Bu manzara karşısında Caesar dehşet içinde kalmış ve üzüntüden ağlamıştır. Cezalandırılmaktan korkan Teodotos Mısır'a kaçarak canını kurtardı.

İTAKI Sayfa: 27

1. Bu şiire Petronius'un Exhortatio ad Ulysseni'ninin ("linguae tuos sedas . Major in externas Ithacus descendat arenas") kaynaklık ettiği kanısı yaygındır. İthaki: Odisseus'un doğduğu ve Odisseia destanında geri donmeve ada.
2. Lestrigonlar: Odisseia destanının konuksevmez ve yamyam devleri. Minos: Minos'un gemilerini fırlattığı taşlarla parçalar. Kikloplar: Uranos ve Gaia'nın üç pegöz üç oğlu.
3. Poseidon: Denizi simgeleyen tanrı.
4. HEDONİST HEDONİZM; HEDONE: Kavafis, yaşamı boyunca 114 şiirde olduğu 154 şiirde (ölümünden sonra yayınlanan 75 şiir dışında) tam 40 kez "hedonizm" ve "hedonist" sözcüklerini kullanmıştır. Yani dört şiirde bir. 1911-1929 yılları arasında bu sözcükleri 114 şiirde 39 kez kullanmıştır. Yani her üç şiirde bir. Demek oluyor ki bu kadar çarpıcı bir sıklıkta kullanılan bu kavram Kavafis'in şiir evreninin eksenini, omurgasını sayılabilir. Kavafis'in Fransızca'ya yapılan çevirilerinde "Hédonisme" sözcüğü'nün karşılığı'nın (daha doğrusu bire bir tam karşılığı'nın) tek bir sözcük olmadığı görülür, ama buna karşılık çevirmenler bu sözcüğü la volupté, le plaisir gibi sözcüklerle karşılamaktadırlar. İngilizce çevirilerde ise sözcük dağılımı biraz daha geniştir: Sensual, pleasure, sensual pleasure, passion, luxurious, voluptuary. Türkçeye ikinci dilden (İngilizce, Fransızca) yapılan çevirilerde, yukarıya aktardığımız sözcüklere dayanılarak "hedonist" ve "hedonizm" sözcüklerinin haz, hazcılık, cinsel zevk, kösnü, kösnül, şehvet, zevk gibi sözcüklerle karşılandığı görülür ki, İngilizce ve Fransızca da olduğu gibi HEDONİST ve HEDONİZM sözcüklerini sınırlı bir anlama indirgeyen, bu kavramların felsefi ve soyut anlamlarını içermeyen sözcüklerdir bunlar. Hedonizm tenisel ve cinsel zevklerin çok ötesinde felsefi ve etik bir kapsamı olan deyimdir. Kavafis'in şiirlerinde bu sözcüğü'nü ne zaman erotik duygu ve düşünceleri dile getirdiği, ne zaman felsefi ve etik bir içerik yansıttığı kesin bir çizgiyle ayrılmış değildir çoğu zaman. Kavafis'in hedonizme cinsel hazın çok üstünde bir anlamı verdiğini, onu fizikötesi bir eylem ve kavram olarak gördüğünü en belirgin biçimde ortaya koyan şiirlerinden biri "Yahudiler'in (İS 50)" adlı şiiridir. Kavafis'in büyük hayranı Seferis, "Hedonist Elpinor"u anlattığı Ardıç Kuşu şiirinde, bu kavramla ilgili olarak, melekçe ve kara ışık'tan söz eder. En yüce ile en düşük... Hedonizm de böyle bir kimlik edinir Kavafis'in şiirlerinde. Hedonizmi hem en yücedir, mutluluğun doruğudur, hem de acının en derini, insanın en acınacak durumudur. Sonsuzun iki aşım ucunu kapsayan bu karşılığı Yunanca HEDONE sözcüğü'nü ve türevlerini kullanarak ustaca verir Kavafis. Kavafis başka bir iş de yapmıştır, HEDONE'nin sözcük anlamına bir de "Yunanlık" anlamını da katmıştır. Çünkü Kavafis "melekçe ve kara"yı bir bütün olarak görmüştür. Bu u, am etik bir bütünlüğü yansıtır. Ama bir de bu sözcüğü başlıbaşına bir felsefe öğretisine temel vapan Kireneli Aristippos'un anlayışı da var. Bu öğretiye göre iyi demek, haz des-

ıcktır; haz veren herşey iyi, acı veren herşey kötüdür. Yaşamın ereği hazdır. İnsan insan eden duygudur haz, yani "Hedone". Bu bakımdan bu sözcüğün anlam boyutlarını bire indirmek ve bu indirgemeyi amaç dile çevirmek bize doğru bir yöntem gibi gelmediği için, kaynak dildeki (Yunanca) sözcüğü amaç dile (Türkçe) olduğu gibi aktarmayı ve açıklamayı daha doğru bulduk.

Bu konuda daha boyutlu bilgi edinmek isteyenler Orhan Hangerlioğlu'nun hazırladığı FELSEFE ANSİKLOPEDİSİ'nin "Haz" ve "Hazcılık" maddelerine ve başka kaynaklara başvurabilirler. (Ayrıca bk: "Hedonist Kavafis". Herkül Millas, Argos dergisi, Ağustos 1990.)

TRUVALILAR

Sayfa: 30

1. Truva kralı Priamos ile kraliçe Hekate (Hekabe)'nin oğlu Hektor ile Grek mitosuna en çok konu olmuş Ahilleus arasındaki çarpışmaya doğrudan gönderme.

KRAL DİMİTRİOS

Sayfa: 31

1. Kral Dimitrios'un (MO 337-283) savaştan ve onun sefahatinden bıkan askerleri kendisini rakibi Epiros kralı Pirros'un karargâhında terk ederler.

PTOLEMAIOSLAR'IN ÜNÜ

Sayfa: 32

1. Bu Ptolemaios Layidis, İskenderiye Grek krallarından herhangi biri olabilir. Kavafis belki de özel olarak yazın'ın büyük koruyucusu II. Ptolemaios'u (Ptolemeos; MÖ 285-246) düşünmektedir.
2. MÖ 305-64 yılları arasında Suriye ve Küçük Asya'nın bir bölümünde egemenlik süren Hellen hanedanından bir kral.

DİONİSOS ALAYI

Sayfa: 33

1. Damon gerçek bir kişi değildir, ama kabartma bütün ayrıntularıyla gerçektir.
2. Akrotos: Ölçsüzlük.
3. Methi: Sarhoşluk.
4. Satirler: Dionisos alayında yer alan ve doğayı simgeleyen cinler. Vücutlarının belden üstü insan, belden aşağısı ise at ya da teke biçimindedir.
5. Hedynoios: Şıra, şarap.
6. Hedymeles: Melodi
7. Talent: Para birimi.
8. Agora: Halk alanı; pazar, çarşı.

MAGNİSİA SAVAŞI

Sayfa: 34

1. Makedonya kralı V. Filipos MO 197 yılında, Suriye'deki Antiohos'tan yardım alamadığı için Kinosefales'te Romalıları yenilmiştir. Bu kez Antiohos, MO 190 yılında Lidya'nın Magnisia yöresinde Romalıları karşı bezmete uğratı.

SELEFKİDİS'İN HOŞNUTSUZLUĞU

Sayfa: 44

1. Sonraları Suriye kralı olan genç Dimitrios'tur. O sırada Roma'da tekin tutuluyordu. Kardeşi Ptolemeo Evergetis (Evergetis; iyilikçi) tarafından kovulan Ptolemeo Filinitor (Filinitor: Annesini seven) ise MÖ 164 yılında Roma'ya gelmiş ve Mısır tahtını ele geçirmek için Senato'ya başvurmuştu. Bk. Sicilyalı Diodoros, Fragmenta, Libri XXXI.

OROFERNİS

Sayfa: 36

1. Orofernis'in Kapadokyalı Aiaratu'nun oğlu olup olmadığı tartışılmıştır. Annesi III. Antiohos'un kızıydı, ninesi Suriyeli II. Antiohos'un kızı Stratoniki'di. Tahta çıkmasına (MÖ 157) Dimitrios Sotiros yardım etti. Orofernis daha sonra Dimitrios'un tahtına göz dikti. Bk. Athenaios, Dipnosophistes, Lib. X (440)

İSKENDERİYELİ KRALLAR

Sayfa: 38

1. MÖ 34 yılında geçen gerçek bir olaydan esinlenerek. Bk. Plutarkhos, Antonius'un Hayatı, LXXI

HELLEN DOSTU

Sayfa: 10

1. Önemsiz bir kral. Sithaspi adlı adanuna üzerinde kendinin yer aldığı sikke çizimi yaptırmaktadır.
2. Zagros: Midya (Medya) ile Babil arasında bir dağ.
3. Fraata: Güneybatı Midya'da Parton (Part) krallığının kış kenti.

ADIMLAR

Sayfa: 11

1. Kendi anasını öldürmüş olan Neron, Ainovarvon ailesindendi.
2. Lararium: Lar Sunağı: Evlerin içini ve yolağzlarını koruyan Larlar'ın bulunduğu ocak.
3. Larlar: Cin-tarılar: İlk ailenin ata ruhunu simgelerlerdi. Her evde delikanlı biçiminde bir Lar bulunurdu.
4. Eriniesler: Mitolojide vicdan azabını simgeleyen kadınlar.

ATTİKA'LI İRODİS

Sayfa: 42

1. Şiirin ilk bölümü gerçek bir tarihsel olaydan söz etmektedir. Attika'lı İrodıs (Hérode Atticus-Tiberius Claudius) MS II. yüzyılın ünlü bir sofistiydi. En büyük rakibi Aleksandros'tu.
2. Selefkias: Suriye ve Kilikya'da Selefkos I. Nikator tarafından kurulan birçok kentten biri. Şiirde geçen Selefkia büyük bir olasılıkla Selefkidesler'in ilk başkenti olan Fırat Selefkia'sıdır.
3. Antiohya: Antakya.

TIANA LI YONTUCU

Sayfa: 43

1. Tiana (Tyana): Güney Kapadokya'dadır. Yontucu, Kavafis tarafından üydu-
rılmıştır.
2. Rea Silvia: İlia uayla da anılan Rea Silvia, Roma kentinin kurucuları olan
Romulus ve Remus'un analarıdır.
Pompeius (Cneus Pompeius Magnus, 106-48): Romalı general ve politikacı.
Marius (Caius Marius, 157-86): Romalı general ve politikacı.
Aemilius Paulus (Lucius Aemilius Paulus): Romalı politikacı.
1. Scipio Africanus (235-183): Romalı general ve politikacı.
5. Patraklos: Menoitios'un oğlu olan Patraklos, Ahilleus'un yakın arkadaşığıdır.
6. Kesarion: Kleopatra ile Julius Caesar'ın oğlu (Ptolemaios XV. Filopator Ca-
esar, 47-30).
7. Hermes: Haberci Tanrı.

YAZAR LISIAS'IN MEZARI

Sayfa: 44

1. Lisias hayali bir kişiliktir.

EVRIÖN'ÜN MEZARI

Sayfa: 45

1. Evrion: Hayali bir kişiliktir.
2. Siini: Assuan, Mısır.
3. Aravaheler: İskenderiye musevi toplumunun ileri gelenleri.
4. Aristokritos: Havalı bir kişilik.
5. Paros: Hayali bir kişilik.
6. Tibai (Thebai): Eski Mısır'da bir kent.
7. Arsinoitis: Hayali bir kişilik.

O'DUR

Sayfa: 46

1. Bu şiir Lukianos'un Enipnion'unun ("Düş") bir bölümüne anıştırma yap-
maktadır. Lukianos çocukken Eğitim Tanrıçası Pedia'yı düşünde görür. Pe-
dia ona: "Gezersen, yabancı ülkelerde de tanınan biri olacaksın. Sana öyle
özellikler vereceğim ki seni görenler yanındakini dürtüp 'Bu O'dur' diyecek-
ler." Lukianos bu düşten sonra edebiyatı seçer. Edesa'lı adam da tıpkı Lu-
kianos örneğinde olduğu gibi, Kavafis'in çok önem verdiği "Hellenleşmiş
doğulu"yu temsil etmektedir.
2. Antiohya: Antakya.
3. Edesa: Urfa.
4. Lukianos (Samsatlı Lukianos, 115-180): Kommagene'nin (Kommagini) baş-
kenti Samsat'ta (Samsat) doğdu. 83 yapıt bıraktı. Samsat günümüzde Ma-
latya ilinin küçük bir kasabasıdır.

TEHLİKELİ ŞEYLER

Sayfa: 47

1. Mirtias: MS 310-350 yılları arasında İskenderiye'de yaşadığı varsayılan bir
kişilik.

MANUİL KOMNİNOS

Sayfa: 18

1. Manuil Komninos (Manuel Komnenos): 20 Eylül 1180 günü oldu. Choniates. Manuil Komninos'un Hayatı, VII: "Müneccimler kralını bir karımsız kenti ele geçirirse hemen iyileşeceğini söylüyorlardı... O ise, kendisine keşiş giysileri getirmelerini buyurdu."

KİLİSEDE

Sayfa: 20

1. Tasvirli live: (Ya da Liveli Şerif; LABARUM): Bir sopanın ucunda taşınan, genellikle melekleri betimleyen gümüş kaplamalı "arnalar".

ENDİMİON'UN HEYKELİ ÖNÜNDE

Sayfa: 64

1. Endimion: Ay Tanrıçası Selene'nin ölümsüz bir uykuyla ödüllendirilen. Latmos'lu çoban sevgilisi. Endimion'un tapmağı Miletos'un doğusundaki Latmos Dağı'ndaydı.
2. Miletos: Söke ovasının denize yakın kesiminde bir antik kent. Latmos: Beşparmak dağı.

İSKENDERİYE ELÇİLERİ

Sayfa: 65

1. İki rakip Ptolemeos kardeş Filomitor ile Evergetis'tir. Romalılar bunlardan ikincisini MÖ 157 yılında tahtta çıkardı. Bk. "Selefkides'in Hoşnutsuzluğu" adlı şiir.
2. Ptolemeos (Ptolenaios): MÖ 323-30 yılları arasında Mısır'a egemen olan Makedon asıllı hanedanın ve 15 hükümdarın adı.
3. Delfi (Delphoi): Parnassos dağı üzerinde, kehaneleriyle en ünlü Apollon tapmağı.
4. Lagides (Layidis): Büyük İskender'in generallerinden. Makedon asıllı. Lagis oğlu Ptolemeos'un kurduğu hanedan.

ARİSTOVULOS

Sayfa: 66

1. Aristovulos (Aristobule): Büyük İrodis'in karısı Miriami'nin erkek kardeşi olan Aristovulos MÖ 35 yılında İrodis tarafından ortadan kaldırılan Yahudi Asamoneon hanedanının son erkek mirasçısıydı. 17 yaşında öldürüldü.
2. Kral İrodis: Büyük Herod (Askalon, 73 Jerusalem. 4): Romalıların ve Marcus Antonius'un Yahudi Kralığının tahtına çıkardıkları kral.
3. Aleksandra: Aristovulos ile Kral İrodis'in karısı Miriami'nin annesi.
4. Asameneonlar: Makabiler. Suriye Selefkides hanedanından kral Antiokhos V. Epifanis'e karşı ayaklanan savaşçı aile.
5. Miriami (Mariamne): Kral İrodis'in karısı; Aristovulos'un kızkardeşi.
6. Kipros (Kıbrıs): Kral İrodis'in annesi. Salome (Salome): Kral İrodis'in kızkardeşi.

KESARİON

Sayfa: 68

1. Julius Caesar ile Kleopatra'nın büyük oğlu (Bk. "İskenderiyeli Kralar" adlı

şir). MÖ 17 yılında doğdu. Antonius'un yenilgisinden sonra "Çok Sezar" bulunmasının hayırlı olmayacağı öğütünü dinleyen Oktavius tarafından MÖ 30 yılında öldürüldüğünde 17 yaşındaydı. (Bk. Plutarkhos, Antonius'un Hayatı, CIV...)

3. Verenikes (Berenis): Ptolemeos ailesinden birçok prensesin "Utku getiren" anlamına gelen adı.

NERON'A VERİLEN SÜRE

Sayfa: 69

1. Neron (Lucius Domitius Claudius Nero, Antium, 37 Roma, 68): 54-68 yılları arasında Roma İmparatoru oldu. Roma'yı yakmasıyla ünlüdür. Bu çift anlamlı kehanetin öyküsü için bk. Suetonius, Neron, LX.
2. Delfi: Bk. "İskenderiye Elçileri" adlı şiir.
3. Alhaia (Akhaia): Kuzey Peloponez'de bir bölge.
4. Galba: İspanya lejyonları tarafından (Neron öldürüldükten sonra) imparator dan edildiğinde 73 yaşındaydı.

LİMANDA

Sayfa 70

1. Emis: Hayali bir kişi.
2. Tinos: Kiklades takımadalarından bir ada.

LANİS'İN MEZARI

Sayfa: 72

1. Kavafis'in büyük izleği olan "Hellenistik İskenderiye ve onun ırklar karışımı" bu şiirde de karşınıza çıkıyor. Yapıtı bir kişinin adı olan Lanis, Yunan adıdır. Mameihos Mısır, Markos ise Roma adlarıdır.
2. Kirini (Cyrène): Libya'da bir antik kent.
3. İakintos (Hyakinthos): Apollon'un yakın arkadaşı. Apollon'un fırlattığı disk İakintos'un başına gelip ölümüne yol açmış. Kanının aktığı toprakta açan çiçeğe "Sümbül" (Hykinthos) adı verilmiş.

İASİS'İN MEZARI

Sayfa: 73

1. İasis: Yapıtı bir kişilik.
2. Narkisos: Nerkis. Antik bir öykünün kahramanı. Kendine aşık. Hermes: Haberci Tanrı.

OSROİNİ'NİN BİR KENTİNDE

Sayfa: 74

1. Osroini: Mezopotamya Krallığı. Başkenti Edesa (Urfa) idi. (MÖ 137 - MS 216)
2. Remon: Kavafis'in özenle Hellenleştirdiği hayali doğulu gençlerden biri.
3. Harmidis (Charmides): Bir Atinalı (MO 5. yüzyıl). Platon'un aynı adlı diyalogunda geçer.

İGNATİOS'UN MEZARI

Sayfa: 75

1. Kavafis için kişi adları çok önemlidir. Kleon bir pagan adıdır. İgnatios ise

bir hristiyan adı. Kleon adlı hayali kişi yaşamının sonunda biristivan olarak Ignatios adını ahyor.

ATIR AYINDA

Sayfa: 76

1. Atir ayı: (Kasım ayı). Mısırlıların ölümlerini andıkları aydır. Atir ayını zamanda mezar ve aşk tanrıçasıydı.
2. Levkios: Kavafis'in uydurduğu bir kişi.
3. (K Z): Yunan sayılarına göre (KZ) 27 demektir. Demek ki 27 yaşında ölmüş Levkios.

610'DA 29 YAŞINDA ÖLEN AMMONİS İÇİN

Sayfa: 77

1. Kavafis'te çoğunluk görüldüğü gibi, şiirin bütün anlamı şairin kişilere verdiği adlarda ve şiirin oturduğu tarihlerde gizlidir. İki şairden Ammonis geleceksel Mısır adıdır; Rafael ise kaptı adı. Geri planda ise bir kuşak sonra Arapların eline düşecek olan İskenderiye vardır.

İSKENDERİYELİ EMİLİANOS MONAİ, İS 628-655

Sayfa: 78

1. Şiirin başlığında yer alan kesin tarihlere karşın, Kavafis'in VII yüzyıl Sicilya'sında öldürdüğü Monai yaşamanıdır. Şairin yapıtı kişiler çevresinde olduğu bu tür çok yoğun şiirler onun yazmayı düşlediği uzun şiirlerin özeti gibidir.

HEDONİZM

Sayfa: 80

1. Hedonizm'le ilgili geniş bilgi için İTAKİ adlı şiirin açıklamalarına bakınız.

İLK BASAMAK

Sayfa: 97

1. Evmenis: Hayali bir şair.
2. Teokritos: Siraküzalı ünlü şair (MÖ 310-245).

ARA

Sayfa: 98

1. Ahileus ile Dimofon (Demophon) ölümsüzlüğe erişememişlerdi. Çünkü Ahileus'un babası, Dimofon'un ise anası, çocukların ölümsüzlük sağlayacak ateşten geçmelerini engellemişlerdi.
2. Elefsiz (Eleusis): Eleusis kentine adını veren efsanevi kişi. Hermes'in oğlu ve Triptolemos'un babası olduğu söylenir. Ftias (Phthia): Tesalya'da bir kent devleti.
3. Thetis: Deniz ihtiyarı Nereus'la Doris'ten doğan elli Nereus kızının en ünlüsüdür. Ahileus'un (Akhilleus'un) anası.

Dimitra (Demeter): Toprak ve bereket tanrıçası.

1. Menatira (Metaneira): Dimofon'un anası. Demeter, sıkıntılarla dolu yolculuklar sırasında, bir kocakarı kılığında girmiş olarak Eleusis kralı Kelkon'un evine uğramış. Kralın karısı Menatira karşısındakinin tanrıça olduğunu anlamamış, onu oğluna süt anne yapmış. Dimitra (Demeter) çocuğu bir tanı

besler gibi uykta ve anbtosia ile besliyormuş. Menatira bir gün sütnineyi çorucu alevlere tutarken yakalamış. Bu yüzden Dimofon ölümsüzlüğe erişmiştir.

5. Pileus (Peleus): Ahileus'un babası. Karısı ölünce tanrılar onu Thetis'e koca olarak seçerler. Bu evlilikten Ahilleus doğar.

TIRMOPİLLER

Sayfa: 99

1. Waller, Efialtis'in ihaneti sayesinde buldukları bir geçitten yararlanıp Tirmopiller'i geçerler.

CHE FECE ... IL GRAN RIFIUTO

Sayfa: 100

1. Dante'nin Cehennem'inin III. Kanto' sunun 60. dizesinden alınan başlığın tümü şöyle: "Chè fece per viltate il gran rifiuto." (Korktuğu için o büyük hayr'ı söyleyen.) Kavafis. "korktuğu için" anlamına gelen "per viltate"yi atlayarak şiirin adını kuruyor. Şair, 19. Papa olarak seçilen, ancak, politikadan anlamadığı için Sicilya Kralı II. Charles ile Kardinal Caetimi'nin baskıları katışında, beş ay sonra bu görevden istifa etmek zorunda kalan (Aziz Celestine) Papa V. Celestine'i ima etmektedir.

SADAKATSİZLİK

Sayfa: 105

1. Thetis: Bk. "Ara" başlıklı şiirin notları.
Pileus: Bk. "Ara" başlıklı şiir.
2. Apollon: (Phoibos Apollon): Bilicilik merkezleriyle ünlü okçu tanrı.
3. Ahileus (Akhilleus): Deniz tanrıçası Nereus kızı Thetis ile Pileus'un oğlu. Truva savaşları sırasında, Akhalar'ın en büyük savaş kahramanıdır.
4. Tesalya: Yunanistan'da bir bölge.

SARPIDON'UN CENAZE TÖRENİ

Sayfa: 107

1. Sarpidon (Sarpedon): Bellerophon'tes' in kızı Laodameia ile Zeus'un oğlu. İlyada'da Truva savaşçılarından en ünlüsü, en insanıdır. Zeus oğlu Sarpidon hiçbir çıkar gütmeyen, sırf Anadolu topraklarını saldırıya karşı korumak için Likya'dan (Bk. İlyada XVI. 665-668) gelir.
2. Patraklos: Ahilleus'un can yoldaşı, yakın arkadaşı.
3. Menitiadis (Menoitios): Bir Titan. Prometheus, Epimetheus ve Atlas'ın kardeşi. Patraklos'un babası.
Akhalar: Homeros destanlarında ve özellikle İlyada' da Yunanistan yarımadasından gelip Truva seferine katılan savaşçılar.
4. Zeus: Tanrıların tanrısı, tanrıların babası ve en büyüğü.
5. Foivos (Phoibos Apollon): İlyada'da Apollon'un adı "Foivos (Phoibos) Apollon" olarak da geçer.
6. Olimpus (Olympos): Tanrıların konutu, yüksek dağ.

AHİLEUS'UN ATLARI

Sayfa: 109

1. Ahileus (Akhilleus): Bk. "Sadakatsizlik" adlı şiirin notları.

2. Patraklos: Bk. "Sarpidon'un Cenaze Töreni" başlıklı şiirin notları.
3. Pileus: Bk. "Ara" başlıklı şiirin notları.

YAHUDİLER'İN (İS 50)

Sayfa: 112

1. Endinion: Ay tanrıçası Seleue'nin Latmos (Beşparmak) dağında görüp gönül verdiği çoban.
İantis Antoniu: Kavafis'in uydurduğu bir kişilik.
2. Sinagog: Havra; musevi tapınağı.

İMENOS

Sayfa: 113

1. İmenos: Kavafis'in uydurduğu kişilik.
2. III. Mihail: "Ayyaş" olarak tanınan Bizans imparatoru (842-867).

KURTARICI DİMİTRİOS (İÖ 162-150)

Sayfa: 115

1. Kurtarıcı Dimitrios (Dimitrios Sotir): Romalılar'ın İÖ 190 yılında Lidya'nın Magnisia yöresinde yendikleri III. Antiohos'un torunu. Gençlik yıllarını bu bölgenin kimliğiyle Roma'da geçirdi. (Kavafis'in monoloğunun ilk bölümü bu stragünün son yıllarını söz konusu etmektedir.) Suriye tahtını amcasına kaptırdı. 162 yılında, yirmi dört yaşındayken, krallığı yeniden ele geçirmek amacıyla İtalya'dan kaçtı. Krallığın egemenliğini ve Suriye birliğini kurmak için on iki yıl savaştı. Ama düşmanları çoktu. Kendini içkiye verdi. İÖ 150 yılında, serüvenci Aleksandros Valas'a yenildi ve öldürüldü. İlgili şiirler: "Magnisia Savaşı", "Kratir Sanatçısı", "Ünlü Antiohos", "Selevkides'in Hoşnutsuzluğu". "Onofernis", "Aleksandros Valas'ın Kaygısı", "İskenderiye'den Elçi."
2. Magnisia: Manisa yöresi.

ÖLÜRSE EĞER

Sayfa: 117

1. Yenipitagorasçı feylosof-büyücü Tiana'lı Apollonios'un öyküsü. Apollonios İS 4 yılında Tiana'da (Kapadokya) doğdu. Tilmuzleri tarafından tanrı sayıldı. Mucizeler gösterdi ve kayboldu.
2. Damis: Apollonios'un öğrencisi. Metinlerine dayanılarak hocasının yaşamı öyküsü yazıldı.
3. Lindos: Rodos'ta Atina tapınağı.
4. Filostratos: Sofist. III. yüzyılda Apollonios'un hayatını yazdı.
5. Justin (Justinus): Bizans İmparatoru (518-527) I. Justinus (450-527).

SİDON'LU GENÇLER (İS 400)

Sayfa: 119

1. Sidon: Fenike (Lübnan) kıyılarında Hellenleşmiş bir kent.
2. Meleagros (İÖ 140-70), Krinagoras (İÖ 1. yüzyıl), Rianos (doğ. İÖ 276) pek ünlü olmayan ozanlardır.
3. Eshilos (Aiskylos, İÖ 525-456): Sicilya'nın Gela kentinde ölen Eshilos'un mezar taşında şunlar yazılıdır: "Atinalı Eforionos'un Eshilos'u burada ya-

tat/buğday veren Ccla' da olen/yapıcı yiğitliği için Maraton'un konusu/ve bol saçlı Pers konuşabili.".

İlgili şiirler: "Sidon Tiyatrosu (İS 400) ve "Antiohya'lı Temetos: İS 400).

GELSİN DİYE

Sayfa: 120

1. Kavafis'in Lepsius sokağındaki evinde elektrik yoktu.

İlgili şiirler: "Dokuzda", "Kesarion".

DARIUS

Sayfa: 121

1. Darius (Darios, Dareois) Pers kralları. Şiirde söz konusu edilen I. Darius (İÖ 522-486).

2. Fernazis: Pers adı.

3. Mitridatis: Pontus kralı, VI. Eypator (Büyük) Mitridatis (İÖ 120-63). Kavafis'in izlediği Küçük Asya'nın Mysos'unda, İÖ 74 yılında geçer.

4. Annos: Samsun.

ANNA KOMNİNİ

Sayfa: 123

1. Anna Komnini Bizans imparatoru Aleksis Komninos' un kızıdır (1083-1146). Tahtı erkek kardeşi Ioannis (Yanius)'in elinden kapmaya çalışmış, ama kocası Nikiforos Vrienios'un ölümü üzerine umutsuzluğa kapılıp manastıra kapanmış, babasının "Aleksias" adını verdiği ve zaman zaman kendisinden de söz ettiği biyografisini yazmıştı.

BİZANS SOYLUSU, SÜRGÜN, DİZECİ

Sayfa: 124

1. Sinod: Dinîşleri kurulu.

2. Nikiforos Fotianatis: Bizans imparatoru (1078-1081). Aleksis Komninos tarafından tahttan uzaklaştırıldı.

3. İrini Dukena (Dukas): Aleksis Komninos'un karısı.

4. İambik: Yunan ve Latin şiirinde kısa ve uzun hecelerden oluşan ölçü.

ALEKSANDROS VALASIN KAYIRMASI

Sayfa: 126

1. Valas (İÖ 150-145) yılları arasında Suriye tahtını ele geçirdi. Ünlü Antiohos'un (Antiohos Epifanis) oğlu olduğunu ileri süren bir serivenci. Kurtarıcı Dimitrios'u (Dimitrios Sotir) ortadan kaldırdıktan sonra saçma bir yönetim gösterdi. Yalnızca, kendilerine karşı liberal davrandığı Yahudiler tarafından desteklendi. Kavafis'in şiirinin kahramanı, Valas'ın sayısız gözdelelerinden biri olabilir. Bk. "Kurtarıcı Dimitrios" adlı şiir.

KLEANDROS OĞLU İASON'UN HÜZNÜ

Sayfa: 127

1. İason: "Darius" ve "Antiohyalı Temetos" adlı şiirlerde olduğu gibi Kavafis'in uydurduğu, yarattığı bir kişilik.

Konnagini (Konnagene): İÖ 164 - İS 72 yılları arasında kuzey-doğu Suriye'de bağımsız krallık. Sonra, Arap fetihine (638) kadar Bizans eyaleti.

DİMARATOS

Sayfa: 128

1. Dimaratos: Sparta kralı (İÖ 510-491). Delfi kahinlerini parayla satın alan Kleomenis ve Leotihidis tarafından, kral Aristonos'un gerçek oğlu olma hakkı savıyla tahtan indirildi. Med savaşları sırasında Persler'in yanında savaştı (Herodotos, VI, 50-73).
2. Porfirios: Fenikeli filozof ve edebiyatçı.
3. Darius: Pers kralı.
4. Kserkses: Pers kralı (485-465).
5. Aristonos: Sparta kralı. Agasikles'in oğlu, Dimaratos'un habası.
6. Leotihidis (Leotikhidas): Sparta kralı.

ÜNLÜ FİLOZOFUN OKULUNDAN

Sayfa: 131

1. Animonios Sakkas: 230 yıllarına doğru İskenderiye'de ders veren yeni platoncu filozof.

KRATİR USTASI

Sayfa: 133

1. Kratir: Şarap ile suyun karıştırıldığı kap.
2. İraklidis: Antiohos'un hazinedarı.
3. Magnesia ad Sipylum: Sipylos (Manisa Dağı) yanındaki Magnesia: Manisa. Asyalı Scipion Manisa yakınlarında yapılan savaşta Şanlı (Epifanis) Antiohos'u yendi (İÖ 189). Kratir Ustası bu bozgunundan on beş yıl sonra (İÖ 174-175) dostunun ölümünü anımsıyor.

AKHA BİRLİĞİ İÇİN SAVAŞANLAR

Sayfa: 134

1. Yunanistan'ın bağımsızlığını korumak için Arkadia, Argolide, Egina ve Korinthos'un kurdukları birlik (İÖ 280-146).
2. Dieos (Diaios) ile Kritolaos Akha Birliği'nin komutanlarıydı.
3. Laritos Ptolomeos (Nohut) İÖ 116-80 yılları arasında Mısır'da hüküm sürdü.

ŞANLI ANTİOHOS'A

Sayfa: 135

1. Şanlı IV. Antiohos'un (Antiohos Epifanis, İÖ 175-164) babası Büyük III. Antiohos İÖ 190 yılında "Magnezya Savaşı"nda Romalılar'a yenilmişti. Makedonyalılar'ın Roma'ya son karşı çıkma çabaları Pidna'da İÖ 168 yılında hezimetle sonuçlandı.
2. Antiohya: Antakya.
3. Tiro (Tyr, Tiros): Bugünkü Sûr (Lübnan) kenti.

İLGİSİZLİĞİ GÖRÜNCE İULİANOS

Sayfa: 138

1. Dönme İulianos (Flavius Claudius Julianus 331-363): Roma İmparatoru

(361-363). "Görünce... ilgisizliği." İulianos'un 363 yılında yazdığı bir mektuptandı. Kavafis eski dilde aktarıyor şiire. İulianos antik tanrıları güçlendirmek için tahipleri Hıristiyan kiliselerine göre örgütlemek ister.

KOMMAGENE KRALI ANTİOHOS'UN MEZAR YAZITI Sayfa: 139

1. İO 64 yılmaz doğru lütüküm sınırmış olan İ. Antiohos. Kavafis, kralın kendini Roma yandağı ve Hellen dostu olarak tanımladığı, Nenürud Dağı'ndaki büyük yazıtı düşündürüyor gibidir. Ama Kallistratos, kralın kızkardeşi ve yazıt "uydurulmuş" gibidir. Kral hiç kuşkusuz hellenleşmiş biri.
2. Yunanca: Kavafis'in titizlikle seçtiği bir sözcük. Malanos'un yazdığına göre S. Tsirkas, Kavafis bir konuşmasında şunları söylemiştir: "Ben de Yunanca'yım (ellinikos). Dikkat, Yunan (Ellin) değil, ne de Yunanca konuşan (ellinizon). Ama "Yunanca". Robert Liddell'in "Cavalry" adlı kitabında ise şunları okuyoruz: "Hiç kimse Kavafis'in helenistik (hellenleşmiş) dünyaya karşı beslediği coşkuyu yadsıyamaz, ama modern Yunan devleti ile ilgili konular onu fazlasıyla ilgilendirmezdi." Arkadaşı E.M.Forster şöyle yazıyor: "...Saddık bir Yunan'dı. Ama onun için Yunanistan yöresel bir anlam taşımazdı. Yüzyıllar içinde bu ulusun yaydığı etkilerdi önemli olan... İrk arılığı onu sıkkardı, politik idealizm de öyle". Malanos'a göre şair bir Yunan'dan çok bir Yunandostu gibi konuşurdu. İlgili şiir için bk.: "Kleandros Oğlu İason'uu Hüzünü..."

SİDON TİYATROSU (İŞ 400)

Sayfa: 140

1. Sidon: Eski Finike kenti. Bugünkü adı: Savda.
2. Külrengi giysiler giyenler: Hıristiyanlar, hıristiyan keşişler.

İULİANOS NİKOMEDİA'DA

Sayfa: 141

1. Nikomedia (Nikomidia): İzmit. İulianos 20 yaşındayken, 351 yılında, paganizme döner.
2. Hrisantios: Maksimos'un arkadaşı neoplatonist feylesof.
3. Maksimos: Neoplatonist feylesof. İmparatora şifa için yapılan ayinleri öğretmiştir.
4. Gallos: İulianos'un hıristiyan olan kardeşi.
5. Konstantios: II. Konstantios da İulianos'un kardeşidir. Uç kardeş sıra ile ve birlikte imparatorluk yapmışlardır.
6. Mardonios: İulianos'un antik Yunan hayranı öğretmeni.

İSKENDERİYE'DE, İÖ 31 YILI

Sayfa: 144

1. İO 31 yılında, Preveze açıklarında yapılan Aktion deniz savaşında Antonius ve Kleopatra yenilmişlerdir. (Bk. "Tanrı Antonius'a Sut Çeviriyor", "İskenderiyeli Krallar"). Kleopatra bu yenilgiyi İskenderiye'de gizlemiş ve sanki Oktavius yenilgiye uğratılmış gibi ("Küçük Asya Kentinde") şenliklet düzenletmiştir.

İOANNİ KANTAKUZİNOS KAZANIYOR

Sayfa: 145

1. Olay Bizans'ta, 1347 yılında ve I. Kantakuzinos' un tahta sinde geçmektedir. Ancak konuşan kişi gerçek değildir. III. Andronikos 1341 yılında ölüncü çok güvencüğü I. Kantakuzinos'u kral naibi tayın. Andronikos' un dul karısı Anna buna karşı çıkar ve Patrik'in desteğini sağlar. Ama Kantakuzinos üstün gelip 1347 yılında karısı İrini ile birlikte tahta çıkar. (Bk. "Renkli Camdan")
2. İrini Hatun: Kira İrini. "Kira" için Osmanlı terminolojisindeki karşılığı olan "Hatun" sözcüğü kullanıldı.
3. Andronikos Bey: Kir Andronikos. Üstteki açıklama burada da geçerlidir.
4. Arhont: Eski Yunanistan'da Yargıç Kral.

ANTIÖHYALI TEMETOS; İS 100

Sayfa: 146

1. Kavafis'te çoğu zaman görüldüğü gibi, erotik niyet bir yandan Grek kültürünün sürekliliğinin bir kanıtı, bir yandan da zamansal oyunla karmaşıklaşmaktadır. Aşağı yukarı Teodosius'un çağdaşı olan geç dönem şair Antiohyalı Temetos, neredeyse 600 yıl önce yaşamış olan Şanlı Antiohos'un (Antiohos Epifanis) gözdesinden kendi gözdesi gibi söz etmektedir. Şiirdeki Temetos ve Emonidis şair tarafından uydurulmuştur.

RENKLİ CAMDAN

Sayfa: 147

1. Aya Sofya harap durumda olduğu için Kantakuzinos ile İrini'nin taş giyme törenleri, 1347 yılında, Konstantinopolis'in Vlaherna kilisesinde yapılmıştı. III. Andronikos'un dulcu Anna, Kantakuzinos'a karşı savaşabilmek için devlet hazinesini boşaltmıştı. (Bk. "İoannis Kantakuzinos Kazanıyor").

BİR İTALYA KIYISINDA

Sayfa: 119

1. Yapıtı kişiler. İÖ 146 yılında Romalı Mummius Akha Birliği'ni Levkopetra'da yendikten sonra Korintos'u yağma eder ve erkekleri öldürür. (Bk. "Akha Birliği İçin Savaşanlar")
2. İtalyalı: Kavafis "İtalyan" dememektedir; "İtalyalı"yı Güney İtalya'dan bir Yunan anlamında kullanmaktadır.
3. Büyük Yunanistan: Güney İtalya. Yunan Kolonileri döneminde güney İtalya bu adla anılırdı.

KLİTOS'UN HASTALIGI

Sayfa: 151

1. Klitos: Kavafis'in birçok şiirinde görüldüğü gibi yapıtı bir kişi.

BİR KÜÇÜK ASYA KENTİNDE

Sayfa: 152

1. İÖ 31 yılında Antonius Aktion'da Oktavius'a yenilir. (Bk. "İskenderne de, İÖ 31 Yılı")

SERAPİON RAHİBİ

Sayfa: 153

1. Serapion (Serapis): Bir siyasa gereği oluşturulmuş Mısır-Yunan tektanrısı... I. Ptolemeos, devletindeki iki ulusu (Mısır, Yunan) birleştirmek için İS 300 yılında bu Mısır-Yunan karışımı tektanrıyı oluşturdu. Osiris-Zeus-Apis birle-

şimi olan Serapis tektanrıçı eğilimi de hoşnut etmiş ve tapımı geniş alanlara yayılmıştır. Teodosios bu inanca 392 yılında son vermiştir. (Bk. "Miris, MS 340 İskenderiyesi")

MEYHANELERDE

Sayfa: 154

1. Tanudis: Kavafis'in yarattığı bir kişilik.

RAHIP VE LAİKLERDEN BÜYÜK BİR ALAY

Sayfa: 155

1. İulianos 363 yılında Persler'e karşı savaşırken ölmüş, yerine Iovianos geçmiştir. (Bk. "İulianos ve Antiohyalılar", "Antiohya Dolaylarında.")

SURİYE'DEN AYRILAN SOFİST

Sayfa: 156

1. Mevis: Bir yapıntı kişilik.
2. Statir: Bir altın değerinde akçe.

İULIANOS VE ANTİOHYALILAR

Sayfa: 157

1. Hristos: İsa. Konstantinos: İulianos'nun hristiyan olan kardeşi. (Bk. "Rahip ve Laiklerden Büyük Bir Alay", "Antiohya Dolaylarında", "İulianos Nikomedia'da")

ANNA DALASSİNİ

Sayfa: 158

1. Bizans İmparatoru Aleksios Komninos'un annesi, Anna Komninos'un büyükkannesi. Anna Dalassini, sofu, kararlı, ağırbaşlı bir prenses olarak tanınırdı. Aleksios 1081 yılında savaşa giderken tüm yetkilerini annesine bırakmıştı. Aktarılan cümle Anna Komninos'un "Aleksias"ından (III. 6) alınmıştır.

ESKİDEN BERİ YUNAN

Sayfa: 162

1. Geleneğe göre, Argos kralı İnahos'un kızı Io'yu Hera kovalar. Io sonunda Suriye'de ölür. Argoslular onun anısına kenti kurarlar. Aynı yerde I. Selekos İÖ 300 yılında Antiohya'yı (Antakya) kurar. (Bk. Bizanslı vakantiist MALALAS'ın Kronografiası II, 31.)

ANLAMADIN

Sayfa: 164

1. "Okuduğumu anladım ve mahkûm ettim." (İulianos, Mektuplar, 81).

GENÇ BİR ŞAİR 24 YAŞINDA

Sayfa: 165

1. Özgün metinde Türkçedeki "maraz" sözcüğünü kullanıyor Kavafis.

İSPARTA'DA

Sayfa: 166

1. III. Kleomenis (İÖ 236-222) Makedonyalılar ve Atika Birliği'ne karşı savaşmak için III. Ptolemeos'un yardımını istemişti. Ptolemeos çocuklarıyla bir-

likte annesini de rehin göndermesi koşulunu ileri sürer. (PLUTARKHOS Kleomenis'in Yaşamı, XXII, 3-7).

2. Lagidis (Layidis): III. Ptolemeos.

BATI LİBYALI BİR HÜKÜMDAR

Sayfa: 170

1. Libya: Yunanlar Afrika'ya "Libya" derlerdi.
2. Bu "Menelaos oğlu Aristomenis" büyük bir olasılıkla yapıntı bir kişilik. Ancak "Menelaos" adı o dönemde Libya'da yaygın bir addi.

SİNOP YOLUNDA

Sayfa: 172

1. "Darius" adlı şürde olduğu gibi, Romalıların yorulmaz düşmanı Pontus kralı VI. Büyük Mitridatis (Mitridatis VI. Eupator) söz konusudur. Gene İÖ 111 yılında, Mitridatis'in üçüncü ve son kez olarak Roma'yla savaşa girdiği dönemde. "Büyük" Mitridatis'in kâhinle karşılaşması Kavafis tarafından üydürülmüştür.

Buna karşılık, "Büyük" Mitridatis'in atası I. Mitridatis'le ilgili "nasihat" Plutarkhos'tan (Dimitrios'un Yaşamı, III, 3) alınmıştır. Mitridatis, İÖ 300 yıllarına doğru Suriye ve Makedonya kralı "Kör" I. Antigonos'un sarayında rehin bulunuyordu. Genç Mitridatis'in babasının bağlılığından kuşku duyan I. Antigonos, baba ve oğulun işlerini bitirmeye karar verir. Ama Mitridatis, Antigonos'un oğlu "Kent alan" I. Dimitrios'un yakın arkadaşıdır. Babasının tasarılarını bilen ama konuşmamak için yemin etmiş bulunan Dimitrios yere mızrağının ucuyla "Kaç Mitridatis!" yazar. Mitridatis o akşam hemen kaçar. Canını kaçarak kurtaran bu genç daha sonra I. Mitridatis adıyla kral olacak. Pontus devletini kuracak ve Roma'nın kararlı düşmanı olacaktır.

Özgün öykü ile Kavafis'in yorumu değişiktir. Özgün öyküde haksız yere öldürülmesi söz konusu olan bir insan uyarılmaktadır. Kavafis'in metninde ise savaşı çok seven birine sakınımlı olması sabık verilmektedir.

1909, 1910 ve 1911 GÜNLERİ

Sayfa: 173

1. Taliro: Yirmi kuruşluk sikke.

MİRİS; MS 340 İSKENDERİYESİ

Sayfa: 174

1. Miris yapıntı bir kişilik.
2. Serapion için "Serapion Rahibi" adlı şiire bakınız.

ALEKSANDROS İANEOS VE ALEKSANDRA

Sayfa: 177

1. İÖ 103-76 yılları arasında hüküm süren Makabe hanedanından soylular. Yahuda Makabe'nın Şanlı Antiohos (Antiohos Epifanis)'a karşı başlattığı ayaklanma kanlı bir biçimde bastırılmasına karşın (İÖ 168) birbirini izleyen ayaklanmalara yol açtı, bu ayaklanmaların sonunda aşağı-yukarı bir yüzölçümde ayakta kalacak olan Yahudi devleti bağımsızlığına kavuştu. Kavafis, Makedonların giriştiği savaşın Hellenleşmiş bir hanedanla sona ermesiyle inceden alay ediyor.

2. Olayın 400 tarihsel dönem gözönüne alırsa Jerusalem'in "Kudüs" olarak Türkçeye çevrilmesi olanaksızdır. Böyle bir şey 1453'e kadar bir Bizans kentü olan Konstantinopolis'i fetih öncesinde de İstanbul olarak adlandırmak gibi bir şey olur.
3. Yuhanna Gaddi, Simon Tasi, Eleazar Avaren ve Yonatan Apfus.

GEL LAKEDEMONYALILAR'IN KRALI

Sayfa: 179

1. Lakedemonyalılar: İspartalılar.

Şiir "İsparta'da" adlı şiirin devamıdır. Kleomenis, III. Antigonos'a yenilir. Bunun üzerine III. Ptolemeos'a sığınır ama III'eüntün yerine geçen IV. Ptolemeos tarafından hapse atılır. Hapisten kaçan Kleomenis İskenderiye'de bir ayaklanma örgütlemeye çalışır: 220 yılında intihar eder. Annesi Kratisiklia ve çocukları idam edilirler. Şiirde yer alan trnak içindeki sözler ve Kratisiklia'nın "yazılan"a doğru yol alış Plutarkhos'tan aktarılmış ("Kleomenes'in Yaşamı" XXXVII, 6 XXXVIII, 6).

GEREGİNE BAKSAYDI

Sayfa: 181

1. Yapıtı bir kişilik konuşuyor.
2. Kakergetis (Kötücül): Başlangıçta Evergetis (İyiliksever) olarak anılan VII. Ptolemeos'un takma adıdır.
3. Zavinias: Aleksandros Valas'ın sözde oğlu Aleksandros'un takma adı.
4. Grippos: Suriye kralı VIII. "Çengel Burun" Antiohos.
5. Irkanos: Yahudiler'in bağımsızlığı için sahte Suriye kroniklerinden yararlanmak isteyen Yeruşalını tapınağı büyük rahibi: "Jean".

ESKİ SURIYE YUNANI BÜYÜCÜLERİN TARİFİNE GÖRE

Sayfa: 186

1. Kavafis büyücülerin soyu ile ilgili olarak alışılmadık bir sözcük kullanıyor, daha doğrusu uyduruyor: "Yunan Suriyeli" ya da "Suriye Yunanı". İlginç. Örneğin, "Suriyeli Yunan" gerçekte bir "Yunan"dır, ıpkı Bulgaristan Türk'ü gibi. Burada söz konusu olan büyücüler "Yunanlaşmış" Suriyeli büyücülerdir. "Yunanlaşmak" Kavafis'in değer verdiği bir değişimdir.

İÖ 200 YILLARINDA

Sayfa: 187

1. Tarih. antik uygarlığın gerileme dönemini gösteriyor. Granikos savaşının üzerinden 134 yıl geçmiştir. Büyük İskender, Granikos savaşından (İÖ 334) Atina'ya Parthenon tapınağına 300 kalkanı sungu olarak göndermişti. Bu sunguyla birlikte yer alan "Filiposoğlu İskender ve Yunanlar, Lakedemonyalılar hariç, Asya'da yaşayan barbarlardan ele geçirdiklerini gönderiyor" yazıtı Lakedemonyalılar'ın (İspartalılar'ın) Granikos savaşına katılmadıklarını gösteriyor.

Kavafis, İskender'in fetihlerinden doğan Küçük Asya - Mısır' daki Grek kentlerinin sozkonusu yazıtı yorumlayışlarını vansııyor.

2. Hellenbirliği: Panhellen, panhellenik.
3. Granikos: Gordion yakınlarındaki Kocabaş Çayı.
4. İssos (Körfezi): İskenderun Körfezi.
5. Arbela: Erbil.
6. Baktriya: Doğu Iran'da şimdiki Belh ve Amu Derya bölgeleri.
7. Ortak Yunan Dili: Kısaca "Ortak" (Koini) dil. Atika diyalektine dayanan ve 600 yıl boyunca Doğu'nun diline dönüşen bu dil aynı zamanda "İncel" in de dilidir. Hıristiyanlığın dili de sayılmaktadır.
8. Bu son dize günümüz Yunanistan'ında "Kim takar Yalova kaymakamını" türünden bir deyim olarak kullanılmaktadır.

ANTİOHYA DOLAYLARINDA

Sayfa: 101

1. Antiohya piskoposu (237-250) ve şehit (martır) Vavilas, Dafai'deki unlu Apollon tapınağının bahçesine gömülmüştü. Apollon rahipleri çevredeki mezarları neden göstererek tapınağı terk etmişler, hıristiyanlar da Vavilas'ın mezarının bulunduğu yere bir kilise yaptırmışlardı. İulianos 362 yılında Antiohya'ya (Antakya) gelince, kilisenin yıkılmasını ve ölümlü kalıntıların bulunduğu yerden kaldırılmasını buyurmuştu. Ama Apollon tapınağı ve Atina'lı yontucu Vriaksidos' un yaptığı Apollon yontusu çıkan yangında yok olmuşlardı. Yangının öç almak için hıristiyanlarca çıkartıldığı söylenmişti.

"Yayımlanmamış" ya da "Eski" şiirler arasında doğrudan İngilizce olarak yazılmış üç şiir yer alıyor. Yunanca kitapta olduğu gibi bu şiirleri özgün biçimlerinde de yayımlamayı uygun gördük. Kavafis bu bölümdeki şiirlerinde ağıdalı "Katarevusa" dilini kullanmıştır.

LEAVING THERAPIA

Sayfa: 200

1. Kalemle yazılmış olan şiirin altında "Öğleden sonra 2:30, Pazartesi, 18 Temmuz '82" notu var. Kavafis o yıllarda İstanbul'da yaşamaktadır. Teyzesinin Tarabya'da bir evi ve bilye/bilyabasının Kadıköy'de bir kira evi vardı.
Thetapia: Tarabya.
Calikioy: Kadıköy.

BAYANLARA

Sayfa: 209

1. "Artık iç çekmeyin, bayanlar, artık iç çekmeyin,
Erkekler hep aldatmıştır, vb., vb."

BEYZADENİN SEVGİLİSİNE SÖYLEDİKLERİ

Sayfa: 210

1. Kavafis bu şiirinde, günümüz Yunanca'sında pek bilinmeyen Türkçe "Beyzade" ve "çayır" sözcüklerini kullanıyor. İstanbul'da yazılmış olması gereken bu şiirin elyazmasının albna şairin yazdığı notta Kavafis arşivi konusunda bir uzman olan Y Savidis'e göre Fenerli dragomanların çocuklarına "Beyzade" denildiğini öğreniyoruz.
2. Dragoman: Çevirmen, tercüman; Osmanlı döneminde dışişlerinde Fenerli Rumların çalıştığı önemli bir görev.

DÜNYA GÜZELİ

Sayfa: 211

1. Şiirin adı özgün metinde de Türkçe olarak "Dünya Güzeli"dir.

DOSTLARIM, O SEVGİ GÜNLERİNDE

Sayfa: 212

1. Cevahir: Kavafis "cevairi" sözcüğünü kullanıyor.

YENİKÖY

Sayfa: 214

1. Kavafis "Yenikoy" dışında hiçbir şiirinde doğayla ilgilenmemiştir. Bu şiiri yazdığında yirmi iki yaşındadır.

BAUDELAIRE GÖRE İLİŞKİ

Sayfa: 215

1. Baudelaire'in "Correspondances" adlı sonesinin tümü şiirin içinde yer almaktadır.

"NOUS N'OSONS PLUS CHANTER LES ROSES"

Sayfa: 218

1. "Güllerin şarkısını söylemeye cesaret edemeyiz artık".

PELASGOS'UN TABLOSU

Sayfa: 220

1. Pelasgoslar: Yunanistan'ın ilk halklarından biri.

İRODİS'İN İAMBİKLERİ

Sayfa: 223

1. Irodıs, daha doğrusu Irodnas ya da İrodas, İÖ 275-245 yılları arasında yaşadığı dizeleri yazmış, Kos (İstanköy) adasından bir Yunan. 1890 yılında bulunan bir papirüste dokuz kısa şiiri keşfedildi. Bunlar "iambik" (bir kısa, bir uzun heceden oluşan ölçü) dizeler olup "mimiambik" olarak da bilinirler. Şiirin tam başlığı "Irodıs'in Mimiambikleri"dir. (MİM. panto "mimi" gibi). Bu şiirlerde, sefil, ahlaksız ama gerçekçi bir yaşamın örneklerini buluruz.

LAGİDİS'İN KONUĞU

Sayfa: 228

1. Filopator: Babasını seven; yani "Babasınıseven" IV. Ptolemeos: Mısır'da hüküm süren Makedon Lagidıs (Layidıs) hanedanından kral (İÖ 238-205).

PRIAMOS'UN GECE YOLCULUĞU

Sayfa: 230

1. Priamos: Truva kralı. Kral ve baba olarak "İlyada" destanında önemli bir rol oynar.
2. İhon: Truva.
3. Truva kralı Priamos ile kraliçe Hekabe'nin büyük oğlu. Paris' in ağabeyi; Anadolu'nun ilk ulusal kahramanı. Truva savaşında Achilleus tarafından öldürülür. Achilleus, Hektor'un ölüsünü savaş arabasına bağlar ve Truva kentinin çevresinde yedi kez dolaştırır ve ölüsünü kente teslim etmez. Şiir Priamos'un Hektor'un ölüsünü geri almasıyla ilgilidir.
4. Dardanidıs: Priamos. Dardanos oğlu. Dardanos: Truvablar'ın mitsel atasıdır. Truva kentinin çekirdeği olan Dardania'yı kurdu.
Argos: Argolide. Peloponesos (Mora) bölgesinde eski İsparta'nın en önemli kenti.

HOŞNUTSUZ SEYİRCİ

Sayfa: 233

1. Menandros: Atinalı yergi şairi (İÖ 342-292).
2. Gavrentios: Kavafis tarafından uydurulmuş bir şair olabilir.
Terentios: Publius Terentius Afer (İÖ 190-159) Afrikalı eski köle, Latin yergi şairi.

PİYON

Sayfa: 235

1. Şiir, satranç oyununun kurallarını izliyor. Son kareye varan "piyon" genellikle "kraliçe" ile değiştirilir.

RUHUN EVİNDE

Sayfa: 237

1. "Kadın yüzü tutkuların/gidip geldiği ve bir ateşin çevresinde oturdukları/evde, daha dipte, en dipte."
2. Erdemler: Melekler.
Dört temel erdem: Cesaret, adalet, sakınım (ihtiyat) ve ıbnılık (ü Vidal).

LA JEUNESSE BLANCHE

Sayfa: 240

1. "Beyaz gençlik"

ÖZELLİKLER

Sayfa: 241

1. İmerios: İS 315 yılında Prusa'da (Bursa) doğan Yunan hatip. Genellikle Atina'da yaşamış ve unlu okulunu burada kurmuştur. Sapho ve başka ozanların dizelerini bize aktaran İmerios'tur.

SALOME

Sayfa: 245

1. Salome: Yahudi Prensesi. İncil'e göre Hirodas'ın kızı, amcası Hiodes'in onunde oynadı. "Fakat Hiodes'in doğum günü gelince Hirodas'ın kızı ortada oynadı ve Hiodes'in hoşuna gitti. Bunun üzerine Hiodes, her ne isterse vereceğini and edip ona vadetti. Ve kız anası tarafından kışkırtılmış olarak dedi: Bana Vaftizci Yahya'nın başını burada bir tepsi içinde ver." (İncil, MATTA, Bap 14/6) ve (MARKOS, VI, 22).
2. Vaftizci Yahya: Yahudi peygamberi. İsa'nın çağdaşıdır ve İsa'nın isteği üzerine onu vaftiz etmiştir. Bu yüzden Vaftizci İskabıyla anılır. İsrâilîoğullarından kral Hiodes (Herodes) Antipos, üvey kardeşi Hiodes (Herodes) Filippos'un karısı Herodias ile evlenmek istemiş. Peygamber Yahya bu evlenmeye karşı çıkmış ve nikâhlarını kıymamış. Bunun üzerine Herodias ile kızı Salome bir olup Yahya'yı öldürmüşler. Bk. MATTA, XIV.
3. Sofist: (Yun. Sophistes: Bilgici): Yunanistan'da İÖ 5 ve 4. yüzyıllarda, kamusal ve özel işlerde gençlere doğru düşünme, konuşma ve eylemeyi öğretme savı ile kent kent dolaşarak para karşılığı dersler veren ve bu yolla başarıyla yurttaş yetiştirmeyi üzerine alan kimse. // Bilgi anlayışları görecidir.

KALDE TABLOSU

Sayfa: 246

1. Kalde: Mezopotamya'da Sumer ülkesinin batı kesimi. Başkenti: Ur.
2. Ea: Enki adıyla da anılan Sumer Su-Tanrı'sı.
3. Apsus (Apsu, Ab-zu): Sumer yeraltı suları tanrısı.
4. Mumnu (Sumer tanrısı): Sonsuzluk-tanrısı... Kimi metinlerde Apsu ile Tiamat'ın oğlu, kimi metinlerde de Apsu'nun veziri olarak geçer.
Tiamat: (Sümer) Tuzlu su-tanrıçası... Tatlı su-tanrı Apsu ya da Ab-zu ile birlikte evrenin ilk varlığıdır.

GİZLER İÇİNDE İULIANOS

Sayfa: 247

1. Dönek (Mühtedi) İulianos: Roma İmparatoru (İS 361-363) Tam adı: Flavius Claudius Julianus. Hıristiyanlıktan tekrar pagan dinine döndü ve bu dini geliştirmek amacıyla bir pagan kilisesi kurdu. Bk. "İulianos Nikomedia'da" ve "Antiohya Dolaylarında" adlı şiirler. Kavafis, İulianos'la ilgili yedi şiir yazmıştır.
2. Nikomedyalı: Nikomedyalı piskoposu.

ÇİÇEK DEMETLERİ

Sayfa: 251

1. Malakit taşı (Yunanca): Güzel bir yeşil rengi olan, yontulup parlatıldığında, doğal bakırlı, hitratlı karbonat; Bakırtaşı.

LOHENGRİN

Sayfa: 252

1. Lohengrin (Alman): Parsifal'in oğlu... Graal'ın (Bk. "Kuşku" adlı şüphe dğili not.) aranmasını konu edinen Alman efsanelerinin kim olduğunu sormaması koşuluyla onunla evlenir. Ne var ki prenses bir gün sorulmaması gerekene sorar. Bunun üzerine Lohengrin bir kuğunun çektiği sandalla oradan uzaklaşarak kaybolur.
2. Elsa: Elsau von Brabant. Brabant prensesi.
3. Münadi: Tellâl.

KUŞKU

Sayfa: 253

1. Graal: İsa'nın son yemeğinde kullandığı tas. Ayrıca bu tasta, çarmlıha gelen İsa'nın kanının toplandığına inanılır. Kelt asıllı olan kutsal tas oykuleri ortaçağda bu Hıristiyan inancıyla birleşerek Graal Efsâneleri adı verilen Breton destanlarını meydana getirmiştir. Bu destanlarda, şövalyeler kutsal tası ararlar, bu arayış sırasında başlarından birçok kahramanlık serüveni de geçer.
2. Telramont: Söz konusu destan (Lohengrin) kahramanlarından biri.

TANRILARIN İŞE KARIŞMASI

Sayfa: 255

1. "İçtenlikle bil..... Tanrılar gelir."
2. Rémonin: ...Gerektiği anda o gözden kaybolacak; tanrılar işe karışacaklar.
Mme. De Rumières: Antik trajedilerde olduğu gibi."
2. Mme. De Rumières: Ne var?
Remonin: Tanrılar geldiler.

KRAL CLAUDIUS

Sayfa: 256

Kavafis, Shakespeare'in HAMLET'ini kendine özgü okuyor ve yeniden kuruyor. Bu şiiri yazdığı sırada 36 yaşındadır. Kaynak metne yeni bir yorum getiren, onu dönüştürüp kendisinin yapan ilginç bir şiirsel metinlerarası ilişki.

1. Claudius: Danimarka kralı.
2. Elseneur (Helsingør): Danimarka'da bir liman kenti.
3. Fortinbras: Norveç prensi.
4. Laertes: Baş mabeyinci (öldürülen) Polonius'un oğlu.
5. Horatio: Hamlet'in dostu.

DENİZ SAVAŞI

Sayfa: 259

1. Salamın (Salamis, Salamina): Sarosik körfezinde bir ada. Grek donanması İÖ 480 yılında Pers donanmasını bozguna uğrattı.
2. Ekbatan, Sus, Persepolis: Pers kentleri.

İŞİĞİ GÖRÜNCE GÖZCÜ

Sayfa: 260

1. Kavafis Eshilos'un (Aiskhylos) AGAMEMNON adlı oyununun öndeyişinden yararlanıyor.
2. Atreusoğulları: Atreus, Pelops ile Hippodameia'nın oğludur. Homeros destanlarında Atreus oğulları olarak anılan Agamemnon ile Menelaos'un babasıdır.
3. Truva seferini vapan Akhalar ordusunun başında Agamemnon ile Menelaos vardı. Bunların savaş sonrası Argos kentine dönmeleri beklenmektedir.

TEOFİLOS PALEOGOLOS

Sayfa: 263

1. Françi "Tarih"inden.

POSEİDONYALILAR

Sayfa: 270

1. Adı daha sonra Paestum'a dönmüş Grek kolonisi Poscidonia, Büyük Yunanistan'da (Güney İtalya'da Capaccio) İO 600 yılında kuruldu.

"GERİ KALANLARI AŞAĞIDA

HADESTEKİLERE SOYLEYECEĞİM"

Sayfa: 275

1. Sofokles'in oyunu AIAS'ta. Aias'ın (Ajax) söylediği dize.

SİMEON

Sayfa: 283

1. Simeon (Direkçi): Ermiş Simeon. Yortusu 5 ocak günü kutlanır. Bu huristıyan çilecisi Suriye'de İS 419 yılında bir direğin (sütunun) üzerine çıktı ve burada tam otuz beş yıl orada kaldı.
2. Livanos: Suriyeli bir sözbilimci, söz sanatı öğretmeni.
3. Meleagros: Suriyeli bir şair-filozof.
4. Mevis: Yapıtı bir kişilik.
5. Lamonas: Yapıtı bir kişilik.

SİKKELER

Sayfa: 285

1. Kavafis burada Ortaçağ'da kullanılmış olan Grek (Grekos) ve Yunanca (Ellinika) sözcüklerinden yararlanıyor. Yunanca konuşan insanlar tarih içinde kendilerine Ellin (Eski Yunan'da), Grekos, Romios (Rum, Romalı. Bizans döneminde) ve ulusçuluğun ortaya çıkmasıyla gene Ellin demişlerdir. Bizans'a bir süre Romaniya da denilmiş. Müslüman dünya ise İyonya'dan türetilmiş Yunan sözcüğünü kullanarak günümüz Yunanlarını eski İyonya ile birleştirmiştir. Yunan dilinde, ulus anlamına gelen "Yunan" sözcüğü yoktur.

ALINDI

Sayfa: 286

1. Kleftler (Armatoloi): Osmanlılar'a karşı ayaklanan çeteler.
2. Polis: Konstantinopolis'in kısaltılmışı.
3. Romaniya: Bizans.

Trnak içindeki dizeler Trabzon Rumlarının özel lehçesiyle yazılmıştır.

KONSTANTİNOS KAVAFİS (Stratis Tsirkas)	5
MANOLİS HALVACAKİS'İN KAVAFİS'İN ESKİ İŞ ARKADAŞI	
İBRAHİM EL KAYAR'LA YAPTIĞI KONUŞMA	11
KAVAFİS'İN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİRKAÇ AÇIKLAMA	15

ŞİİRLER (POİIMATA)

1905-1915 YILI ŞİİRLERİ

Kent (1910)	19
Satraplık (1910)	20
Bilgeler İse Yaklaşanları (1915)	21
Mart'ın İlus'u (1911)	22
Bitmiş Şeyler (1911)	23
Tauri Antonius'a Sırt Çeviriyor (1911)	24
Teodotos (1915)	25
Tekdüzelik (1908)	26
İtuki (1911)	27
Elden Geldiğince (1913)	29
Truvalılar (1905)	30
Kral Dimitrios (1906)	31
Ptolemaioslar'ın Ünü (1911)	32
Dionisos Alayı (1907)	33
Magnisia Savaşı (1915)	34
Selefkidis'in Hoşnutsuzluğu (1915)	35
Orofernis (1915)	36
İskenderiyeli Krallar (1912)	38
Hellen Dostu (1912)	40
Adımlar (1909)	41
Atika'lı İrodıs (1912)	42
Tiana'lı Yontucu (1911)	43
Yazar Lısias'ın Mezarı (1914)	44
Evrion'un Mezarı (1914)	45
O'dur (1909)	46
Tehlikeli Şeyler (1911)	47
Mamül Komminos (1915)	48
Kilsede (1912)	49
Çok Fındır (1913)	50
Mağazanın (1913)	51

Rosini (1915)	52
Sahih Denizi (1915)	53
İyonya va Öykü (1911)	54
Kalyonlu Kapısında (1915)	55
Bir Gecce (1915)	56
Geri Don (1912)	57
Uzakta (1914)	58
Yemin Eder (1915)	59
Gattim (1913)	60
Avize (1914)	61

1916-1918 YILI ŞİRLERİ

Saat Dokuzdan Beri (1918)	62
Anlam (1918)	63
Endimion'un Heykeli Önünde (1916)	64
İskenderiye Elçileri (1918)	65
Aristovulos (1918)	66
Kesaron (1918)	68
Neron'a Verilen Süre (1918)	69
Limanda (1918)	70
Tarınlardan Biri (1917)	71
Lanis'in Mezarı (1918)	72
İasis'in Mezarı (1917)	73
Osroim'in Bir Kentinde (1917)	74
İgnatios'un Mezarı (1917)	75
Atir Ayında (1917)	76
610'da 29 Yaşında Ölen Ammonis İçin (1917)	77
İskenderiyeli Emilianos Monu, IS 628-655 (1918)	78
Tahrık Oldukça (1916)	79
Hedonizm (1917)	80
Öyle Çok Baktım ki (1917)	81
Sokakta (1916)	82
Tütüne ü Vitrini (1917)	83
Geçiş (1917)	84
İkinli Vakti (1917)	85
Kühengi (1917)	86
Evin Önünden (1918)	87
Komşu Musa (1918)	88
Annusa, Beden... (1918)	89
1903 Günleri (1917)	90

1896-1904 YILI ŞİRLERİ

Sesler (1904)	91
İstekler (1904)	92

Mumlar (1899)	91
Yaşlı Bir Adam (1897)	94
Yakarış (1898)	95
Yaşlıların Ruhları (1901)	96
İlk Basamak (1899)	97
Ara (1901)	98
Termopiller (1903)	99
Che Fece.... İl Gran Rifuto (1903)	100
Pencereler (1903)	101
Duvarlar (1896)	102
Barbarları Beklerken (1904)	103
Sudukatsizlik (1904)	105
Sarpidon'un Cenaze Töreni (1898)	107
Alileus'un Atları (1897)	109

1919 YILI ŞİİRLERİ

İkinci Güneşi	110
Kalmak Üzere	111
Yahudiler'in (İS 50)	112
İmenos	113
Geminin	114
Kurtarıcı Dimitrios (İÖ 162-150)	115

1920 YILI ŞİİRLERİ

Ölürse Eğer	117
Sidon'lu Gençler (İS 400)	119
Gelsin Diye	120
Darius	121
Anna Kommını	123

1921 YILI ŞİİRLERİ

Bizans Soyusunu, Sürgün, Dizeci	124
İlk	125
Aleksandros Valas'm Kayırması	126
Kleandros Oğlu İason'un Hüznü; Kommagini'de Ozan, İS 595	127
Dimaratos	128
Sanata Katkım	130
Ünlü Filozofun Okulundan	131
Kratir Ustası	133

1922 YILI ŞİİRLERİ

Akha Birliği İçin Savaşanlar	131
Şanlı Antiohos'a	131

Eski Bir Kıtaptı	136
1923 YILI ŞİİRLERİ	
Umutsuz	137
Özsoy (Görünce İulianos)	138
Kommagene Kralı Antiohos'un Mezar Yazıtı	139
Sidon Tiyatrosu (İS 400)	140
1925 YILI ŞİİRLERİ	
İohanos Nikomedia'da	141
Hiçbirimden Önları Zaman	142
Okumak İçin Geldi	143
İskenderiye (İÖ 31 yılı)	144
İoannis Kantakuzmos Kazanıyor	145
1925 YILI ŞİİRLERİ	
Antiohyalı Temetos; İS 400	146
Renkli Camdan	147
Yaşamın Yirmi Beşinci Yılı	148
Bir İtalya Kıyısına	149
Kasvetli Koyle	150
1926 YILI ŞİİRLERİ	
Klitos'un Hastalığı	151
Bir Küçük Asya Kentinde	152
Serapion Rahibi	153
Meyhanelerde	154
Rahip ve Laiklerden Büyük Bir Alay	155
Suriye'den Ayrılan Sofist	156
İulianos ve Antiohyalılar	157
1927 YILI ŞİİRLERİ	
Anna Dalassini	158
1896 Günleri	159
23-24 Yaşlarında İki Genç	160
Eskiden Beri Yunan	161
1901 Günleri	163
1928 YILI ŞİİRLERİ	
Anlamadım	164
Genç Bir Şair 24 Yaşında	165
İsparta'da	166
23 Yaşındaki Bir Genç in Yaşıtı Bir Amatör Dost Tarafından	167
Yupulan Portresi	168
Büyük Bir Yunan Kolonisinde	169
Batu Libyalı Bir Hükümdar	170

Leahos Oğlu Kimon, 22 Yaşında (Kirini'de) Yunanca Öğrencisi	171
Sinop Yolunda	172
1909, 1910 ve 1911 Günleri	173

1929 YILI ŞİİRLERİ

Miris; MS 340 İskenderiyeci	174
Aleksandros İaneos ve Aleksandra	177
Güzel Beyaz Çiçekler, Yaraştığı Gibi	178
Gel Lakedemonyahlar'ın Kralı	179
Aynı Yerde	180

1930 YILI ŞİİRLERİ

Girişteki Ayna	181
Kalitesini Soruyordu	182
Gereğine Baksaydı	184

1931 YILI ŞİİRLERİ

Eski Suriye Yunan Büyüçüleri'nin Tarifine Göre	186
İÖ 200 Yıllarında	187

1932 YILI ŞİİRİ

1908 Günleri	189
--------------	-----

1933 YILI ŞİİRİ

Antiohya Dolaylarında	191
-----------------------	-----

YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLER (ANEKDOTA POİİMATA)

İNGİLİZCE ŞİİRLER

More Happy Thou, Performing Member (1887)	194
Leaving Therapia (1882)	200
Darkness and Shadows (1882)	202
Sevseydin Beni (1884)	208
Bayanlara (1884)	209
Beyzadenin Sevgilisine Söyledikleri (1884)	210
Dünya Güzeli (1884)	211
Dostların, O Sevgi Günlerinde (1885)	212
Yeniköy (1885)	214

1891 YILI ŞİİRİ

Baudelaire'e Göre İlişki	215
--------------------------	-----

1892 YILI ŞİİRLERİ

Menkew'ımı Kızı	216
-----------------	-----

"Nous N'osons Plus Chanter Les Roses"	218
Hint Tablosu	219
Pelasgos'un Tablosu	220
Soncuu	222
İrodis'in Lambikleri	223
Kocivert Güdük	225
1893 YILI ŞİİRLERİ	
Oğanın Dori Duvarı	226
İskenderiyeli Tüccarı	227
Lagidus'un Konuğu	228
Mezarlıkta	229
Priamos'un Gece Yokuluğu	230
Mezar Yazıtı	232
Hoşnutsuz Seyirci	233
1894 YILI ŞİİRLERİ	
Başarısızlığa Uğrayan	234
Piyon	235
Delice	236
Ruhun Evinde	237
Yağmur	238
1895 YILI ŞİİRLERİ	
Le Jeunesse Blanche	240
Özellikler	241
Sonsuzluk	242
1896 YILI ŞİİRLERİ	
Karışıklık	243
Unutuş	244
Salome	245
Kalde Tablosu	246
Gizler İçinde İulianos	247
1897 YILI ŞİİRLERİ	
Geleceğin Bankası	248
Olanaksız	249
Toplama	250
Çiçek Demelleri	251
1898 YILI ŞİİRLERİ	
Lobeugin	252
Kuşku	253
1899 YILI ŞİİRLERİ	
Komutanın Ölümü	254

Tanrıların İşe Karışması	255
Kral Claudius	256
Deniz Savaşı	259
1900 YILI ŞİİRLERİ	
Işığı Görünce Gözeü	260
Düşmunlar	261
1903 YILI ŞİİRLERİ	
Yapma Çiçekler	262
Teofilos Paleologos	263
Güçlendirmek	264
1904 YILI ŞİİRLERİ	
1903 Eylülü	265
1903 Aralık Ayı	266
1904'ün Ocak Ayı	267
Merdivenlerde	268
Tiyatroda	269
1906 YILI ŞİİRİ	
Poseidonyalılar	270
1907 YILI ŞİİRİ	
Antonius'un Sonu	271
1908 YILI ŞİİRLERİ	
27 Haziran 1906, Öğleden Sonra Saat İki	272
Gizli	273
1911 YILI ŞİİRİ	
Aşkın Seslenişi	274
1913 YILI ŞİİRLERİ	
"Geri Kılanları Aşağıda Hadestekilere Söyleyeceğim"	275
Böyle	276
1914 YILI ŞİİRLERİ	
Yunanistan'dan Dönüş	277
Kaçaklar	278
1915 YILI ŞİİRİ	
Dokundum Ve Uzandım Yataklarına	279

1917 YILI ŞİRLERİ

Yarım Saat

280

Bakışın Ev

281

Sarıyıldız'da Büyük Selen

282

Sırcın

283

1918'DEN SONRA

Sargılı Omuz (1919)

284

Sikkeler (1920)

285

Mısır (1921)

286

Sarıyıldız'da Büyük Selen

287

TURKÇE HASIM İÇİN NOTLAR

288

Varlık Şiir Dizisi: 24

Varlık Yayınları: 554

• Çeviri hakkı: Herkül Milas / Özdemir İnce

İstanbul, 3. basım: 1999

ISBN 975-434-044-7

Dizi editörü: Enver Ercan

Dizi tasarımı: Nazlı Oğan

Ofset hazırlık: Varlık Yayınları

Baskı: Mart Matbaacılık

Varlık Yayınları A.Ş., Cağaloğlu Yokuşu 40/2 34440 İstanbul

Telefax: (0212) 522 6924 – 512 9528